

Ejendom 8

Karup møllegaard

Ejer:

Aunsbjerg

Fæster:

1730 – ca. 1753 Mads Hansen.

Ca. 1753 – 1757 Ukendt.

1757 – 1772 Christen Pedersen.

1772 – 1802 Rasmus Pedersen.

1803 Jesper Nielsen.

1821 Peder Mortensen Bjerring.

1836 Laurs Kjeldgaards enke Mette Jensdatter.

1840 Jakob Jensen.

1843 Sælger parcel 8b til Daniel og Philip Bitsch i Haurdal.

1843 Sælger parcel 8c til Gregers Jensen i Majlund.

1843 Sælger parcel 8d til Anders Jensen og Frederik Laier i Årestrup.

1843 Sælger parcel 8e til Jens Jensen og Jens Klock i Skræ.

1843 Sælger parcellerne 8f og 8g til Peder Lauridsen i Knudstrup.

1843 Sælger parcel 8h til Niels Nielsen, ejendom 20.

1846 Frederik Laage.

1849 Jens Frederik Blicher.

1871 Adkomst Vilhelmine Blicher.

1871 Edvard Rudolf Ernst.

1874 Anders Pedersen.

1875 Sælger parcel 8i til Mikkil Christian Nielsen til ny ejendom 15.

1876 Jens Chr. Sørensen.

1877 Sælger parcellerne 8k + 8L til C. Jacobsen til ejendom 17.

1889 Johannes Simonsen.

1902 I.C.Nielsen Udlægsskøde.

1904 Christen Christensen. Mageskifte.

1930 Sælger parcel 8a til Otto Andersen, ejendom 27.

Matr.nr. 8a

Møllevang

1930 Otto Andersen sælger til Emmanuel Nielsen, læst 25/3 1930.

1932 Emmanuel Nielsen sælger til Niels Mikael Pedersen, læst 11/3 1932.

Mads Hansen Møller ca. 1730 – ca. 1753

Mads Hansen nævnes første gang 1724 i kirkebogen for Karup, hvor han var fadder. I 1728 var både Mads Hansen og Maren Christensdatter faddere ved Anders Pedersens barns dåb i Karup, og da var de ikke gift.

I januar 1730 får de et barn døbt, og da kaldes han Mads Møller. Så parret må være blevet viet mellem 1728 og 1730, og Mads Hansen er da blevet møller.

Mads Hansen nævnes sidste gang i kirkebogen 1753, hvor han var fadder; men hans død er ikke noteret. Hans enke blev boende ved møllen en del år.

I juli 1771 druknede mølleren Christen Pedersens søn på 2½ år i mølledammen, og da nævner præsten, at moderen troede, at barnet efter sædvane var gået ud til Mads Møllers enke.

Maren Christensdatter blev begravet i 1776, og hun boede da i Thorning.

Børn af Mads Hansen Møller og Maren Christensdatter:

1. Jens Madsen, født 22. januar 1730 i Karup.
2. Anne Madsdatter, født 22. april 1731 i Karup.
3. Christen Madsen, født 1. februar 1733 i Karup.
4. Hans Madsen, født 27. februar 1735 i Karup.
5. Niels Madsen, født 10. juni 1737 i Karup. Begravet 7. maj 1738 i Karup, 1 år.
6. Niels Madsen, født 5. april 1739 i Karup.
7. Anders Madsen, født 10. juni 1742 i Karup.
8. Niels Madsen, født 25. juli 1745 i Karup. Begravet 8. december 1754, 9 år.

Ad 2. Anne Madsdatter, født 1731. Trolovet 2/7 1751 i Karup mølle med Ole Sørensen.

Ad 3. Christen Madsen, født 1733. Trolovet 1/10 1752: Christen Madsen fra møllen i Karup, nu svend i Vium og Kirsten Pedersdatter af Aarestrup.

Christen Pedersen 1757 - 1772

Christen Pedersen blev født ca. 1724 og var søn af Peder Nielsen og hustru Bodil Christensdatter i Bording mølle.

Den 18. maj 1752 blev Christen Pedersen af Bording mølle trolovet med Sidsel Nielsdatter af Skygge, Kragelund sogn, og de blev viet den 5. oktober i Kragelund kirke.

Ifølge Munklindebogen 1670-1770 overlod Peder J. Lundum i 1752 en gård i Skygge, Kragelund sogn på hartkorn 2 tdr. 1 skp. 1 fdk. til sin (sted)søn Christen Pedersen.

I 1767 blev Sidsel Nielsdatter introduceret efter lang tids sygdom (et par måneder efter barnets død).

Den 22. juli 1771 blev møllerens søn Peder på 2½ år gammel begravet. Præsten skrev i kirkebogen: ”*Han druknede i mølledammen, da moderen, som var hjemme, havde at bestille med at ligge dej og troede, at barnet var efter sædvane gået ud til Mads møllers enke.*”

1. advent samme år bar Sidsel Nielsdatter et barn fra anneksgården over dåben. Derefter nævnes familien ikke mere i Karup kirkebog. Da den næste møller får et barn døbt den 6. januar 1772, må Christen Pedersen og Sidsel Nielsdatter været flyttet omkring nytår.

Christen Pedersen Møller blev begravet den 11. juni 1787 i Engesvang, 64 år. Ved folketællingen samme år boede Sidsel Nielsdatter hos datteren Else, der var gift med Christen Karup i Engesvang.

Børn af Christen Pedersen og Sidsel Nielsdatter:

1. Bodil Christensdatter, døbt 18/5 1753 i Kragelund.
2. Peder Christensen, døbt 15/12 1754 i Kragelund.
3. Bodil Christensdatter, døbt 31/10 1756 i Kragelund.
4. Else Christensdatter, født 1758 i Karup.
5. Peder Christensen, født 1761 i Karup. Begravet 1761. 10 mdr. gl.
6. Inger Christensdatter, født 1762 i Karup. Begravet 1762 8 mdr. Død af børnekopper.
7. Inger Christensdatter, født 1763 i Karup.
8. Niels Christensen, født 1765 i Karup.
9. Karen Christensdatter, født 1767 i Karup. 1768 blev Christen Møllers datter Anna (mon ikke det skal være Karen) begravet 1½ år gl. Død af børnekopper.
10. Peder Christensen, født 1769 i Karup. Død 22/7 1771 i Karup.
11. Anna Christensdatter, født 6. januar 1771 i Karup.

Ad 1. Else Christensdatter, født 1758: Gift med Christen Karup i Engesvang, Kragelund sogn.

Ad 4. Inger Christensdatter, født 1763: Ved søsteren Else' barns baredåb i 1783 var hun i Klode mølle.

Ad 5. Niels Christensen, født 1765: Gift 1778 i Kragelund kirke: Niels Christensen fra Karup mølle og Maren Christensdatter fra Engesvang.

Folketælling 1787. Kragelund, Engesvang:

Christen Karup	38 år gift 1. gang	Husbonde.	Bonde og ½ dels gårdbeboer.
Else Christensdatter	29 år gift 1. gang	Hans hustru.	
Anne Christensdatter	4 år	Deres barn.	
Christen Christensen	1 år	Deres barn.	
Zidse Nielsdatter	54 år gift 1. gang	Konens moder.	

Rasmus Pedersen 1772 - 1802

Personbeskrivelsen findes under ejendom 3.

Jesper Nielsen 1803 - 1821

Jesper Nielsen blev født ca. 1752 og var sandsynligvis søn af Niels Pedersen Arravad og hustru Ane Jørgensdatter og var broder til Peder Nielsen Aravad, der overtog forældrenes gård i Arvad, Brande sogn, Vejle amt.

Som ung overtog han Arvad mølle i Brande sogn. Den 20. oktober 1786 blev han gift i Ikast kirke med jomfru Anne Jensdatter Leth af Remme. Hun blev døbt den 7. oktober 1766 og var datter af Jens Sørensen Leth og hustru Ane Sørensdatter Dons i Rindelevgaard, Fruering sogn, Skanderborg amt.

Imellem 1796 og 1798 flyttede de fra Arvad til Ørre, hvor Jesper Nielsen overtog vejrmøllen. Her boede familien, til Jesper Nielsen i 1803 fik købekontrakt på Karup mølle af Aunsbjerg. Købesummen var 1400 rigsdaler, og Jesper Nielsen fik skøde på møllen i 1805.

Ifølge brandtaksation i 1805 bestod møllen af et stuehus på 9 fag og med en korsbygning på 3 fag. De 3 af fagene var møllehuset, resten af stuehus, der var indrettet med stuer, kamre, køkken og bryggers med loft, vinduer og døre. 3 jernbilæggerkakkellovne og 2 skorstene. De 3 andre længer var lade og stald samt stampemølleværk i den sidste længe.

Jesper Nielsen døde den 20. september 1819, 67½ år gammel. Anne Jensdatter blev boende på møllen, til hun i 1821 solgte den til Peder Mortensen Bjerring. Samtidig blev der oprettet en aftægtskontrakt, hvori der blev accepteret af Peder Mortensen, at han skulle bygge en aftægtsbolig til hende inden 2 år. Indtil da indrettede de hendes bolig i en af længerne på møllen. Året efter brændte møllens stuehus og en af længerne; men den længe, hvor Anne Jensdatter boede, gik fri for branden.

Anne Jensdatter Leth døde den 23. august 1832 i Karup mølle, 67 år gammel.

Børn af Jesper Nielsen og Anne Jensdatter:

1. Ane Marie Jespersdatter, døbt 6. januar 1791 i Arvad mølle, Brande sogn. Død 1794, 3 år.
2. Anne Cathrine Jespersdatter, døbt 22. april 1792 i Arvad mølle, Brande sogn.
3. Jens Jespersen, døbt 31. januar 1796 i Arvad mølle, Brande sogn. Død 10 dage gl.
4. Anne Marie Jespersdatter, døbt 19. november 1798 i Bromølle, Ørre sogn, Ringkøbing amt.
5. Jens Nicolaj Jespersen, født 23. juni 1801 i Vejrmøllen, Ørre sogn, Ringkøbing amt.
6. Søren Jespersen, født i juli 1804 i Karup iflg. hans konfirmation i 1820 i Karup.

Ad 2. Anne Cathrine Jespersdatter, født ca. 1794: Gift 1. gang med Philip Jacobsen Bräuner (ca. 1784-1816). Gift 2. gang 1/4 1817 i Karup med Visti Jacobsen (ejendom 7)

Ad 4. Anne Marie Jespersdatter, født 1798: Gift 22/11 1818 i Karup med enkemand og gårdmand Jens Christensen fra Bøgild, Thorning sogn.

Ad 6. Søren Jespersen, født 1804: Husmand i Høgild, Resen sogn. Gift 1. gang med Ingeborg Laursdatter, der døde 16/4 1841 i Høgild. Gift 2. gang i Karup den 28. september 1841 med pigen Ane Magrethe Betzer af Karup, der var 37 år. Søren Jespersen døde 20. oktober 1858 som aftægtsmand i Høgild, Resen sogn, 54 år.

SKØDE.

Jeg underskrevne ejer af hovedgården Aunsberg i Viborg amt gør vitterlig, at jeg herved skøder og overdrager til Jesper Nielsen forhen boende i Øreby vejmølle i Øreby sogn Hammerum herred, den ham med hosfølgende imellem os oprettede købekontrakt af dato den 22. januar 1803 solgte Karup mølle, Karup sogn, Lysgaard herred som hidtil har hørt under Aunsberg gods og står for hartkorn ager og eng 1 tdr. 3 skp. 2 fdk. Og mølleskyld 3 tdr. 1 skp. 2 fdk. med sammes bygninger og tilhørende mark, således som denne ejendom er, og med de rettigheder og byrder den tilhører, samt således som jeg ejer samme og i overensstemmelse med forbemeldte vedhæftede købekontrakt, hvoraf han anmærkes disse vilkår:

1. At gården eller stedet stedse skal være hoverifri.
2. At køberen og efterkommere bliver forbunden til at lade møllen og gårdens samtlige bygninger være assurerede i brandkassen.
3. At denne gård og mølle mere må tjene til at kompletterer eller underligges nogen hovedgård.

Da nu køberen har betalt mig købesummen 1400 rdl. siger fjorten hundrede rigsdaler, så skal fornævnte solgte mølle og mark, således som meldt være køberen Jesper Nielsen og hans arvinger sande og lovlige ejendom med fuldkommen ejendomsret, den han altså må gøre sig så nyttig som han kan og vil efter lov og anordningerne.

Viborg den 27. juni 1805.

Lindahl

Læst i Lysgaard og Hids herreders ret den 15. juni 1807 og købekontrakten på lovlig papir forevist.
Holstein.

BRANDTAKSATION

Karup sogn

Anno 1805 den 11. januar har undertegnede branddirektør med taksationsmændene, murermester Christen Jørgensen i Haurback og tømrermester Peder Jensen i Elkier, foretaget følgende brandforsikrings taksation.

Møllen ejes og beboes af Jesper Nielsen.

a. Stuehuset vesten i gården 9 fag og 8 $\frac{3}{4}$ alen dyb, ege under- og fyr overtømmer, dels murede og dels klinede vægge, dels strå og dels lyngtække. Til hvilket hus er en korsbygning til øster 3 fag 10 $\frac{3}{4}$ alen dyb af samme rygnings materialer. De 6 nordre fag og korshuset indrettet stuer, kamre, køkken og bryggers med loft, vinduer og døre, 3 jernbilægger kakkelovne, samt en kedel i gruben på $\frac{1}{2}$ tønne rum, 2 skorstene og 1 bageovn opførte af rå sten. Piben af brændt sten.

De 3 søndre fag til mølleværket hvori er en rugkværn.

De 9 fag stuehus takseret á fag 40 Rd, er 360 Rd

De 3 fag med mølleværket á fag 200 Rd 600 Rd 960 Rd

b. Det nordre hus 10 fag, 8 alen dyb, af ege under- og fyr overtømmer, dels klinede og dels murede vægge og lyngtække, til lade, tærskelo og stald. Takseret á fag 20 Rd. er 200 ”

c. Det østre hus 8 fag, 6 $\frac{3}{4}$ alen dyb, ege under- og overtømmer, dels murede og dels klinede vægge med lyngtække, til møllestald, fæ og fårehus. Takseret á fag 10 Rd, er 80 ”

d. 3 fag sønden for mølleværket bygget af egetømmer og tækket med lyng til jorden, hvori er et stampeværk med 4 hamre, 6 $\frac{1}{2}$ alen dyb, takseret á fag 40 Rd, er 120 ” 1360 Rd

Forsvarlig mod ildsfare og ej forhen forsikret. De anordnede brandredskaber forefandtes.

SKIFTE

År 1819 den 10. november mødte på hr. herredsfoged Holsteins vegne som fuldmægtig Christian Trochmann af Dalsgaard med vitterlighedsmænd og vurderingsmændene Christen Jensen Balle og Poul Michelsen, begge af Karup, i stervboet efter afdøde møller Jesper Nielsen af Karup for der at begynde skiftet efter ham.

Arvingerne blev angivet at være:

En søn Jens Nicolai Jespersen, 18 år, hjemme.

En søn Søren Jespersen, 16 år, hjemme.

En datter Anne Katrine Jespersdatter, gift med gårdmand Visti Jacobsen i Karup.

En datter Anne Marie Jespersdatter, gift med gårdmand Jens Christensen i Bøgild.

Ved forretningen var til stede enken Anne Jensdatter med lavværge sognefoged Jacob Rasmussen af Karup såvelsom svigersønnen Visti Jacobsen i Karup og den mindreårige søn Jens Nicolai. Så var og tilstede den for den umyndige beskikkede værge degnen Michel Nielsen i Karup, som tillige blev beskikket til kurator for den mindreårige søn.

Og blev da i boet forefunden:	rbd	mrk	sk		rbd	mrk	sk
I dagligstuen							
1 et egebord på fod	0	3	0	1 par gl. støvler	0	1	0
2 bænke	0	1	0	2 par uld strømper	0	0	8
1 slåværk	4	0	0	1 hue	0	0	8
1 egeskab	2	0	0	1 hat	0	0	8
1 bæk	0	1	0	2 halstørklæder	0	0	8
1 sengested	1	0	0	3 blågarns skjorter	1	3	0
1 stribet vadmels overdyne	2	0	0	1 ?	0	1	0
1 blågarns lagen	1	0	0	I bryggerset			
2 puder	0	3	0	1 kobberkedel ?	10	0	0
1 gl. blåstribet underdyne	0	1	8	1 gl. bord	1	0	0
1 lille fyrbord	0	1	8	1 gl. skab	0	1	8
1 fyr chatol med skab	8	0	0	1 kar	1	0	0
1 bilægger kakkelovn	12	0	0	1 ditto	1	0	0
1 fyr standskab	1	2	0	2 baljer	1	0	0
1 spejl	0	3	8	2 stripper (malkepande)	0	2	0
2 ? stole	0	3	0	1 øltønde	0	1	8
1 4 punds bismær	2	0	0	1 ditto	0	1	8
I den anden stue				1 jern gryde	0	3	0
1 fyr slagbæk	0	4	0	1 ildklemme	0	1	8
1 bord	1	0	0	1 jernspand	0	1	8
1 stort fyr skab med 2 ?	3	0	0	I sovekammeret			
1 sengested med omhæng	2	0	0	1 sengested	0	4	0
1 rødstribet olmerdugs overdyne	2	0	0	1 overdyne	1	0	0
1 ulden lagen	1	0	0	1 ulden lagen	0	3	0
2 gl. puder	0	1	8	2 gl. puder	0	1	0
1 gl bredsel (tæppe)	0	3	0	2 gl. underdyner	0	2	0
2 stole	0	2	0	1 dejtrug	0	2	0
Den afdødes gangklæder				1 ege halvkiste	1	0	0
1 blå kjole	0	3	0	1 gl. hylde	0	1	8
1 trøje	0	1	8	I møllen			
2 par bukser	0	1	8	1 seng	0	1	8
1 gl. trøje og vest	0	1	0	1 økse	0	1	0

	rbd	mrk	sk
1 høvlbænk	1	0	0
1 trækasse	2		0
1 justeret skæppe	0	3	0
3 navre (bor)	0	3	0
1 strygehøvl	0	1	8
2 små høvle			
Besætning			
1 sort hoppe	8	0	0
1 ditto 13 år	14	0	0
1 sortbroget ko	12	0	0
1 rød kvie	10	0	0
8 får	8	0	0
1 beslagen vogn med tilbehør	16	0	0
1 trævogn	4	0	0
1 plov	2	0	0
1 træharve	1	0	0
2 jerngrebe	0	2	0
2 skovle	0	1	0
1 hakkelseskiste med en gl. kniv	1	0	0
2 høleer	1	2	0
2 river	0	1	8
1 jern fork	0	1	0
2 svin	5	0	0
1 slibesten med jerndrag	1	0	0
Summa sølv	158	1	0

Videre blev ikke angivet at være stervboet tilhørende, undtagen stervbo i møllen. For at få en pålidelig taksation på samme mølle tilforbandt enken med lavværge samt børnenes formynder dertil fra retten at foranstalte mænd udmeldte. Det anmærkes at stervbomøllen står for hartkorn ager og eng 1 tønne 3½ skæpper samt mølleskyld 3 tønner 1 skæppe 2 fjerdingkar.

Forretningen blev derpå for i dag sluttet og udsat indtil nærmere indkaldelse sker fra skiftefor-valteren.
Chr. Trochmann

Anne Jensdatter (med ført pen) Som lavværge: Jacob Rasmussen
Som kurator for den mindreårige søn og værge for de umyndige: Michel Nielsen

Tilstedeværende arvinger: Jens Nicolai Jespersen (med ført pen) Visti
Jacobsen

Som vidner og vurderingsmænd:
Poul Michelsen (med ført pen) Christen Jensen Balle (med ført pen)

Kilde: Lysgaard og Hids herreds skifteprotokol 1817-1825 (B47-319)

Den 30. april 1821.

Aftægtskontrakt

oprettet mellem underskrevne Anne Jensdatter Leth, enke efter afgangne Jesper Nielsen af Karup mølle, som aftægtsnyder og Peder Mortensen Bjerring sammesteds som aftægtsyder, i anledning af den med skøde af dags dato fra første til sidstnævnte skete overdragelse af Karup mølle med tilliggende.

1. Til fri bopæl for enken Anne Jensdatter Leth, så længe hun lever, forpligter Peder Mortensen Bjerring sig at opføre ved møllen et hus på 4 fag, som han forsyner med behørig skorsten, vinduer og døre samt i øvrigt i alle måder vedbørlig istandsætter til bekvem og passende bolig, og som lader fremdeles forsvarligen vedligeholder samme.

Dog skal han for det første et år være fritaget for dette hus at opføre, imod at enken imidlertid gives anstændig bopæl i de nuværende møllebygninger.

2. Til underholdning og fri afbenyttelse for aftægtsnydersken, leverer Peder Mortensen hende, så længe hun lever, årlig 3 tønner rug, 4 skæpper malt, 4 skæpper gryn, 1 lispund (*1 lispund = knap 8 kg*) tør flæsk, (mangler) lispund smør, 1 lispund ost, 1 lispund fors(mangler) fisk og 1 skæppe bygmel. Hvilke præstationer ydes hende med forsvarligen gode varer samt tilbørlig vægt og mål, hvert år i 2 leveringer; men til påske og Mikkelsdag hver gang med det halve. Fremdeles leverer hende daglig en potte uskummet mælk både vinter og sommer.

3. Peder Mortensen eller møllens fremtidige ejer forpligtes at føde og græsse forsvarlig for aftægtsnydersken, årlig 4 får med deres yngel hvert års Mortensdag.

4. Fornøden ildebrændsel, eller i det mindste 20 læs hedetørv, skal møllens ejer besørge hende, gravede, røgtet, hjemført samt sat i stak ved aftægtsboligen, hvert år i rette tid. Alle disse præstationer skulle hæfte som en prioritets byrde, næstefter den derudi nu indestående pantegæld 1500 Rd sedler, på forbemeldte Karup mølle der har mølleskyld 3 tønner, 1 skæppe og 2 fjerdingkar og jordskyld 1 tønne, 3 skæpper og 2 fjerdingkar med al dens retsmæssige tilliggende, indtil aftægtsnydersken Anne Jensdatter Leth ved døden afgår.

Med hensyn til det stemplede papir anmærkes forordningsmæssig, at de (mangler)lige heri bestemte ydelser, skønnes, efter de nu gangbare priser, at kunne ansættes til værdi 36 rd sølv, der for 5 år udgør 180 rd sølv, og når dertil lægges for aftægtshuset at opbygge og istandsætte 40 rd sølv. Aftægten rettelig kan beregnes, den summa 220 rd sølv.

Alt forestående stadfæster med kontrahenternes og enkens lavværges underskrift i nedenanførte vidners overværelse.

Datum Højris, hvor dette er skrevet den 9. marts 1821.

Anne Jensdatter, som lavværg: J. Rasmussen

Peder Mortensen.

Til vitterlighed: Skou Bondgaard

Læst på Lysgård og Hids herreders ret den 30. april 1821. Og derefter samme herreders pantebog nr. 12 tilført.

På Karup mølle hvoraf aftægten udredes har Peder Mortensen lovligt skøde og samme ejendom er ikkun foregående forhæftet således som kontrakten selv ommeldt. Holstein

Peder Mortensen Bjerring 1821 - 1836

Peder Mortensen blev døbt den 8. maj 1791 i Bjerring og var søn af husmand Morten Pedersen og hustru Ane Marie Ditlevsdatter. I 1817 blev han møllersvend i Klode mølle og blev der til 1820, hvor han overtog Karup mølle.

Den 28. december 1820 blev han gift i Frederiks kirke med Johanne Cathrine Barbara Breuner, der var født ca. 1793 og var datter af kolonist Johan Jacob Breuner og hustru Anna Cathrine Dürr i Øster Frederikshede. Den 9. marts 1821 fik Peder Mortensen Bering skøde på møllen.

Ifølge omstående bekendtgørelse brændte møllen i februar 1822. Ingen personer gik til, og kreaturerne med undtagelse af 15 får blev reddet; men alt det øvrige brændte. Møllen var kun ringe assureret, og hans indbo og besætning var overhovedet ikke assureret, så han led et meget betydeligt tab.

I 1931 anmeldte sognefogeden Visti Jacobsen i Karup fire af sognets gårdmænd for brændevinsbrænding, og de blev indkaldt til forhør ved retten i Lysgård herred. Peder Mortensen var en af de fire, og han indrømmede, at han det sidste års tid havde brændt brændevin og tilbød at betale 60 rdl sølv. Senere på dagen anklagede Niels Mikkelsen, der også var en af de fire, Peder Mortensen for at have solgt brændevin. Peder Mortensen kom igen i forhør og måtte indrømme, at han også havde solgt brændevin og tilbød derfor at betale yderligere 20 rdl og omkostningerne. Niels Mikkelsen ønskede at få en bevilling til at drive kro i byen og var derfor tilsyneladende ikke særlig interesseret i konkurrenter. Ved alle forhør havde sognefogeden intet at indvende, når bøden tilfaldt ham som angiver; men om det var meningen, at pengene skulle gå i hans egen lomme, ved vi ikke.

Den 29. marts 1834 blev der oprettet en købekontrakt mellem Peder Mortensen Bjerring og Mette Jensdatter, der var enke efter Laurs Kjeldgaard. Herefter flyttede hele familien til Bjøstrup i Gjellerup sogn, hvor Peder Mortensen Bjerring blev gårdejer. Han havde en del penge til gode hos forskellige personer, og flere af sagerne endte i retten.

Peder Mortensen Bjerring døde 1/5 1871 som aftægtsmand i Hammerum. Hans hustru Johanne Cathrine Barbara Breuner døde samme sted i 1886.

Børn af Peder Mortensen og Johanne Cathrine Barbara Breuner:

1. Ane Margrethe Pedersdatter, født 22/10 1821 i Karup.
2. Jacob Pedersen, født 5/3 1824 i Karup.
3. Johanne Cathrine Pedersdatter, født 24/10 1826 i Karup.
4. Morten Pedersen, født 9/5 1831 i Karup.
5. Ane Marie Pedersen, født 5/10 1834 i Gjellerup.

Folketælling 1834. En gård i Karup:

Peder Mortensen	42 år	gift	møller
(Johanne) Katrine Barbara Breuner	40 "	gift	hans kone
Anne (Ane) Magrethe Pedersdatter	12 "		deres barn
Jacob Pedersen	10 "		" "
Katrine (Johanne Cathrine) Pedersdatter	8 "		" "
Morten Pedersen	3 "		" "
Filip Conradsen Bräuner	26 "	ugift	tjenestekarl
Johannes Johannesen Kriegbaum	29 "	ugift	"
Christine Pedersdatter Jung	17 "	ugift	tjenestepige

Peder Mortensen. Oplysninger.

**Viborg amtsarkiv: Forligskommissionens protokol for Lysgård og Hids herreder 1838-46:
(B4-1010 side 17b)**

Den 9/12 1838. Sag 219/1838.

Peder Mortensen Bjerring i Bjørstrup contra Visti Jacobsen i Karup ang. 24 rd 74 sk. Parterne var personlig mødte. Forlig var ej at opnå, hvorfor sagen blev til retten henvist.

Den 9/12 1838. Sag 220/1838 og 221/1838:

Samme dag havde Peder Mortensen Bjerring også to andre sager i retten. Den ene ang. 12 rd 2 mrk contra plantør Dehn i Ulvedal, den anden ang. 7 rd contra skolelærer og kirkesanger Adolfsen i Haurdal. Visti Jacobsen mødte med fuldmagt fra begge, og forlig kunne ikke indgås. Sagerne blev henvist til retten.

Den 6/7 1839. Sag 58/1839.

Peder Mortensen af Bjødstrup, Gjellerup sogn, contra Mette Jensdatter, enke af Laurs Kjeldgaard i Knudstrup med lavværge og Christen Michelsen af Karup mølle, angående 650 rd sølv med renter 4 rd deraf til sidst forløbne termin. For enken Mette Jensdatter mødte hendes søn Peder Laursen men uden skriftlig fuldmagt og Christen Michelsen på forlig. Klageren mødte ligeledes på forlig. Forlig var ej at opnå, hvorfor sagen blev til retten henvist.

Den Viborger Samler nr. 22. 1822 side 3:

Bekendtgørelse.

Sidste lørdag nat mellem kl. 3 og 4 fristede jeg den tunge skæbne, at min ejende mølle, Karup mølle kaldet, gik op i luer. Så at sige intet reddedes. Nøgen, med kone og barn, måtte jeg forlade mit leje. Kreaturerne, når undtages 15 får som indebrændte, blev ved Guds hånds styrelse reddede.

Hvoraf ilden er kommet, ved jeg ikke, dog har jeg formodning, da vi bagte dagen i forvejen, at ulykken derfra er afstedkommet. Møllen er kuns ringe assureret, og min indbo og besætning aldeles ikke assureret.

Dette finder jeg mig foranlediget til at bekendtgøre for familie og venner. Skæbnen var hård, og min bøn til den Allers højeste skal stedse være, at ingen af mine medmennesker må friste en lignende; thi den er grusom.

Karup mølle den 18. februar 1822. Peder Mortensen

Den Viborger Samler nr. 5. 1834 side 4:

Karup mølle, der er beliggende i Karup by og sogn, Lysgård herred, Viborg amt, er underhånden at få tilkøbs.

Møllen står for hartkorn ager og eng 1 tdr. 3 skp og 2 fdk; og mølleskyld 3 tdr, 1 skp. 2 fdk. Der kan græsses og fodres årlig 12 fækreaturer, 2 heste, 20 til 30 får og avles 30 læs hø, og ved forbedring af vandledningsforholdene, kan om få år avles meget mere.

Møllen er for få år af nyopbyggt og indrettet til beboelse for en hornet familie, den har 2 kværne og et stampeværk med 4 hamre, og overflødig vand, samt godt ørredfiskeri. En del besætning og indbo kan følge i købet, samt en stor slibesten, som drives ved vand.

Det bemærkes, at møllen har god søgning. 1000 rbd kan blive indestående i ejendommen, som kan tiltrædes til 1. maj, når liebhaver snart melde sig til undertegnede ejer.

Karup mølle den 9. januar 1834. P. Mortensen Bjerring

SKØDE.

Underskrevne Anne Jensdatter Leth enke efter afdøde Jesper Nielsen af Karup mølle med lavværge gårdmand Jacob Rasmussen af Karup by og sogn, gør vitterlig at jeg sælger, skøder og aldeles afhænder fra mig og mine arvinger til velfornemme Peder Mortensen Bjerring, der forhen har tjent i Klode mølle og hans arvinger den mig tilhørende Karup mølle i Karup by, Lysgaard herred, Viborg amt, stående for hartkorn ager og eng 3 skp. 2 fdk. mølleskyld 3 tdr. 1 skp. 2 fdk. med påstående bygninger og mølleværk, tilliggende jorder og øvrige rettigheder, alt således som køberen allerede har taget det i brug og besiddelse.

Og da jeg ikke alene for den accorderede købesum 1500 rdl, siger femten hundrede rigsbankdaler sedler er vedbørlig tilfredsstillet, idet køberen har denne i ejendommen indestående prioritetsgæld har meddelt pantnavereren antagelig panteforskrivning, men han desuden også med en under dags dato oprettet aftægtskontrakt, har overensstemmende med mod foregående mundtlig aftale, sikret mig husveje og underholdning min livstid, forpligter jeg mig og mine arvinger til anordningsmæssigen at hjemle det solgte, således som det har været mig tilhørende efter min afdøde mands tinglæste lovlige skøde af 27. juni 1805, i hvis følge, til køberens efterretning, anmærkes:

A. at gården eller stedet skal bestandig være hoverifri og må så lidt som møllen herefter underlægges nogen hovedgård for at tjene til dens komplettering, og

B. at møllens og gårdens bygninger stedse skal holdes assureret i brandkassen.

Slutteligen ind? også, at den ved forordning af 5. januar 1813 anordnede hæftelse til banken, hviler på møllen og dens tilliggende og går over på køberen uden godtgørelse.

Alt forestående bekræftes med min og lavværges underskrift i nedentegnede vidners overværelse.
Skrevet på Høgris den 9. marts 1821   Anne Jensdatter   som lavværge J.Rasmussen

At ingen foregående skriftlig kontrakt om denne handel har været oprettet, bekræfter vi, både sælgerinden og køberen, under eds tilbud.   Datum ut supra

Anne Jensdatter   som lavværge J.Rasmussen   Peder Mortensen
Til vitterlighed   Skou   Bindgaard.

Af den solgte ejendom resterer indtil 1820 års udgang ikke hertil kongelige skatter, rigsbankrenter eller kommuneafgifter, som hermed attesteres. Det ved forordning af 2. august 1820 påbudne oplagskorn er endnu ikke yderen deraf affordret.

Viborg amtstue den 13. marts 1821.   Gjørup

Læst ved Lysgaard og Hids herreders ret den 30. april 1821. Og derefter (resten mangler).

Kilde: Lysgaard og Hids herreders skøde- og panteprotokol (B47-SP15 fol. 408)

Brand på møllen 1822.

År 1822 den 12. marts blev på herredskontoret en politiret sat af Kancelliråd og herredsfoged Holstein med vitterlighedsvidnerne (ulæselig) og Christensen, begge af Dalsgaard.

Anledningen var ildsvåde i Karup mølle den 28. f.m.

Fra branddirektionen havde herredsfogeden modtaget en undersøgelse der lyder således:

Som 1. deponent fremstod derpå mølleren af Karup mølle Peder Mortensen. Han blev formanet at sige sandhed og hans forklaring afgivet for branddirektøren blev ham forelæst, hvilken han vedstod, og hvornæst han yderligere forklarede: At han endnu ikke senere havde opdaget nogen årsag til branden, det undtagen at på det sted i ovnen hvor en stolpe har været indmuret i ovnsmuren omtrent en tomme, er der synligt på den endnu stående bageovn adskillige revner, ligesom også muren på bageovnen samme sted er sort. Dette bestyrker deponentens formening om, at ilden under bagningen dagen før branden, der, har taget sin opkomst.

Branden udbrød omtrent kl. imellem 3 og 4 om morgenen. En eller to timer før havde deponenten været oppe i det ærinde at forrette sin nødtørft. Ligesom han også så ud til vandet ved stiebordet, om det ikke der kunne gøre skade.

Deponenten lå hver nat i samme seng som hans hustru, men hun mærkede ikke, at han var oppe, lige så lidet som nogle af de øvrige folk i huset. Da deponenten den nat var oppe var han ude ved husets nordre side hvor vand siden mærkede han aldeles ikke nogen ild.

At ilden er udbrudt i stuehusets nordvestre side, hvor bageovnen var, antager deponenten fordi ilden straks tillige havde angrebet laden, som lå nordvest for stuehuset. Vinden var samme nat omtrent sydvest, så vidt han lagde mærke til. Et længdehus som stod østen i gården blev sparet fordi vinden bar derfra.

Deponenten blev først vågnet af pigen, Anne Elsebeth, og da kunne han se, at der var ild i loftet i det kammer, hvor han og hustruen lå, - og da han kom ud, erindrer han ikke rettere end som overdelen på huset var falden.

Da de var kommet op, tog hans hustru deres spæde barn, og deponenten selv greb nogle sengeklæder med, så vidt han kunne erindre sig. - Karlen og pigen fik også bjerget de sengeklæder hvor de lå, ligesom også pigen fik reddet sin kiste, og karlen sine klæder. - Deponenten hvis chatol stod i den anden stue, greb af samme chatol 2 skuffer, som han reddede, og hans hustru fik af hendes dragkiste som stod i samme stue, reddet en skuffe tillige med noget tøj, som lå i en anden.

Da disse ting var reddede, drev ilden dem bort af stuehuset. Imidlertid havde karlen fået reddet kreaturerne som stod i den nordre ende af det afbrændte ladehus.

Førend naboerne kom til stedet var allerede det mindste af husene falden, og naboen Visti Jacobsen var den første, som kom tilstede.

Endnu forklarede deponenten at han og hans hustru lå i et værelse for sig selv, og i en stue udenfor lå karlen og pigen, igennem samme stue havde deponenten passeret dengang han ? den nat havde været oppe.

Det hus som deponenten for nogen tid siden forlangte omtakseret, er aftægtshuset, som er i den nordre ende af den længde hus, som blev stående, ligesom han også samme tid havde forlangt stuehuset med deri værende mølleværk omtakseret.

Årsagen var at han i sin ejetid som er omtrent 1½ år, havde gjort betydelig forbedringer på mølleværket, og dette forlangende om omvurdering skete efter pålæg af hans panthaver kammerråd Møller på Højris, hvorimod deponenten påstår, at han hos branddirektionen ingen begæring gjorde om, at omtakseringen skulle ske straks, men forlangte alene at dette måtte blive foretaget engang i nuværende sommer, når deponentens naboer Mikkel Herman og Niels Mikkelsen fik foretaget den omtaksering, som de ligeledes attråede.

Forklaringen blev ham forelæst og han vedstod den. Aftrådte.

Som 2. deponent forestod forrige deponentens hustru Katrine Jacobsen som blev formanet at sige sandhed, og hendes forklaring afgivet for branddirektøren blev hende forelæst, hvilken hun vedstod, og hvornæst hun forklarede, at når hendes mand ja vel igen om natten plejede at stå op, også var det, formentlig for at se efter om vandet ved møllen ej gjorde skade.

Den nat som branden opkom, lå hun i samme værelse og seng som hendes mand, men mærkede aldeles ikke til at han samme nat var oppe, førend branden begyndte, hvilket hendes mand dog selv sagde for hende om morgenen efter branden.

Deponentinden blev om natten vågnet af den alarm som karlen og pigen gjorde, og kunne da igennem døren se, at gnisterne faldt ned igennem loftet i stuen. Deponentinden reddede derpå sit barn og kom siden ikke mere ind i huset. Vel fik hun af sin dragkiste, som stod i den stue hvori karlen og pigen lå, reddet en skuffe med nogle flere klæder, men dette skete ikke af hende selv, men så vidt hun ved af karlen. Hendes mand fik reddet nogle sengeklæder såvel som nogle skuffer af chatollet hvori hans klæder var. Ligesom også karlen reddede deres køer og en kalv, men 15 får brændte.

Da deponentinden kom ud af huset med sit barn, var den hele overdel af huset i brand, dog var branden stærkest i den nordre ende af huset, hvor bageovnen og køkkenet var. For at komme til køkkenet havde de ingen gang, undtagen igennem den stue hvor karlen og pigen lå.

Den første af naboerne som kom tilstede var Visti Jacobsen. Deponentinden mener, at branden brød ud kl. imellem 3 og 4 om natten, men ved det dog ikke bestemt.

Forklaringen blev hende forelæst, og hun vedstod den. Aftrådte.

Som 3. deponent forestod pigen Anne Elsebeth, som blev formanet at sige sandhed. Hendes forklaring afgivet for branddirektøren blev hende forelæst hvilken hun tilstod og hvorpå hun forklarede, at hun den nat som det skete blev vågnet af karlen der lå i samme værelse som hun, og da hun vågnede, var ilden allerede i loftet over dem.

Hun sprang derfor straks til for at kalde på mølleren og hans kone, der sov så stærk, at hun måtte kalde på dem flere gange førend hun fik dem vågen.

Deponentinden og karlen tog derpå hendes kiste som de bar ud, og da hun kom uden for, stod taget i den nordvestlige ende af huset, hvori bageovnen og køkkenet var, i fuld brand. Hun sprang da igen ind nok to gange i huset, og hentede nogle sengeklæder. Hun turde derpå ikke vove sig tiere ind, og

huset faldt også straks derefter. Karlen reddede imidlertid køerne samt en hest og en kalv, hvorimod 15 får omkom i branden.

At mølleren den nat branden opkom havde været ude af huset, har hun ej lagt mærke til, men selv har han dog sagt dette. Derimod har hun erfaret eftersom indgangen af det kammer hvor mølleren ligger alene kunne

ske igennem den stue hvori deponentinden lå, at han plejer stå op jævnlig om natten for at se til, at vandet ingen skade gjorde ved mølleværket. Mølleren og hans kone fik for øvrigt vidt deponentinden ved, ej andre ting reddede af deres bohave, end som nogle skuffer af deres skabs- eller dragkiste, hvori deres klæder lå, såvel som sengeklæderne som lå på sengen.

Som 4. deponent fremstod tjenestekarlen Johan Phillip. Han blev formanet at sige sandhed og forklaringen for brandirektøren blev ham forelæst hvilken han vedstod, og hvorpå så yderligere forklarede, at han den nat branden var, vågnede og da det var så lyst i stuen, så kaldte han på pigen som lå i samme stue. Hun sprang derfor op og slog døren op til køkkenet, og da kunne de se ild over selve huset. I samme køkken var bageovnen.

Pigen kaldte derpå på mølleren og hans hustru som lå i næste værelse. Deponenten og pigen greb derpå pigens kiste som de bar ud. Han løb derpå ind i kammeret, hvor mølleren og hans kone lå, hvor han tog nogle sengeklæder og en stol. Han gav sig derpå i færd med at bjerge kreaturerne, af hvilke han fik reddet 3 køer, 1 gris og 1 hest, hvorimod 15 får omkom i branden.

Dengang deponenten første gang kom ud af huset, så han, at ilden havde omspændt selve huset, men dog var branden stærkest i den nordre ende, hvor køkken og bageovnen var.

Fra det kammer hvori mølleren og hans kone lå, kunne udgang alene ske igennem den stue hvori deponenten og pigen lå, men at mølleren den nat førend branden udbrød, havde været oppe, har deponenten ej mærket, derimod har deponenten som har tjent mølleren siden sidste november sidst, mærket nogle gange, at mølleren om natten har stået op og gået uden for, som han mener for at lade sit vand.

Deponenten ved ikke at mølleren og hans hustru fik andet reddet af deres indbo end som nogle skuffer af dragkiste eller skabe hvori deres klæder lå, såvel som de sengeklæder, der lå på sengen.

Endnu ved deponenten aldeles ingen årsag at angive til brandens opkomst. Forklaringen blev ham forelæst og han vedstod den. Aftrådte.

Som 5. deponent fremstod Visti Jacobsen af Karup. Han blev formanet at sige sandhed, hvorpå han forklarede, at han den nat branden skete i Karup mølle, blev vågnet derved, at en af hans børn græd. Han mærkede da, at det var så lyst i stuen og løb derfor til døren. Han så da, at ilden allerede havde angrebet den nordvestre ende af møllerens stuehus, såvel som den derved liggende lade; men inden deponenten kunne komme til brandstedet var tækket allerede nedstanden af de brændende huse, og møllerens folk var kommen ud. Karlen var i færd med at redde kreaturerne, og mølleren og pigen stod uden for det brændende hus, hvori ingen mere kunne komme. Deponenten var den allerførste af fremmede folk, som kom til brandstedet.

Deponenten gav sig i færd med at redde sin svigermoders tøj, hvilken svigermoder boede i det aftægtshus mølleren tilhørende som dog ej brændte.

Deponenten sendte derpå sin dreng op til kirken for at ringe med klokken, hvorefter nu de andre naboer efterhånden kom tilstede. Endskønt deponenten således var den første, der kom til brandstedet, så kunne han dog ikke opdage årsagen til ildens opkomst, men gør alene den slutning

at den må være kommen fra bageovnen, da de dagen tilforn havde bagt i møllen; ligesom også bageovnen lå i den nordvest ende af huset hvor ilden var stærkest, da han først mærkede branden. For øvrigt var vejret den nat stille, og vinden var fra begyndelsen sydlig, men drejede sig siden noget efter til sydvest.

Forklaringen blev ham forelæst og han vedstod den. Aftrådte.

Som 6. deponent fremstod derpå sognefoged Jacob Rasmussen af Karup, som blev formanet at sige sandhed, hvorpå han forklarede, at han den nat branden skete i Karup mølle, blev opkaldt af Visti Jacobsens karl. Da han kom til brandstedet var overdelen af laden allerede falden, og tækket af stuehuset nedskreden, således at ingen må kunne komme ind i huset. Hvor ilden havde taget sin begyndelse, kan deponenten derimod ikke

sige, men slutter at den er kommen fra bagningen, som dagen tilforn var sket, ligesom også ovnen, der under står, viser at den har været tynd og er fuld af revner.

For øvrigt er det deponenten bekendt, at mølleren fik reddet sine sengeklæder såvel som deres gangklæder. Der lå nogle udtagen skabe- og dragkisteskuffer. Af hans kreaturer fik han reddet 3 køer, 1 gris og 1 hest hvorimod 15 får brændte.

Forklaringen blev deponenten forelæst og han vedstod den.

Forhøret derpå sluttet. Holstein

Som vidner:

St(ulæselig) L. Christensen

Kilde: Lysgård-Hids herreders politiprotokol 1821-1824 (B47-119. Se K6-46)

Sag vedr. brændevinsbrænding 1831.

Mandag den 18. april 1831 var 4 gårdmænd fra Karup indkaldt til forhør ved retten i Lysgård herred, hvor de var anklaget af sognefoged Visti Jacobsen for brændevinsbrænding.

Sag nr. 52/1831:

Den første, der blev afhørt var gårdejer Niels Mikkelsen, der havde overtaget forældrenes gård nogle år i forvejen. Han blev spurgt, om han havde brændt brændevin, og han indrømmede, at det havde han det sidste års tid. Han bad så mindelig om det kunne klares ved, at han betalte 30 rigsdaler sølv.

Sag nr. 53/1831 + sag nr. 56/1831:

Den næste, der blev forhørt, var mølleejeren Peder Mortensen. Han tilstod også, at han havde brændt brændevin det sidste års tid og tilbød at betale 60 rdl sølv. Senere samme dag var det Niels Mikkelsen, der anklagede Peder Mortensen for også at have solgt brændevin. Igen kom mølleren i forhør og indrømmede, at han havde udskænket brændevin det sidste års tid og tilbød at betale 20 rdl og omkostningerne.

Sag nr. 54/1831:

Den tredje, der blev afhørt, var anneksbonden Johannes Jacobsen Lauth. Han gav samme svar som de andre og tilbød at betale 30 rdl for at have brændt og 20 rdl for at have solgt brændevin.

Sag nr. 55/1831

Den sidste var anneksbonden Niels Veller Hansen, der også indrømmede at have fremstillet og solgt brændevin det sidste års tid, og han tilbød også at betale 30 rdl for fremstillingen og 20 rdl for salget.

Ved alle fire forhør havde sognefoged Visti Jacobsen intet at indvende imod, når bøden tilfaldt ham som angiver.

Forhørene blev herefter afsluttet for denne dag og sendt videre til overøvrigheden (herredsfogeden) Sagen blev ikke omtalt i protokollerne senere, så det må formodes, at sagerne er sluttet ved, at de afhørte betalte det, de hver for sig havde tilbudt.

Kilde: Lysgård og Hids samt en del af Houlbjerg herreders politiprotokol 1829-1831.

Mette Jensdatter 1836 - 1840

Mette Jensdatter blev født ca. 1773 og var datter af gårdmand Jens Olesen og hustru Anna Pedersdatter i Skyum, Thisted amt.

Hun blev gift den 28. januar 1797 i Skyum Laurs Christensen Kjeldgaard. Ved folketællingen 1801 boede de i Skyum, hvor Laurs C.K. var bonde og gårdbeboer. I 1812 var han møller i Skyum, Thisted amt. Han døde den 13. september 1830, 63 år gammel som gårdmand i Toftgaard på Hammerum bys mark, Ringkøbing amt. Mette Jensdatter blev boende på gården sammen med to af sine sønner.

I foråret 1834 købte Mette Jensdatter Karup mølle af Peder Mortensen Bjerring og flyttede derefter ind på møllen med de to sønner. De blev på møllen indtil 1838, hvor hun sammen med sønnen Peder Lauridsen flyttede til et husmandssted i Sdr. Knudstrup, Thorning sogn. Samtidig flyttede sønnen Laurids Mathias til Thorsø.

Ejendommen i Sdr. Knudstrup, som Peder Lauridsen købte i 1840, var ejet af Christen Mikkelsen, som i 1838 flyttede til Karup mølle.

Christen Mikkelsen flyttede altså ind på Karup mølle i 1838. Han har sikkert været forpagter eller bestyrer på den; men der er ingen kontrakter tinglyst. Han har aldrig ejet møllen; men det er muligt, at han er blevet bedt om at finde en køber i 1840. Han havde ikke selv nogen mulighed for at købe møllen, da han var ret så forarmet.

Den 21. marts 1840 solgte Mette Jensdatter møllen for 2.300 rigsbankdaler til Jakob Jensen.

Da sønnen Peder Lauridsen flyttede til Sdr. Knudstrup, fulgte Mette Jensdatter med ham og var her både ved folketællingen i 1840 og 1845; men derefter er hendes opholdssted ukendt.

Børn af Laurs Christensen Kjeldgaard og Mette Jensdatter:

1. Christen Lauridsen, født 1804 på Ørndrup mark, Karby sogn på Mors.
2. Peder Laursen, født 1812 i Skyum, Thisted amt.
3. Laurids Mathias Lauridsen, født ca. 1816.

Ad 2. Peder Laursen, født 1812 i Skyum. Gift med Mariane Sørensdatter. Bopæl: Sdr. Knudstrup, Thorning sogn.

Ad 3. Laurids Mathias Lauridsen, født ca. 1816. Flyttede 1836 fra Karup som tjenestekarl til Thorsø sogn.

SKØDE

Underskrevne Peder Mortensen Bjerring nu boende i Bjøstrup, Gjellerup sogn sælger, skøder, aldeles afhænder og overdrager herved i overensstemmelse med hoshæftede købekontrakt af 29. marts 1834, tinglæst den 8. august s.å. til Mette Jensdatter, enke af Laurs Kjeldgaard, den af mig ifølge skøde af 9. marts 1821 tinglæst den 30. april s.å. forhen ejende Karup mølle i Karup sogn af hartkorn ager og eng 1 Tønne, 3 Skæpper og 2 Fjerdingskar og mølleskyld 3 Tønder, 1 Skæppe og 2 Fjerdingskar med påstående bygninger, male og stampeværk samt indretninger og alt hvad dertil hører, for den akkorderede købesum 1.000 Rbd sedler og 800 Rbd sølv.

Og da køberinden har gjort mig rigtighed for købesummen, overensstemmende med købekontraktens indhold, så tilskøder jeg hende og arvinger hermed fornævnte mølle med al sit tilliggende og tilhørende og med de samme rettigheder og byrder som jeg selv har ejet samme samt i henhold til den forbenævnte her hos hæftede imellem os oprettede købekontrakt. Det solgte er jeg pligtig at hjemle køberinden til bekræftelse under min hånd i overværelse af vitterlighedensvidner.

Skrevet i Bjøstrup den 2. april 1836 Peder Morthensen Bjerring

Til vitterlighed: Visti Jacobsen L.Johansen

At skatterne af ovennævnte hartkorn er betalte til 1. juli d.å. attesteres.

Viborg amtstue den 15. oktober 1836. Morville

Mig på branddirektørens vegne forevist efter fuldmagt Chr. Trochmann

Læst ved Lysgård og Hids herreders ret den 2. oktober 1836 og købekontrakt skrevet på anordnet stemplet papir, forevist. Derefter samme herreders pantebog No 17 tilført.

Anmærkning: Sælgerens adkomst på den solgte mølle af det indbemeldte jord og mølleskylds hartkorn er tinglæst den 30. april 1821 (12-408) men som ejendom er tilligemed sælgerens besætning og bohavet pantsat med første prioritet for 1500 Rbd sedler efter panteobligation af 9. marts 1821, tinglæst 30. april s.å. (12-409) H.H.Holm

Christen Mikkelsen (1838 – 1840)

Christen Mikkelsen blev døbt den 22/4 1809 og var søn af gårdmand Mikkel Jensen og hustru Kirsten Jensdatter i Lille Oustrup, Thorning sogn. Han var hjemme hos forældrene indtil sin konfirmation i 1823, hvorefter han blev tjenestedreng på Marsvinslund i Vium sogn.

Som 22 årig var han på session og målte da ca. 173 cm. På det tidspunkt opholdt han sig i Thorning, og et par år senere tjente han igen i Vium.

1834 flyttede Christen Mikkelsen fra proprietær Meldal i Liselund, Sjørsløv sogn til Ungstrup i Thorning sogn.

Den 20. marts 1835 blev han gift i Thorning med Ane Marie Nielsdatter. Christen Mikkelsen var 25 år og boede på det tidspunkt i Ungstrup. Ane Marie Nielsdatter var 34 år og enke efter husmand Joachim Frederich Evers, der var født i Holsten og død i december 1834. Han druknede ved at falde i en mergelgrav, hvor han arbejdede. Ane Marie havde på det tidspunkt to børn, pigen Ane Cathrine Evers, der fulgte med moderen, da hun blev gift med Christen Mikkelsen. Sønnen, Niels var blind fra barndommen af og blev senere almisselem og forsørget af Thorning sogn.

Ved vielsen i 1834 overtog Christen Mikkelsen hustruens husmandssted i Sønder Knudstrup, Thorning sogn, og familien levede af hans jordlod. I 1835 fik de en søn, Frederich, der døde kort efter fødslen.

I november 1838 flyttede familien til Karup mølle, hvor Christen Mikkelsen ret hurtigt fik økonomiske problemer og blev indkaldt til forligelseskommissionen. Han skyldte 650 rd, som kreditor mente var forfaldne, hvorimod Christen Mikkelsen følte sig sikker på, at de først kunne kræves om 5 år.

Så vidt vi har kunnet se, har Christen Mikkelsen aldrig ejet møllen. Han har sikkert været forpagter eller bestyrer på den; men der er ingen kontrakter tinglæst. Som bestyrer kan han godt have fremstået som ejer; men han har aldrig haft skøde på den. Under et forhør i forbindelse med en brand på møllen i 1839 oplyste Christen Mikkelsen, at han havde tilbudt Peder Paarup i Thorning Karup mølle med tilhørende og tilliggende for 3.000 rd., og at han ventede på et svar næste dag. På et senere tidspunkt blev Peder Paarup indkaldt som vidne, og han forklarede, at møllen havde været ham tilbudt; men at der siden branden ikke havde været underhandlinger mellem ham og Christen Mikkelsen, og han ønskede ikke at købe den.

Den 14. august 1839 opstod der brand i en lade, og både Ane Marie Nielsdatter og Christen Mikkelsen beskyldte hurtigt tjenestedrengen Jens Pedersen for at være skyld i branden. Et par dage senere blev der afholdt brandforhør, hvor Jens stadig blev skyldt for at være årsag til branden; men kort efter opstod det rygte, at Christen Mikkelsen selv havde sat ild på laden. Herefter blev der indkaldt en del vidner til et nyt brandforhør. Ane Marie Nielsdatter blev udspurgt flere gange og gav modstridende oplysninger, hvorefter dommeren bad hende tage sandhedspilgten alvorlig og spurgte, om hun dog ikke kunne give nogen bedre oplysning om ildebranden end forhen, hvad hun benægtede. Et af de sidste vidner var sognefogeden Visti Jacobsen. *Han forklarede under sandhedsløfte, at han i anledning af den store pengeforlegenhed i hvilken den brandlidte en tid har været, allerede i længere tid har tænkt på, at den brandlidte var i en slem fristelse til at stikke ild på hans bygninger for at hjælpe sig ud af forlegenheden. For øvrigt vidste han endnu intet videre som i så henseende kunne begrunde imod mølleren selv.*

Brandens årsag blev ikke opklaret, og sagen sluttede her.

I november 1839 blev Christen Mikkelsen igen indkaldt til herredskontoret. Møllersvenden Jens Thomasen havde forgæves prøvet at få sin løn udbetalt og bad nu om rettens hjælp. Christen Mikkelsen blev dømt til at betale Jens Thomasen 11 rigsdaler, 3 mark og 4 skilling + sagens omkostninger.

I maj 1840 flyttede Christen Mikkelsen med sin familie til Demstrup i Sjørsløv sogn, og her døde Ane Marie Nielsdatter den 10. januar 1841 – 40 år gammel. På det tidspunkt var Christen Mikkelsen indsidder i Demstrup.

Den 25. maj 1841 blev Christen Mikkelsen gift i Vium kirke med Ane Margrethe Christensdatter fra Nøpgaard. Indtil 1850 boede familien i Demstrup, Sjørsløv sogn. Derefter flyttede de til Rotterdam i Levring sogn og samme år til Skovsborg, også i Levring sogn. Her blev familien til 1865, hvor de flyttede til Elsborg. I 1872 ved datteren Ane Maries konfirmation boede familien i Palstrup skov.

Børn af Ane Marie Nielsdatter og Joachim Frederich Evers:

1. Ane Cathrine Evers, født 23/8 1823 i Ungstrup, Thorning sogn.
2. Niels Frederichsen, født 27/12 1825 i Ungstrup, Thorning sogn.

Børn af Christen Mikkelsen og Ane Marie Nielsdatter:

3. Frederich Christensen, født 27/6 1835 i Knudstrup, Thorning sogn. Død 27/6 1835.
4. Anna Chirstine Frederike Mikkelsen, født 23/11 1838 i Karup mølle.
5. Mikkeline Mikkelsen, født 12/3 1840 i Karup, død 11/10 1840 i Demstrup, Sjørsløv sogn

Børn af Christen Mikkelsen og Ane Magrethe Christensen:

6. Michael Christian Christensen, født 10/4 1842 i Demstrup, Thorning sogn.
7. Ane Kirstine Christensen, født 26/9 1846 i Sjørsløv.
8. Hans Frederik Christian Christensen, født 21/9 1848 i Sjørsløv.
9. Ane Kathrine Christensen, født 1/4 1851 i Skovsborg, Levring sogn.
10. Christine Christensen, født 10/3 1853 i Skovsborg, Levring sogn.
11. Jens Mathias Christensen, født 27/8 1855 i Skovsborg, Levring sogn.
12. Ane Marie Christensen, født 23/2 1858 i Skovsborg, Levring sogn.

Ad. 2 Niels Frederichsen, født 27/12 1825. I folketællingen 1845, Thorning sogn blev oplyst, at han var blind fra barndommen af, og var almisselem, der blev ydet af Thorning sogn.

Folketælling 1840. Karup sogn, en gård.

Christen Michelsen	30 år	gift	møller
Maren (Ane Marie) Nielsdatter	39 år	gift	hans kone
Ane (Cathrine Evers) Eriksdatter	16 år		deres barn
Anine Mikkelsen	2 år		”
Jens Thomasen	35 år	gift	møllersvend

Folketælling 1845. Demstrup, Sjørsløv sogn, en gård:

Christen Mikkelsen	36 år	gift	født i Thorning sogn
Ane Magrethe Christensdatter	26 år	gift	” Vium sogn
Anine Kirstine Frederikke Christensdatter	7 år		” Karup sogn steddatter
Michael Christensen	3 år		” Sjørsløv sogn
Jens Christensen	2 år		” ”
Niels Frederichsen	19 år		født i Thorning sogn, blind fra barndommen af. Almisselem, der ydes fra Thorning sogn.
Johannes Christensen	29 år	ugift	født i Thorning sogn. Hjullærning

Folketælling 1850. Et hus i Rotterdam, Levring sogn:

Christen Michelsen	41 år	gift	født i Thorning, husmand, lever af sin jordlod
Ane Magrethe Christensen	31 år	gift	født i Vium, hans kone
Anine Frederikke Christensen	11 år		født i Karup, deres barn
Michael Christensen	8 år		født i Sjørsløv sogn, deres barn
Jens Christensen	6 år		” ” ” ” ” ”

Ane Kirstine Christensen	4 år	” ” ” ” ” ”
Hans Christian Christensen	2 år	” ” ” ” ” ”

Folketælling 1860. Et hus i Skovsborg, Levring sogn:

Christen Mikkelsen	51 år	gift	født i Thorning sogn, husfader lever af sin jordlod
Ane Margrethe Christensen	44 år	gift	født i Vium, hans kone
Mikael Christian Christensen	18 år		født i Sjørsløv sogn
Ane Kirstine Christensen	14 år		“ “ “
Hans Frederik Christian Christensen	12 år		” ” ”
Ane Kathrine Christensen	9 år		født her i sognet
Christine Christensen	7 år		” ” ” ”
Jens Mathias Christensen	5 år		” ” ” ”
Ane Marie Christensen	2 år		” ” ” ”
Rasmus Pedersen	26 år		født i Them sogn, Skanderborg Amt
Træskokarl hos husfaderen			

Tilgangsliste til Ungstrup, Levring sogn 1834:

Christen Michelsen 25 år fra Prop. Meldal, Liselund, Sjørsløv sogn.

Afgangsliste Thorning i november 1838:

Christen Mikkelsen	30 år	Husmandsfolk til Karup mølle
Ane Marie Nielsdatter	38 år	
Ane Cathrine Evers	15 år	Deres barn

(Samme tidspunkt nævnes de i tilgangslisten til Karup sogn).

Afgangsliste Karup 1840:

Christen Mikkelsen, gårdmand med hustru og børn. Til Demstrup, Sjørsløv sogn.

Tilgangsliste til Demstrup, Sjørsløv sogn fra Karup 14/5 1840:

Christen Mikkelsen møller.

Tilgangsliste til Skovsborg, Levring sogn fra Demstrup, Sjørsløv sogn 23/1 1850:

Christen Mikkelsen	41 år	gårdmand
Ane Magrethe Christensdatter	30 år	hans hustru

5 børn

Afgangsliste til Elsborg fra Skovsborg, Levring sogn 13/5 1865:

Christen Mikkelsen, kone, 4 børn.

Underdanigst klage.

Da gaardmand Christen Mikelsen Møller i Karup mølle er mig den Summa skyldig som fortjent Løn til første November 1834 nemlig 11 Rigsdaler 3 Mark 4 Skilling hvilket beløb ieg flere gange har mindet ovennævnt mit Hosbond om at betale men ikke er sket og da ieg har nødvendig brug for samme til min kone og børns forsørgelse og desårsag ej kan give henstand hvorover jeg ser mig nødsaget at bede velbårne Hr. justitsråd behagelig at ville sørge for at jeg snart mulig kunne få min til godehavende.

Karup Mølle den 13. november 1839

Underdanigst

Jens Thomasen

Møllesvend

Ifølge forestående Klage sættes en Politiret her paa Herredskontoret Tirsdagen den 19. d.m. om Formiddagen kl. 10, hvortil herved med Aftensvarsel indstævnes at møde Christen Michelsen af Karup Mølle, for at modtage ? samt at høre og lide Dom til at betale Klageren den i Klagen omhandlede Tjenesteløn samt dette Søgsmåls skadesløste Omkostninger, efter nærmere Paastand.

Forelæggelse og ? er afskaffet.

Lysgård og Hids Herreders Kontor. Dalsgaard den 14. November 1839. Holm

År 1839 den 16. November har vi underskrevne Stevne Vidner fra Karup ifølge vore forhen aflagte Eed lovlig foretaget denne Stævning for Christen Michelsen i Karup Mølle i hans Bopæl.

Tilstår herved vore Hænders underskrift.

Visti Jacobsen   Niels Mikkelsen

VIELSESATTEST

År 1835, atten hundrede fem og tredive, den 20. marts ægteviedes af undertegnede af Thorning kirke: Ungkarl Christen Michelsen af Ungstrup og husmandsenke Ane Marie Nielsdatter af Knudstrup, hvilket herved overstemmende med kirkebogen attesteres.

Thorning præstegård, 28. marts 1840. /: L.S.:/ J.C.Jacobsen, sognepræst

Læst som adkomst for Christen Michelsen på et hus i Knudstrup af hartkorn ager og eng 2 skp. 2 fdk. 2 1/3 alb. ved Lysgård og Hids herreders ret den 3. april 1840 og derefter samme herreders pantebog nr. 19 tilført.

Anm.: Ane Marie Nielsdatters adkomst på det indbemeldte hartkorn er tinglæst dags dato med anmærkning om, at være forhæftet for 250 rd sølv og 33 rd, 2 mrk og 15 2/3 sk. S.L. H. H. Holm

SKØDE

Underskrevne Christen Michelsen nu af Karup tilstår herved at have, uden foregående skriftlig købekontrakt, solgt og afhændet, ligesom jeg herved sælger, skøder, aldeles afhænder og overdrager fra mig og mine arvinger til Peder Laursen et mig på Sønder Knudstrup hede tilhørende hus af hartkorn ager og eng 2 skp, 2 fdk og 2 1/3 alb med påstående bygninger, for den akkorderede købesum 250 rbd og på vilkår, at køberen svarer alle kongelige skatter, afgifter og andre byrder af hvad navn nævnes kan af det solgte, ligesom han og overtager sig og forrenter den i ejendommen indestående bankhæftelse.

Og da køberen har gjort mig rigtighed for købesummen, så tilskøder jeg ham herved fornævnte ejendom med alle sammes tilhørende herligheder og rettigheder samt byrder og forpligtelser.

Det solgte er jeg pligtig at hjelme køberen.

Til bekræftelse under min hånd vidnesfast.

Skrevet på Dalsgaard, den 21. marts 1840. Christen Mikkelsen

Til vitterlighed: Chr. Trochmann F. Heibroch

Indtil 1. juli 1840 er skatterne af det herved solgte betalte.

Viborg, amtstue 14. juli 1840. Morville

I anledning af denne handel er betalt 12 skilling til Thorning sogns fattigkasse.

Thorning præstegaard, den 20. juli 1840. Jacobsen

Mig på branddirektørens vegne forevist.

Efter fuldmagt: Chr. Trochmann.

Læst på Lysgård og Hids herreders ret den 7. august 1840 og attest forevist. Derefter samme herreds pantebog nr. 19 tilført.

Anm.: Sælgerens adkomst på det solgte hartkorn er tinglæst den 3. april 1840 /:19-321:/ med anmærkning om, at være forhæftet for 250 rd sølv og 33 rd, 2 mrk og 15 2/3 sk. H. H. Holm

Kilde: Lysgård og Hids herreders skøde- og panteprotokol: (B47-SP22 fol. 414)

Udskrift af Lysgård og Hids herreders forligelseskommissions protokol:

År 1840 lørdagen den 21. marts blev Lysgård og Hids herreders forligelseskommission sat og holdt på herredskontoret af forligelseskommissær justitsråd og herredsfoged Holm.

Hvor da blev foretaget sagen Nr. 34/1840 Christen Mikkelsen af Karup mølle, kontra nuværende ejer af Karup mølle Jacob Jensen, angående 541 rd 3 mrk uden skriftlig bevis.

Parterne var personlig og uden foregående indkaldelse mødte for kommissionen og indgik sådant forlig: Jakob Jensen forpligter sig under eksekutionstvang, til Christen Mikkelsen på dennes bopæl at betale fordringen således: 100 rd den 1. april d.a. 191 rd 3 mrk i snapstinget d.a. og resten 250 rd den 11. december d.a.

Jakob Jensen

Christen Mikkelsen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Lysgård og Hids herreders kontor, Dalsgaard den 18. juni 1840. H. H. Holm

Læst ved Lysgård og Hids herreders ret den 19. juni 1840 og derefter samme herreders pantebog nr. 19 tilført.

Anm.: Jakob Jensen findes ikke at have tinglæst adkomst på nogen fast ejendom her under jurisdirektionen. H. H. Holm

Kilde: Lysgård og Hids herreders skøde- og panteprotokol: (B47-SP22 fol. 357b)

Brand på Karup mølle 1839.

16. august 1839 blev Lysgård og Hids herreders politiret sat på herredskontoret af justitsråd og herredsfoged Holm i overværelse af vidner Weismann og Faurschou.

Hvor da blev foretaget indført no. 78/1839 i anledning af en ildebrand, som i forgårs har fundet sted i Karup mølle.

Efter tilsigelse mødte:

1. Depot: Anne Marie Nielsdatter gift med den brandlidte Christen Mikkelsen. Hun blev formanet til sandhed og forklarede derefter på spørgsmål, at hun i forgårs efter pålagt tjenestedrengen i møllen Jens Pedersen at hente kullene fra bagerovnen og dertil bruge et gammelt halmløb. Hun bestemte intet sted hvor kullene skulle lægges. Da drengen havde udrettet det befalede, gik han til køerne og ved hjemkomsten derfra spurgte hun ham, hvor han havde sat kullene. Han svarede, at han havde sat dem i loen. Dertil ytrede hun, om han var sikker på, at de var rigtig slukkede. Han svarede, at han derpå var vis, idet han havde taget dem op med hænderne uden at mærke varme eller ild ved dem.

Kort derpå gik hun ud i møllen, hvor også drengen var. De fulgte med hinanden ud derfra. Hun gik ind og så, at drengen, som var bleven i gården med opmærksomhed betragtede laden. I den anledning så hun ud af vinduet og bemærkede da, at det røg ud af ladens vestre ende. Hun trådte ud af døren for at se nøjere efter, men i det samme rendte drengen hen til laden og lukkede døren og hvorpå han gav sig til at græde og skribe. Hun mærkede nu, at der var ild løs og løb derfor hen for at varsko hendes mand herom.

Han og Jakob Henriksen af Vallerbæk som netop var tilstede i møllen, ilede straks til, og den første fik vand bragt hen til stuehusets nordre ende, hvorved han reddede denne bygning fra at brænde. Jakob Henriksen løb først til den brændende lade, hvor han havde en tyr og en stud stående. Studen blev frelst; men tyren indebrændte. Vinden var nordvest og derfor brændte ikke alene laden, men også det østre hus i gården uagtet en del mennesker kom til, og der hentedes vand nok.

Af stuehuset blev intet båret ud, fordi hendes mand mærkede, at han kunne holde dette fri for at antændes. I laden og det østre hus befandtes intet andet løssøre end en del ophugget tømmer til vogne og andet redskab samt nogle hjul, som var der til reparation. Desuden brændte 5 eller 6 læs hø, som var hjembjerget og hvorved deptind. på anledning tilføjer, at der til møllen i det hele årligen kan avles omtrent 40 læs. Hun antager at kullene ikke aldeles havde været udgået, og at de har forårsaget ildebranden, hvorved hun på anledning bemærkede, at det var tørvekul, og at det er omtrent 14 dage siden, der blev bagt. Dengang raget hun selv kullene ud af ovnen i et hul foran ovnmundingen og tildækket dem derpå med jord så vidt hun skønnede et kvarters tyk, desuden hældte hun vand på dem.

At de i forgårs vare udtagne hidrører derfor, at naboen Christen Balles enke, som den samme ovn da ville bage. Ovnen er østen for møllens bygninger, men består af materialer som ikke kan brænde.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

2. Deponent den brandlidte Christen Mikkelsen. Han blev formanet til sandhed og forklarede derefter på spørgsmål, at han i forgårs eftermiddag omtrent kl. 6 af hans kone blev underrettet om, at der var ild i ladebygningen. Han, som dengang var i møllehuset, ilede straks til laden, hvor han fandt at ilden var stærkest omtrent i midten af bygningen på hvilket sted der lå en del gammel halm. På samme sted befandtes en del ophugget nyt tømmer til vogne og andet redskab. Dette prøvede han på at bjerge, men forgæves, hvorpå han tog hans plov, som lå på stenbroen og bragte den hen til mølledammen. Dernæst greb han en spand og ilede til stuehusets nordre ende, hvor han slog vand på taget for at hindre antændelsen, og da flere folk var komne tilstede, lod han sammesteds henbringe et kar og fyldt med vand for deraf stedse at have i beredskab. Stuehuset blev og i behold, men laden brændte og ligeså det østen for liggende hus, hvorved bemærkes, at vinden var nordvest. Nabogården tilhørte Christen Balles enke og ligger østen for møllen var desårsag også brændt, hvis brandfogden ikke havde føjet fornødne anstalter til at frelse den. Af dept.s løssøre brændte som forommeldt en del tømmer hvoraf også noget lå i det østre hus og som i det hele kunne have en værdi af 10 rd. Desuden brændte omtrent 20 læs skudtørv og 6 læs hø samt endelig 4 hjul, som tilhørte andre, men var hos depl. for at repareres. Af hans brændte løssøre var intet assureret. Hvor højt de brændte udhuse er assureret vides ikke. Møllen med tilhørende og tilliggende er tilbudt Peder Paarup i Thorning til salg for 3.000 rd således, at bemeldte P. Paarup er berettiget til inden morgenaften at erklære om han vil have ejendommen for den ommeldte betaling eller ej. Hvis han erklærer sig bekræftende, skal han blandt

mere overtage al den gæld der påhviler Dept. og hvoriblandt er 650 rd for hvilke han har været indkaldt til forligelseskommissionen, idet kreditor mener, at de allerede er forfaldne, hvorimod deponenten holder sig forvisset om, at de ikke med rette kan kræves forinden om 5 år. I henseende til brandens årsag vidste han ikke at forklare andet, end at han formoder denne er opkommet af tørvekul, således som forklaret af hans kone. Den dag, da det brændte var han i det mindste fra kl. 11 om formiddagen af ikke i laden. I henseende til hans tidligere yttring om, at branden begyndte i ladebygningens midte bemærker han yderligere, at det var i loen, hvor han først så ilden, og at derfra var 8 fag hus i øster og 4 fag i vester. Foruden dept. og kone var i møllen en møllersvend, en pige og en dreng, men møllersvenden og pigen gik kl. 11 om formiddagen til høbjergningen og kom først tilbage efter ildens opkomst. Af denne grund og fordi de ikke kunne undværes i dag hjemme, var de ej mødte.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

3. Dept. Tjenestedreng Jens Pedersen af Karup mølle i det 16. år og ukonfirmeret. Han blev formanet til sandhed og forklarede derefter på spørgsmål, at han for omtrent 14 dage siden var tilstede dengang Chr. Mikkelsens kone ragede tørvekullene ud af ovnen, hvor der samme dag var bagt. Kullene kom i et rundt hul af vidde som en skæppe og på den blev hældt i det mindste 3 spande vand og derpå blev de dækkede med jord omtrent et kvarter tyk. Samme kul måtte dept. efter bemeldte kones pålæg hente hjem i forgårs efter kl. 6. Han tog dertil efter hendes anvisning et halmløb og det forekommer ham at hun tilføjede, han skulle sætte dem i loen. Da han havde bragt kullene hjem, spurgte konen ham, hvor han havde sat dem. Han svarede i loen, hvorpå hun atter spurgte, om de var godt slukkede. Hertil svarede han, at der var ingen ild i dem, da han havde taget dem op med hans hænder. Han har en gang forhen på lige måde hjemhentet kul fra ovnen, men da blev de efter den ham givne ordre sat i møllehuset. De således hjemsamlede kul blev brugte til smedning. Omtrent ½ time efter at han havde hjembragt kullene stod han i gården og så at det begyndte at ryge ud af ladens vestre ende. Han mærkede derpå at der var ild løs, hvorover han blev så betagen af skræk, at han ikke med sikkerhed kan sige hvad han foretog sig. Dog forekommer det ham, at han ikke løb til ladebygningen og lukkede døren dertil og Chr. Mikkelsen beskyldte straks dept. for at være årsag til branden derved, at han havde sat kullene ind i loen, men deponenten formener, at kullene ikke kan være årsag til ilden, thi de blev sat i loen i det mindste 5 alen fra halmen, og der var ingen ild i dem, hvilket han ved så meget vissen fordi hans hænder blev våde og skidne, da han tog dem op. Desuden har Peder Laut af Firehuse og kromandens søn i Karup, Mikkjel sagt ham, at de havde set løben stå i loen efter at ladens tag var falden. Hvad der ellers kunne være skyld til ilden ved han ikke, hvorved han på spørgsmål tilføjede, at det er ham ubekendt, om nogen har været i laden efter at han satte kullene derind og inden ilden viste sig. Han selv var i dette mellemrum henne at flytte køerne, og i møllen var dengang ingen undtagen Chr. Mikkelsen og kone samt Jakob Henriksen. I de brændte bygninger var en del ophugget tømmer som ødelagtes, nogle læs hø så vidt han ved 4 og så mange tørv, at de fyldte 2 fag i det østre hus indtil bjælkerne, hvor høj og vid dette hus var, ved han ikke. Stuehuset blev efter dept. skønnet frelst ved Chr. Mikkelsens bestræbelser. Vinden var nordvest.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

4. Dept. Gårdmand Jakob Henriksen af Vallerbæk. Han lovede sandhed og forklarede derefter på spørgsmål, at han i forgårs eftermiddag imellem kl. 3 og 4 kom til Karup mølle med korn. Konen var dengang alene hjemme. Dept. som var kørende med en stud og en tyr satte disse ind i laden, hvorefter han hentede manden hjem, som var i engen tilligemed møllersvenden og pigen. De 2de sidste blev i engen. Omtrent kl. 6 hørte dept. at konen i møllen sagde til den derværende dreng, han skulle hente kullene hjem til ovnen og dertil tage en gammel løb, men han hørte ikke, at hun taledede noget om, hvor kullene skulle ligges. Hvad der måtte være passeret, da drengen kom tilbage, er ham ubekendt. Han opholdt sig efter at han havde hørt den forommeldte ordre til drengen, uafladelig i møllehuset, hvor også Chr. Mikkelsen befandt sig. Konen var undertiden hos dem og til andre tider gik hun bort uden at dept. ved, hvor hun da opholdt sig, dog formoder han, at hun var i stuen. Omtrent kl. 6½ eller lidt derefter kom møllerkonen fra stuehuset ind i møllehuset, gik hen til en dør, som førte ud til gården, hvorpå hun så ud og skreg, at der var ild løs. Dept. løb straks hen til laden, hvor studen stod og slog dem løs; men der var så tyk af ild og røg derinde, at de tog den forkerte retning. Han fik imidlertid fat i hornene af studen og trak den ud, men tyren var han ikke i stand til at få bagefter og den brændte. Han bjergede derpå hans vogn, men hvad videre derpå passere, har han ikke bemærket, fordi han blev forvirret af skrækken og dertil havde indåndet en del røg, hvilket gjorde ham syg. Han kunne intet videre forklare til oplysning om ildens årsag.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

5. Dept. Gårdmand Christen Mikkelsen i Karup som under sandhedsløfte og på spørgsmål forklarede, at han i forgårs aftes omtrent kl. 7 kom til Karup mølle, da laden brændte og taget allerede var falden. Møllens ejer Chr. Mikkelsen var beskæftiget med at slå vand på stuehuset, hvilket efter dept. skønnede var nødvendigt, når det ikke skulle antændes. Han blev dernæst beordret at være behjælpelig ved at frelse Chr. Balles enkes gård, hvilket og lykkedes, idet nogle stod på huset og andre rakte vand op til dem, som de lod løbe ned ad taget, på hvilket ilden fra udhusene ved møllen blev henført at vinden. Dept. vidste intet til belysning om brandens årsag.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

6. Dept. Brandfoged og sognefoged Visti Jakobsen af Karup. Han lovede sandhed og forklarede, at han i forgårs aftes omtrent kl. 7 hørte et stort skrig ved Karup mølle og blev derved opmærksom på, at noget galt måtte være påhændt. Han blev og ved at træde uden for hans gård var, at møllens lade brændte. Da han kom derhen, var møllens ejer beskæftiget med at slå vand på stuehusets vestre ende. Dept. skønnede, at dette var nødvendig for at frelse bemeldte bygning, men tillige at mølleren ene kunne overkomme dette. Derhos så dept. at ingen kunne komme til det østre hus for ild og røg og af samtlige anførte grunde tog han det tilstedekommande mandskab med sig til Chr. Balles enkes gård, som ligger henimod 60 alen fra møllen, og var lige for vindstrøget. Han fik store kar sat hen ved denne gård, lod dem fylde med vand af nogle og lod andre række vand op til 2de mænd, som han havde posteret på huset og som bestandig holdt taget vådt, så at det ikke kunne antændes af den ild, som uafladelig fra møllen fløj derhen. At dernæst tagene var faldne på udhusene ved møllen og faren mindre for Chr. Balles enkes gård, overlod han opsigten dermed til en anden og gav sig til at styre arbejderne ved nedrivningen og hukninger af bemeldte udhuses ? tømmer. Om årsagen til ilden kunne han ikke give nogen oplysning, men bemærkede at have hørt at kul, som den dag vare hensatte i laden formenes at være skyld til branden. Hvorsåvidt det er rigtig eller ej, ved han ikke. Han kendte ingen omstændigheder ved selv branden, som kunne vække grundet mistanke om, at ilden er påsat. Enhver af sognet, som kunne, kom tilstede og gjorde sit bedste for at slukke ilden og bjerge materialerne.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

Derpå fremstod atter:

1. Deptent. Anne Marie Nielsdatter gift med den brandlidte Chr. Mikkelsen. Hun forklarede under sandheds løfte og på spørgsmål, at drengen Jens Pedersen var til stede, da kullene efter bagningen blev udragede og slukkede. Hullet hvori de kom var af størrelse omtrent som en skæppe. På kullene kom mere end 1 spand vand, men hvor mange erindres ikke. Hun vedbliver med sikkerhed hendes påstand om, at drengen løb til laden og lukkede døren op, da det sås ryge ud af taget. Hende foreholdtes derpå måden hvorpå hun efter Jakob Henriksens forklaring havde gjort anskrig om branden, men hun vedblev hendes forrige.

Derpå indkaldtes:

1. Deponent gårdmand Jakob Henrichsen af Vallerbæk. Han gentog hans forklaring om måden hvorpå 1. deptinde havde underrettet ham og møllen om branden, men hun vedblev hendes tidligere forklaring og Jakob Henriksen ligeså.

Forelagt og vedgået hvorpå begge deponenter aftrådte. Forhørt, blev udsat.

År 1839 tirsdagen den 20. august blev Lysgård og Hids herreders politiret sat på herredskontoret af justitsråd og herredsfoged Holm i overværelse af vidner Weismann og Faurschou.

Hvor da blev kontinueret med forhøret 78/1839 i anledning af ildebranden i Karup mølle, udsat fra 16. ds.

7. Dept. Peder Paarup af Thorning. Han forklarede under sandhedsløfte og på spørgsmål, at Karup mølle har været ham tilbudt således som forklaret af den brandlidte Chr. Mikkelsen, men dept. har ikke antaget tilbuddet og i tidsrummet mellem branden og den 18. ds. har der imellem ham og Chr. Mikkelsen ikke været underhandlinger angående købet af møllen og derfor har det ej heller været under ventilation hvorvidt dept. måtte kunne have været bedre eller ringere tjent med at modtage møllen efter at branden havde fundet sted og altså adgang havdes til at få assurancesummen for de brændte udhuse. Hvor stor assurance er ved

deponenten endog ikke, dog har han hørt tale om at det skal være 600 rd. aftrådt. Forhøret blev udsat.

Forelæst – vedgået og

År 1839 onsdagen den 21. august blev Lysgård og Hids herreders politiret sat i Karup mølle af justitsråd og herredsfoged Holm i overværelse af vidner Faurschou af Dalsgaard og gårdmand Poul Mikkelsen af Karup.

Hvor da blev kontinueret med forhøret No 78/1839 i anledning af ildebranden, som den 14. ds. fortærede udhusene ved Karup mølle udsat fra i går.

Dommeren fremlagde en skrivelse af gårds dato fra branddirektøren krigsråd Bahnson med den i skrivelsen ommeldte undersøgelsesforretning. Denne ? nærværende forhør, hvorimod skrivelsen indlemmes og lyder således:

Branddirektør krigsråd Bahnson var mødt efter tilsigelse ?tid.

8. Dept. Mikkil Nielsen hjemmeværende søn hos gårdmand og kromand Niels Mikkelsen i Karup. Han forklarede efter sandhedsformaning, at han vel var til stede og hjalp ved slukningen af branden i Karup mølle, men han så ved den lejlighed ikke noget halmløb stå i laden, hvorimod han hørte, Peder Laut og Andreas Bertel fortælle, at de have set et sådant løb medens den brændte.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

9: Dept. Peder Jacobsen Laut hjemmeværende søn hos gårdmandsenken Eva Philbert i Firehuse. Han lovede sandhed og forklarede, at han kom til Karup mølle den 14. ds., da udhusene ved møllen brændte og taget på laden var falden. Han hjælp nu først med at nedrive overtømmeret af laden, og da dette var sket deltog han i at indstøde væggene for at bjærge undertømmeret. Ved den lejlighed så han, at der inde i laden noget nærmere ved den vestre, end ved den østre ende stod et halmløb, men som var i fuld brand. Hvad der var deri, kunne han ikke se.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

10. Dept. husmand Andreas Bertel af Karup mark. Han lovede sandhed og forklarede, at han den 14. ds. ved at komme til brandstedet passerede forbi ladens nordre side og så han da igennem den nedrevne væg omtrent midt i laden, men dog så vidt han kunne skønne nærmest ved den vestre ende, stod et halmløb, som næsten var opbrændt, men dog endnu kendelig. Hvad der var i den ved han ikke.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

11. Deptinde Mette Kirstine gift med Johannes Johansen, husmand på Karup mark. Hun forklarede efter sandhedsformaning og på spørgsmål, at hun den 14. ds var hos hendes moder Chr. Balles enke i Karup og hjalp denne med bagningen som foretoges i en frit stående ovn, der tilhører hendes moder og møllen i fællesskab. Hun så da at drengen Jens Pedersen af møllen i et halmløb hentede kullene af tørv, hvorved de forhen havde været bagt. Bemeldte kul så hun ikke nøjere og kan derfor ikke sige hvorvidt de var slukkede eller ej. Kort derefter blev sendt bud efter mølle konen med hvem reptinden ønskede at tale i anden anledning. Konen kom, og da de havde talt med hinanden om et af reptindens børn som var syg, gik konen igen tilbage til møllen. Omtrent 1 kvarter derefter hørte de ringning med kirkeklokken og så at udhusene ved møllen brændte.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

1. Deptinde Anne Marie Nielsdatter gift med den brandlidte Chr. Mikkelsen. Hun blev formanet til sandhed og derpå belyst, at de ofte ommeldte kul efter de oplyste omstændigheder ikke kan antages at have forårsaget branden, og at den altså må være opkommen på anden måde. Hun svarer hertil, at hun endnu ikke er i stand til at give bedre oplysning end forhen om ildens årsag, og hun har ikke formening om, at der kan have anden grund end kullene. Hun gjortes fremdeles opmærksom på, at der i ladens vestre ende havde været et vandhus omtrent på det sted hvor røgen slog ud, hvortil hun på anledning erklærer, at hun den 14. hverken var i laden eller i vandhuset. Indgangen til samme vandhus var udvendig fra og der var kun den ene dør derpå. Hun blev dernæst atter og på selve stedet i møllebygningen eksamineret angående måden hvorpå hun underrettede hendes mand og Jakob Henriksen om ildebranden. I den anledning forklarer hun nærmere, at hun med et barn på armen stod i en forstue ved siden af møllehuset; ud af vinduet sammesteds så hun røgen komme ud af laden, men da hun ikke nøjagtig kunne se, hvorledes det dermed hang sammen, så gik

hun stiltiende igennem møllehuset ud i gården, og da hun der havde overtydet sig om, at der var ild i laden gjorde hun anskrig til hendes mand og Jakob Henriksen. Dommeren betydet hende det påfaldende deri, at hun efter at have set røg komme fra laden gik stiltiende igennem møllehuset uden at give underretning om en så foruroligende omstændighed. Hertil svarer hun, at hun inde i huset ikke kunne skønne om røgen kom ud af selve laden eller fra nabogården af, og for at overbevise sig om dette, var det at hun trådte uden for. Hun betydedes atter at hun såvel her foran som i forhøret på Dalsgaard den 16. ds og for branddirektøren dagen derefter har udsagt at hun igennem vinduet så røgen komme ud af laden, hvoraf følger at hun i den henseende ikke var i vished. Herpå svarer hun, at det hun i dag senest har forklaret er det sande, og det er en fejltagelse, når hun forhen har sagt anderledes. Dommeren taget hende ved den lejlighed sandhedspligten alvorlig på hjertet og spurgte om hun dog ikke måtte kunne give nogen bedre oplysning om ildebranden end forhen, men hun forsikrede ikke at vide andet, end det hun allerede har forklaret. Forelæst og vedgået. Hende forelæstes dernæst den for branddirektøren aflagte forklaring og hun ratihaberede den, hvornæst hun aftrådte.

2. Dept.: Den brandlidte Christen Mikkelsen af Karup mølle. Han blev formanet til sandhed og foreholdt at kullene ikke kan have forårsaget branden, og at det synes noget uforklarligt, at ilden ved hans ankomst kunne være stærkest i midten af laden, da det dog må antages, at den er begyndt i den vestre ende. Hertil forklarer han, at han endnu ikke kan give anden oplysning om den formodentlige årsag til ildebranden, end sket er. Han forsikrer at han den 14. efter kl. 11 om formiddagen hverken har været i laden eller det i sammes vestre ende befindelige vandhus, og så vidt han mindes var han selv den ommeldte dag ingen af stederne. Derpå oplæstes den forklaring, som dept. har aflagt for branddirektøren, og han ratihaberede den.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

3. Dept: Tjenestedreng Jens Pedersen af Karup mølle. Han forsikrede ikke at kunne give anden eller bedre oplysning, end sket er. Han forelæstes, den for branddirektøren aflagte forklaring og han ratihaberede den i det han på anledning tilføjer, at han ikke kan navngive den der har fortalt ham rygten om, at hans husbond selv skulle være skyld i branden, men dette rygte er almindelig.

Forelæst – vedgået og aftrådt.

6. Dept.: Sognefoged Visti Jakobsen af Karup. Han forklarede under sandhedsløfte og på spørgsmål, at han i anledning af den store pengeforlegenhed i hvilken den brandlidte en tid har været, allerede i længere tid har tænkt på, at den brandlidte var i en slem fristelse til at stikke ild på hans bygninger for at hjælpe sig ud af forlegenheden. For øvrigt vidste han endnu intet videre som i så henseende kunne begrunde mistanke imod mølleren selv. Den af dept. for branddirektøren aflagte forklaring blev oplæst og han ratihaberede den. Han aftrådte.

12. Dept.: Derpå fremstod møllesvenden Jens Thomasen af Karup mølle og 13.: Dept.inde tjenestep. Anne Kathrine Ebers en kødelig datter af konen sammesteds. De forklarede under sandhedsløfte, at de den 14. om middagen kl. 12 forlod møllen og først kom tilbage, da udhusene var i fuld brand. De kunne derfor ikke give nogen oplysning om brandens årsag.

De aftrådte.

Branddirektøren bemærkede, at assurancesummen for de brændte udhuse er 688 Rd. I anledning heraf indkaldtes ? spørgsmål, at bemeldte 688 Rd vil medgå, når huse i de brændtes sted af lige størrelse skal opføres forsvarligen.

Han aftrådte.

Forhøret blev sluttet. Politiretten hævet.

Som vidner: Holm Faurskou Weismann Poul Mikkelsen (m.f.p.)

Kilde: Lysgård og Hids samt en del af Houlbjerg herreders politiprotokol 1838-1840 (B147-126)

Jacob Jensen 1840 - 1846

Jacob Jensen blev døbt den 22. januar 1810 i Nørbæk og var søn af Jens Christensen Smed og Marie Jacobsdatter.

I tilgangslisten i Vium sogn for 1836 nævnes, at Jakob Jensen kom fra Nørbæk til Vium, hvor han skulle være forpagter af præstegården. Året efter kom Ane Christensdatter fra Vorning til Vium, hvor hun skulle tjene hos forpagteren, og den 9. februar 1838 blev de gift i Vium kirke. Ifølge folketællingen 1850 var Ane Christensdatter født i Lindum, Viborg amt.

I slutningen af marts måned 1840 købte Jacob Jensen Karup mølle, og kort efter flyttede familien fra Vium til Karup. Samtidig med, at Jacob Jensen med hjælp af en møllersvend Jesper Pedersen fra Nørbæk drev møllen, fik han bevilling på krohold. Der er noget, der tyder på, at det økonomisk blev en lidt vanskelig tid for Jacob Jensen, da han i løbet af de første par år solgte 7 parceller af møllens jord.

Ved folketællingen 1845 var både Jacob Jensen og Ane Christensdatter 35 år. De havde to børn, og de havde ansat en møllersvend, en tjenestekarl og 3 tjenestepiger. I marts måned 1846 solgte Jacob Jensen møllen til Frederik Laage, og samtidig flyttede deres tjenestefolk med undtagelse af møllersvenden Jesper Pedersen, der blev på møllen.

Jacob Jensen og Ane Christensdatter flyttede herefter til Haderup sogn, hvor Jacob Jensen købte en gård i Lille Graasand. I 1949, hvor parret havde været gift i 11 år, fik de deres niende barn. Fem af børnene var døde, de fire inden de blev et år og den sidste døde 1½ år gammel.

Børn af Jakob Jensen og Ane Christensdatter:

1. Christen Jacobsen, født 4/6 1838 i Vium. Død 17/1 1839 i Vium. ½ år gl.
2. Christen Jacobsen, født 9/4 1839 i Vium. Død 24/1 1841 i Karup. 3/4 år gl.
3. Marie Jacobsen, født 28/4 1840 i Karup
4. Christen Jacobsen, født 20/5 1841 i Karup. Død 28/6 1841 i Karup. 5 uger gl.
5. Jens Jacobsen. Død 20/4 1842 i Karup – 3 uger gl.
6. Maren Jacobsen, født 20/4 1843 i Karup. Død 9/11 1844 i Karup af børnesyge. 1½ år gl.
7. Jens Jacobsen, født 19/5 1844 i Karup
8. Christine Jacobsen, født 21/10 1845 i Karup
9. Niels Peder Jacobsen, født 1/1 1849 i Lille Graasand, Haderup sogn.

Jacob Jensen. Oplysninger.

Viborg stift Tidende nr. 27. 1843.

Undertegnede anbefaler sig til at modtage tøj til stampning indleveres til Jens Levring i St. Mogensgade i Viborg. Tøjet leveres færdigt 8 dage efter at det er modtaget.

Karup mølle, den 14. februar 1843.   Jacob Jensen

Viborg amtsarkiv. Forligskommissionens protokol for Lysgård og Hids herreder 1838-46: (B4-1010 Side 235b)

Møller Jacob Jensen af Karup contra forpagter Laage i Humle mølle ang. 1150 rd som Laage skal betale til Jacob Jensen til berigtigelse af en imellem dem stedfunden handel om Karup mølle. Parterne var mødte uden foregående indkaldelse og indgik med hinanden sådan forlig:

Laage forpligter sig under eksekutionstvang til Jacob Jensen at betale den 1. maj d.a. 150 rd, i snapstinget d.a. 500 rd og til 11. december d.a. de øvrige 500 rd af hvilket sidste beløb renter af 4% årlig erlægges fra næstkommende snapsting af indtil bemeldte beløb betales.

Viborg Stift Tidende nr. 173. 1846, side 4.

En vandmølle med tilliggende jorder samt kroprivilegium er underhånden at erholde til købs. Ejendommen, der er beliggende ved landevejen fra Viborg til Hammerum herred, er ansat for gl.skat 7 rdb 83 sk og nyt hartkorn ager og eng 1 tdr 1 fdk 2½ alb samt for mølleskyld 3 tdr 1 fdk 2 alb.

Jorderne består af omtrent 150 tdr land, hvoraf 80 tdr land er ager, 50 tdr land eng, hvoraf halvdelen overrisles, og resten hede.

Besætningen består for tiden af 2 heste, 8 køer og 35 får. Der avles 30 til 35 læs hø.

I møllen er indlagt 2 kværne, den ene til malning, den anden til pilning. Desforuden er anlagt en stampemølle. Der haves altid tilstrækkeligt vand.

Bygningerne er gode og afgiver beboelse for en familie udenfor bondestanden. Den største del af købesummen forventes at kunne blive indestående.

Cand.juris. Neckelmann i Viborg meddeler nærmere oplysning.

Viborg amtsarkiv. Forligskommissionsprotokol for Lysgaard og Hids herred 1846-51. (B4-1011 side 88). Sag nr. 132/1848. Den 9/9 1848.

Jacob Jensen i Lille Graasand contra cand. Blicher i Karup mølle, angående 2000 rd med påstående og påløbende renter efter panteforskrivning af forhenværende ejer af Karup mølle, Laage.

Parterne var personligt mødte. Forlig var ej at opnå, hvorfor sagen blev til retten forevist.

SKØDE

Underskrevne Mette Jensdatter, enke efter Laurs Kjelgaard nu boende i Sønder Knudstrup, med lavværgen Peder Laursen sammesteds, tilstår herved at have, uden foregående skriftlig købekontrakt solgt og afhændet, ligesom jeg herved fra mig og mine arvinger sælger, skøder, aldeles afhænder og overdrager til Jakob Jensen den af mig, ifølge skøde af 2. april 1836, tinglæst 21. oktober s.å., forhen ejende Karup mølle i Karup sogn, af hartkorn ager og eng 1 Tønde, 3 Skæppe og 2 fjerdingkar og mølleskyld 3 Tønder, 1 Skæppe og 2 Fjerdingkar med påstående bygninger, male og stampeværk samt indretninger og alt hvad dertil hører, for den akkorderede købesum 2300 Rbd, skriver to tusinde og tre hundrede Rigsbankdaler, samt på følgende vilkår:

1. Køberen svarer alle kongelige skatter, afgifter og andre byrder af hvad navn nævnes kan fra 1. januar d.å. og fremdeles af det solgte, hvilket han tiltræder den 1. april d.å. ligesom han og overtager sig og fra bemeldte 1. januar d.å. forrenter den i ejendommen indestående bankhæftelse.

2. Det Karup møllegård tilhørende stykke eng beliggende ved Hallerå ovenfor Vallerbæk kirkevej er overladt Peder Laursen af Sønder Knudstrup til fri brug og rådighed i 50 år mod deraf at svare årlig 3 Mark til møllens ejer, ligesom bemeldte P. Laursen er berettiget til at erholde dette stykke eng overdraget til fuldkommen ejendom når han besørger det for egen regning på lovlig måde adskilt fra møllens ejendom og derefter selv betaler alle kongelige skatter og andre byrder deraf, samt de på overdragelsen medgåede omkostninger.

Disse akkorder er køberen og efterfølgende ejere pligtige at respektere samt, uden andet vederlag, end foranført er, at meddele kontrakt eller skøde på engen til Peder Laursen når han det forlanger. Og da køberen har gjort mig rigtighed for købesummen dels ved at påtage sig at indfri de på ejendommen hvilende panteforhæftelser, ? 1150 Rbd og 650 Rbd med deraf resterende renter til landsoverretsprokurator Hald til Lauenhougaard og til Peder Mortensen i Bjødstrup samt med udstedt dokument til mig for resten, så tilskøder jeg ham herved fornævnte ejendomme med alle sammes tilhørende herligheder og rettigheder, samt byrder og forpligtelser, og forbinder jeg mig til at hjemle køberen det solgte.

Til bekræftelse under min og lavværgens underskrifter vidnesfast.

Sønder Knudstrup, den 21. marts 1840. Som lavværgen: Peder Lauritsen Mette Jensdatter

Til vitterlighed: N. Bach J. P. Keller

At skatterne af det herved solgte er betalt til 1. januar 1840 attesterer Viborg amtstue, den 11. april 1840.

Morville

Lignende attest at skatterne af det herved solgte er betalte til 1. juli 1840 meddeles. Viborg amtstue, den 22. august 1840.

Morville

Den mig i dette skødes 2de post reservede brug og rådighed af den deri omhandlede eng såvelsom den ret jeg ligeledes er givet til at erholde samme overdraget til ejendom, frafalder jeg herved i det hele, og skal der fra min side ikke i fremtiden blive gjort nogen påstand i henseende til samme engs brug ligesom ej heller på dens overdragelse til ejendom.

Skrevet på Dalsgaard, 28. august 1840. Peder Lauritsen

Til vitterlighed: Chr. Trochmann F.Heilbroch

Mig på branddirektørens vegne forevist. Efter fuldmagt: Chr. Trochmann

Læst ved Lysgård og Hids herreders ret den 25. september 1840 og attest forevist. Chr. Trochmann
Derefter samme herreders pantebog No 19 tilført.

Anm: Sælgerindens adkomst på den solgte mølle af det indbemeldte jords og mølleskylds hartkorn er tinglæst den 21. oktober 1836 (17-702) H. H. Holm

Kilde: Lysgård og Hids herreders skøde- og panteprotokol (B47-SP21 fol. 439)

FORLIG

Side 54.

21/3 1840. Sagen 33/1840. Peder Mortensen Bjerring af Bjørstrup contra Jacob Jensen, som nuværende ejer af Karup mølle, angående en pantefordring på 650 rd efter panteobligation af 13. juni 1838 udstædt af forrige ejer af bemeldte mølle Mette Jensdatter, enke efter Laurs Kjeldgaard. Parterne mødte personlig og indgik sådan forlig, at Jacob Jensen forpligter sig, under eksekutionstvang, at betale pantefordringen med renter deraf fra 11. december f.a. således: 200 rd i Snapstinget d.a. og resten 450 rd i Snapstinget 1842 til Peder Mortensen på dennes bopæl. Skulle Jacob Jensen i Snapstinget d.a. se sig i stand til at betale Peder Mortensen 1.000 rd med renter deraf fra 11. december f.a. skal resten 50 rd være ham eftergivet.

FORLIG

Side 54b.

21/3 1840. Sagen 34/1840. Christen Mikkelsen af Karup contra nuværende ejer af Karup mølle, Jacob Jensen, angående 541 rd 3 mrk uden skriftlig bevis. Parterne var personlig mødte og indgik sådant forlig: Jacob Jensen forlangte sig under eksekutionstvang til Christen Mikkelsen på dennes bopæl at betale fordringen således: 100 rd den 1. april d.a. 191 rd 3 mrk i Snapstinget d.a. og resten 250 rd den 11. december d.å.

FORLIG

Side 58b.

2/7 1840. Sagen 56/1840. Peder Mortensen i Bjørstrup mod Jacob Jensen i Karup mølle ang. 200 rd sølv, sådant forlig: Jacob Jensen forpligtede sig til den 2/9 d.a. at betale 200 rd på Peder Mortensens bopæl.

FORLIG

Side 73.

23/3 1841. Sagen 26/1841. M.Dalsgaard af Dalsgaard contra Jacob Jensen af Karup mølle ang. 59 rd 1 mrk 9 sk. Parterne mødte personlig. Dalsgaard mødte for købmand Jens Møller af Randers, der har adskillige varer for det anførte beløb til gode hos Jacob Jensen. Forlig blev indgået: Inden 18/5 d.a. under eksekutionstvang betaler Jacob Jensen pengene på Jens Møllers bopæl i Randers.

Side 73b.

27/3 1841. Sagen 30/1841. Kjeld Christensen på Kjærsholm mark contra Jacob Jensen af Karup mølle ang. 6 rd. Klageren mødte personlig. For Jacob Jensen mødte Niels Hjorth af Hørup mølle. Forlig kunne ikke opnås. Sagen blev henvist til retten.

FORLIG

Side 94.

11/12 1841. Sagen 132/1841 Justitsråd Holm til Dalsgaard contra Jacob Jensen af Karup mølle ang. 550 rd sølv efter panteobl.af 21/3 1840 med renter deraf fra obligationens udstedelse. Forlig blev indgået således: At indklagede under eksekutionstvang forpligtede sig til klageren på hans bopæl at betale de resterende renter af fornævnte kapital indtil snapsting 1841 inden den 31. ds og selve kapitalen 550 rd sølv med et års renter deraf til snapsting 1842.

Side 95.

29/12 1841. Sagen 136/1841. Peder Laursen af Sønder Knudstrup contra Jacob Jensen af Karup ang. 80 rd sølv. Rest på den kapital 150 rd sølv efter panteobligation af 20/8 1840 med renter af 150 rd fra førstnævnte dato til den 15/10 d.a. og af 80 rd fra førstnævnte dato til den 11. december d.a. i alt 7 rd 4 sk. Indgik sådan forlig:

Jacob Jensen forpligtede sig, under eksekutionstvang, den 1. marts d.a. til Peder Laursen på dennes bopæl at betale de ovenanførte 87 rd 4 sk tillige med renter af 4 % fra 11. december d.a. til betaling sker af restkapitalen 80 rd.

FORLIG

Side 95.

29/12 1841. Sagen 137/1841. Fuldmægtig Trochmann af Dalsgaard contra Jacob Jensen af Karup mølle ang. 50 rd sedler, som Jacob Jensen skylder Trochmann uden skriftlig bevis. Forlig:

Jacob Jensen forpligtede sig, under eksekutionstvang, til at betale de 50 rd + omkostningerne ved dette forlig 4 mrk til Trochmann på hans bopæl inden 2/2 1842.

Side 148b.

15/7 1843. Sagen 155/1843. Brændevinsbrænder Kragh i Viborg contra møller og kromand Jacob Jensen i Karup ang. 80 rd for bekommen brændevin. For Jacob Jensen mødte Mads Paarup i Hørup.

Forlig var ej at opnå. Sagen blev forevist retten.

FORLIG

Side 167.

25/11 1843. Sagen 368/1843. Enkemadame Friis i Daugbjerg med lavværge contra Jacob Jensen i Karup mølle ang. 20 rd 2 sk for leveret korn. Forlig:

Jacob Jensen forpligtede sig til at betale den 1/1 1844 på klagerens bopæl 20 rd 2 sk.

FORLIG

Side 190.

År 1844 lørdagen den 29. juni blev Lysgård og Hids herreders forligelseskommission sat og holdt på herredskontoret af forligelseskommissær, justitsråd og herredsfoged Holm.

Hvor da blev foretaget sagen no 117/1844 gårdmand Niels Mikkelsen i Karup contra møller Jacob Jensen af Karup mølle angående 218 rd uden skriftlig bevis.

Parterne var personligen og uden foregående indkaldelse mødt for kommissionen og indgik sådant forlig:

Jacob Jensen forpligter sig under eksekutionstvang til Niels Mikkelsen på dennes bopæl at betale forinden den 1. oktober d.a. 18 rd; i snapsting 1845 50 rd; i Snapstinget 1846 atter 50 rd; ligesom i snapsting 1847 50 rd og endelig i Snapstinget 1848 de sidste 50 rd, hvorhos Jacob Jensen hver gang i de fire anmeldte Snapsting betaler renter á 4 % såvel af de afdrag der da betales, som af alt det der endnu henstår ubetalt.

Dette forlig skal beskrives på stemplet papir af 1. klasse efter sammes beløb.

Niels Mikkelsen

Jacob Jensen

FORLIG

Side 197.

28/9 1844. Sagen 153/1844. Proprietær Hald til Lauenhovgård contra møller Jacob Jensen i Karup mølle angående resterende renter for et år til sidste Snapsting af kapital 1100 rd sedler efter panteobligation af 29. august 1840 fra fornævnte Jacob Jensen til Knud Ludvig Hammer Sørensen.

Parterne var personligen uden foregående indkaldelse mødte for kommissionen og indgik sådant forlig hvor landsnævnhøjkommissær Hald foreviste den til ham under 17. august 1839 af hans stedsøn L.H.Sørensen udstædte fuldmagt, hvormed han bemyndiges til blandt mere med forligelseskommissionen at udføre alle de sager der vedkommer bemeldte Sørensens pengeaffærer under hvilke de forbemeldte 1100 rigsdaler sedler er indbegreben. Efter parternes begæring blev det af dem indgåede forlig tilført panteprotokollen således:

Jacob Jensen, som allerede har betalt renterne til sidstafvigte Snapsting indgår hermed den forpligtelse at tåle eksekution for hele kapitalen som allerede efter selve obligationens indhold i et sådant tilfælde er forfalden til betaling.

Hald

Jacob Jensen

FORLIG

Side 235b.

28/3 1846. Sagen 28/1846. Møller Jacob Jensen af Karup contra forpagter Laage i Humle mølle ang. 1150 rd som Laage skal betale til Jacob Jensen til berigtigelse af en imellem dem stedfunden handel om Karup mølle.

Parterne var mødte uden foregående indkaldelse og indgik med hinanden sådan forlig:

Laage forpligter sig under eksekutionstvang til Jacob Jensen at betale den 1. maj d.a. 150 rd, I Snapstinget d.a. 500 rd og til 11. december d.a. de øvrige 500 rd, af hvilket sidste beløbs renter af 4% årlig erlægges fra næstkommende Snapsting og indtil bemeldte beløb betales.

Udskrift af Lysgård og Hids herreders forligelseskommissions protokol:

År 1840 lørdagen den 21. marts blev Lysgård og Hids herreders forligelseskommission sat og holdt på herredskontoret af forligelseskommissær justitsråd og herredsfoged Holm.

Hvor da blev foretaget sagen Nr. 34/1840 Christen Mikkelsen af Karup mølle, kontra nuværende ejer af Karup mølle Jacob Jensen, angående 541 rd 3 mrk uden skriftlig bevis.

Parterne var personlig og uden foregående indkaldelse mødte for kommissionen og indgik sådant forlig: Jakob Jensen forpligter sig under eksekutionstvang, til Christen Mikkelsen på dennes bopæl at betale fordringen således: 100 rd den 1. april d.a. 191 rd 3 mrk i snapstinget d.a. og resten 250 rd den 11. december d.a.

Jakob Jensen

Christen Mikkelsen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Lysgård og Hids herreders kontor, Dalsgaard den 18. juni 1840. H. H. Holm

Læst ved Lysgård og Hids herreders ret den 19. juni 1840 og derefter samme herreders pantebog nr. 19 tilført.

Anm.: Jakob Jensen findes ikke at have tinglæst adkomst på nogen fast ejendom her under jurisdirektionen. H. H. Holm

Frederich Christian Heinrich Laage 1846 - 1849

Frederich Christian Heinrich Laage blev født ca. 1810 i Johansdorf i Mecklenborg, Schwerin, og hans hustru Eleonora Vilhelmine Maria Cordes kom fra Lüneborg og var født ca. 1812.

Ved folketællingen 1845 var F. Laage forpagter i Humle mølle, Sjørsløv sogn. Her fik de et par børn, inden de i marts 1846 købte Karup mølle og flyttede dertil. Foruden at være møller fik Frederich Laage også bevilling til at drive kro på stedet. Jesper (Pedersen) Møllersvend, der kom til møllen sammen med Jacob Jensen, var stadig på møllen, og da Laage's datter et halvt år senere blev døbt, var Jesper Møllersvend en af fadderne.

I november 1847 fik ægteparret Laage endnu en datter døbt, og denne gang var Niels Jørgen Blicher og Jens Frederich Blicher faddere, begge boede på Karup mølle. Omkring det tidspunkt blev der oprettet en købekontrakt, og hermed overtog Jens Frederik Blicher møllen. Købesummen var på 6.600 rd, og den 26. juni 1849 blev der skrevet skøde, da Blicher nu havde opfyldt sine købsforpligtelser. Ved den anledning blev der omtalt en ældre obligation på 1.100 rigsdaler, der på grund af krigsforholdene ikke kunne indfries eller fornyes. Jens Frederich Blicher betalte bl.a. i maj 1846 med en panteobligation på 2.000 rd sølv. Efter et forlig, der blev tinglæst 15. december 1848 forpligtede køber og sælger sig i fællesskab til at indfri obligationen med renter og omkostninger.

I foråret 1848 flyttede Frederich Laage og hustru med tre børn til Spentrup sogn i Randers amt, hvor Laage blev forvalter på Hastrup mølle.

November 1851 fik de deres 6. barn døbt i Sdr. Onsild kirke, og da var Frederich Laage forpagter af Fyrkat mølle, i Sdr. Onsild sogn.

Børn af Frederich Christian Henrich Laage og Eleonora Vilhelmine Maria Cordes:

1. Elise Vilhelmine Maria Laage, født 5/8 1843 i Sjørsløv, Viborg amt.
2. Otto Frederik Bertholdt Laage, født 4/3 1845 i Sjørsløv, Viborg amt.
3. Maria Christine Sophie Laage, født 7/11 1846 i Karup. Død 4/6 1847 i Karup af krampe.
4. Sophie Dorthea Johanne Laage, født 8/11 1847 i Karup. Død 21/8 1848 i Spentrup af krampe.
5. Ernst Henrik Wilhelm Laage, født 29/7 1849 i Spentrup, Randers amt.
6. Carl Frederik Henrik Laage, født 16/11 1851 i Nørre Onsild, Randers amt.

Ad 2. Otto Frederik Bertholdt Laage, født 4/3 1845. Ved folketællingen 1890. Skanderborg købstad er han 44 år, gift med Emma Elise Sinding, har 6 børn og er realskolebestyrer og translatør.

Ad 6. Carl Frederik Henrik Laage, født 16/11 1851. Ved hans død 18/11 1935 i Sct. Hans sogn, Odense oplyses, at han var tidligere købmand og havde været gift med Dagmar Anna Emilie Holck.

Frederik Laage. Oplysninger.

Viborg amtsarkiv. Forligskommissionens protokol for Lysgård og Hids herreder 1838-46: (B4-1010 Side 235b)

Møller Jacob Jensen af Karup contra forpagter Laage i Humle mølle ang. 1150 rd som Laage skal betale til Jacob Jensen til berigtigelse af en imellem dem stedfunden handel om Karup mølle. Parterne var mødte uden foregående indkaldelse og indgik med hinanden sådan forlig:

Laage forpligter sig under eksekutionstvang til Jacob Jensen at betale den 1. maj d.a. 150 rd, i snapstinget d.a. 500 rd og til 11. december d.a. de øvrige 500 rd af hvilket sidste beløb renter af 4% årlig erlægges fra næstkommende snapsting af indtil bemeldte beløb betales.

SKØDE

Underskrevne Jakob Jensen sælger, skøder, aldeles afhænder og overdrager herved uden foregående skriftlig købekontrakt til Hr. Forpagter Frederik Laage af Humle mølle, den mig ifølge skøde af 21. marts 1840, tinglæst den 25. september s.å. hvilket tilhørende Karup mølle den mig i Karup sogn nu af gl. hartkorn ager og eng 1 Tønde, 1 Skæppe og 2½ Album, nye Matr.no 8 1 Tønde, 1 Fjerdingkar og 2½ Album og mølleskyld 3 Tønder, 1 Skæppe og 2 Fjerdingkar, med påstående bygninger, male og stampeværk, samt indretninger og alt som dertil hører for den akkorderede købesum 5000 Rbd, skriver fem tusinde Rigsbankdaler samt på følgende vilkår:

1. at køberen tilbydes det solgte den 1. maj d.å.
2. at køberen svarer alle kongelige skatter, afgifter og andre byrder af hvad navn nævnes kan fra 1. januar d.å. og fremdeles, hvorved bemærkes at bankhæftelsen i ejendommene, for så vidt den kan betales, er indfriet men actio retten er køberen uvedkommende.

Og da køberen ved at overtage sig og fra snapsting d.å. af at forrente de i det solgte indestående prioriteter i alt 1800 Rbd, samt ved udstedt panteobligation for 2000 Rbd til sælgeren og ved indgået lovlige har forpligtet sig til at betale i næste terminer 1150 Rbd, endelig ved kontant betaling af 50 Rbd har berigtiget købesummen, så tilkender jeg ham herved forbemeldte ejendomme med alle sammes rettigheder og byrder, fri for enhver tiltale. Det bemærkes, at sælgeren har ret til hushold i Karup mølle hvilken ret det vil være køberens sag med fornyelsesbevilling på sit navn at erhverve, da denne kroholds rettighed og for så vidt den af sælgeren kan overdrages, er fulgt med i købet.

Til bekræftelse under min hånd vidnefast.

Skrevet på Dalsgaard den 28. marts 1846. Jakob Jensen

Til vitterlighed Holm Zimmermann

Indtil 1. januar 1846 er skatterne af det herved solgte betalte.

Viborg amtstue den 11. maj 1846 Morville

Læst ved Lysgård og Hids herreders ret den 15. maj 1846 og attest forevist. Derefter samme herreders pantebog no 21 tilført.

Anm. Sælgerens adkomst til Karup mølle af hartkorn jordskyld 1 Td, 2 Skp og 2 Fdk og mølleskyld 3 Td, 1 Skp og 2 Fdk er tinglæst den 25. september 1840 /:19-440:/ men derfra har han ved skøde tinglæst den 24. marts 1843 afhændet 6 parceller tilsammen af jordskyldshartkornet 2 Skp 1 Fdk og ½ Alb. I øvrigt er det solgte således forhæftet: a. med 1. prioritet for 1100 Rbd sedler efter panteobligation tinglæst den 18. september 1840 /:19-437:/ b. for 500 Rbd sølv efter panteobligation tinglæst den 24. marts 1843 /:20-468:/ c. for 200 Rbd sølv efter panteobligation tinglæst den 1. december 1844 /:20-578:/ d. for 300 Rbd sølv efter panteobligation tinglæst 30. januar 1846 /:21-132:/ og e. for den fulde bankforhæftelse i møllens afgiftspligtige bygninger 130 Rbd og 76 4/5 Sk. af en udstedt obligation til banken tinglæst den 12. november 1841 /:20-30:/.

Haxthausen

Jens Frederik Blicher 1849 - 1871

Jens Frederik Blicher var søn af præsten og forfatteren Steen Steensen Blicher og hustru Ernestine Juliane Berg og blev født den 26. januar 1813 i Randlev, Aarhus amt. Senere flyttede familien til Spentrup, hvor faderen var præst.

Jens Frederik Blicher læste teologi, men klarede aldrig en eksamen. På et tidspunkt blev han lærer på Sindinggaard, hvor han blev forlovet med datteren Vilhelmine. Hendes forældre var imod et ægteskab, bl.a. på grund af Blichers dårlige økonomi; men da datteren holdt fast på, at hun ville giftes med Blicher, fik forældrene oprettet et testamente med deres ønske om, at de penge, som Vilhelmine engang ville arve efter dem, skulle stå som uopsigelige under overformynderiet i hendes levetid.

I foråret 1848 flyttede den tidligere møller på Karup mølle, Frederich Christian Heinrich Laage til Spentrup sogn, hvor han blev forvalter på Hastrup mølle, der var ejet af Jens Madsen, som var ven med St. St. Blicher og bl.a. havde stået fadder til hans datter i 1832.

Ifølge en overlevering havde St. St. Blicher på sit dødsleje i 1848 bedt Jens Madsen i Hastrup om at støtte sønnen, og Jens Madsen skulle have købt møllen og foræret den til Jens Frederik Blicher. Det sidste er ikke sandt, men i 1849, hvor pengene til Karup mølle blev betalt, lånte Jens Frederik Blicher penge både af sin svigerfader og af Jens Madsen. Hver for sig nok til, at han kunne købe møllen, så hvem der i virkeligheden lånte ham pengene til købet, er usikkert.

Der blev oprettet en købekontrakt, hvorefter Blicher flyttede ind på møllen da den tidligere møller flyttede til Hastrup mølle.

Den 11. marts 1848 fødte den ugifte Mette Marie Jensdatter i Romalt, Krstrup sogn en datter, Wilhelmine Jensen, og udlagt barnefader blev student Jens Frederik Blicher i Spentrup. Moderen valgte altså at give barnet samme navn, som den kvinde havde, der skulle giftes med barnets far kort efter.

Vilhelmine Cecilie Fjelstrup og Jens Frederik Blicher blev gift 24. maj 1848 i Sinding. Hun blev født 22. juli 1814, og var datter af proprietær Søren August Fjelstrup og hustru Ida Schmidt til Sindinggaard, Ringkøbing amt.

Ved folketællingerne 1850 og 1855 boede jomfru Nicoline Blicher hos dem. Hun var datter af Jens Blicher, der var degn i Ørting, Aarhus amt og var Jens Frederik Blichers farbror. Hun døde på møllen 1/7 1858, 33 år gammel af brystsvaghed.

Blicher klarede tilsyneladende sin økonomi ved at låne penge, og når de skulle tilbagebetales, lånte han flere. Efterhånden fik han en meget stor gæld, og svigerfaderen hjalp ham mange gange. Da boet i 1859 skulle gøres op efter Søren August Fjelstrup, havde Blicher lånt så mange penge af svigerfaderen, at der ikke blev noget at arve til datteren, og boet måtte give afkald på pengene på grund af Blichers dårlige økonomi.

På samme tid krævede møllesvenden Laust Christensen auktion over møllen, da han ikke kunne få sin løn udbetalt af Blicher. Ganske vist havde Blicher tilbudt ham 32 rigsdaler og 4 mark, som han anså til at være den væsentligste del af beløbet; men Laust Christensen ønskede hele beløbet udbetalt. Møllen blev derfor sat til tvangsauktion; men da Blicher den 5. februar 1861 valgte at sætte en rejsevogn, en kommode, en chiffoniere og 2 svin på auktion, blev tvangsauktionen afløst

den 18. februar s.a. Auktionen over møbler og svin blev afholdt den 31. juli 1861, og derved fik møllesvenden sin løn udbetalt.

Blicher skyldte stadig mange penge til forskellige personer, bl.a. auktionsholder Bjerring i Randers og gårdmand og mølleejer Jens Madsen i Hastrup, Spentrup sogn. Auktionsholder Bjerring overtog på et tidspunkt Jens Madsens fordringer, og det ser ud til, at Bjerring herefter nok var den egentlige ejer af møllen; men Blicher havde stadig skødet på møllen.

Da Blicher var flyttet til Randers, blev Jens Madsen (som Blicher tidligere havde lånt mange penge af) ansat som bestyrer på møllen af Bjerring.

Jens Frederik Blicher og Vilhelmine Cecilie Fjelstrup fik ingen børn; men ved folketællingen 1860 boede hans "uægte" datter, Vilhelmine Jensen, 14 år gammel hos dem, og da de året efter flyttede til Randers, rejste hun sammen med dem.

I Randers blev Jens Frederik Blicher skolebestyrer indtil sin død den 10. januar 1869. Han blev 56 år gammel. Efter hans død solgte hans enke møllen til Edvard Rudolph Ernst, der havde været forpagter af Søbyvad mølle.

Ved folketællingen 1880 var Vilhelmine Cecilie Blicher hospitalslem i Randers – 66 år.

Folketælling 1850. Karup mølle.

Jens Frederich Blicher	37 år	gift	født i Randers, møller og kromand
Vilhelmine Blicher født Fjelstrup hustru	36 år	gift	født i Sinding, Ringkøbing amt, hans
Jomfru Noline Blicher i Københ.	24 år	ugift	født i Østrup, Aarhus amt, klosterjomfru
Ane Johanne Pedersdatter	20 år	ugift	født i Sjørslev, Viborg amt, tjenestepige
Jesper Pedersen	40 år	ugift	født i Lindum, Viborg amt, møllersvend
Edvard Pedersen	19 år		født i København, plejebarn

Folketælling 1855. Karup mølle.

J.F.Blicher	43 år	gift	født i Randlev sogn, møller og kromand
Vilh. Blicher	41 år	gift	født i Sinding sogn, hans kone
Nicole Chri. Blicher	31 år	ugift	født i Ørting, Aarhus amt, klosterjomfru
Niels Jørgen Blicher	34 år	ugift	født i Thorning sogn, Viborg amt
Mikkel Jørgensen	14 år		født ?, Ringkøbing amt, tjenestedreng
Peder Larsen møllersvend	48 år	ugift	født i Tvis sogn, Ringkøbing amt,
Ane Magrethe Herholt	37 år	ugift	født i Frederiks sogn, tjenestepige

Afgangsliste, Karup sogn 1861.

Cand.ph. Blicher	50 år	møller
Vilhelmine Cecilie Fjelstrup	49 år	den forriges hustru
Vilhelmine Jensen	14 år	den forriges plejedatter
Flytter til Randers.		

Bemærkninger.

Med hensyn til den af møllesvenden Laust Christensen af Skræ forkyndte auktion i Karup mølle for erholdelsen af den hans tilkommende resterende løn.

Da jeg var i uvished, hvorvidt den møllesvenden tilbageholdte løn turde udkommes af mit ind- og udbo, tog jeg hen til skifteforvalteren i det Fjelstrupske bo, justitsråd herredsfoged Feddersen, for at erfare, hvorledes jeg i denne anledning havde at forholde mig. Efter at han havde hørt sagens sammenhæng, kunne han ikke billige auktionens fremme, men pålagde mig, at jeg måtte anmode hr. fuldmægtig Petersen, at der førtes til protokollen nedenstående vægtige grunde, der nok ville bevirke, at auktionen måtte stoppes. Disse grunde er følgende:

1. Besætningen, ind- og udbo er i sin helhed pantsat på første prioritet.
2. Ind- og udbo er specielt pantsat til proprietær Kruise, og hans derfor erholdte dokument er tinglæst og protokolleret på Holgersdal den 14. juli 1848.
3. Justitiarius med øvrige tilforordnede i den kongelige landsoverret i Viborg har ifølge dokument af 18. februar 1861 stoppet auktionen, der af bemeldte møllersvend var fordret afholdt i anledning af den ham formentlig til gode resterende løn.
4. Blicher viste imidlertid, at han ville betale den pågældende sin løn, idet han gennem den herværende konst. Sognefoged præsenterede ham, eller hans fader, Chr. Davidsen i Skræ, 32 rigsdaler og 4 mark, der således måtte anses som den væsentligste del af det beløb, der kunne tilkomme ham. Men han nægtede at modtage det tilbudne.

Såfremt hr. fuldmægtig Petersen, der rimeligvis giver møde, for at holde den intenderede auktion i bemeldte fatning over det udlagte gods, eller hvilken som helst anden, ligefuldt finder sig foranlediget til at fremme auktionen, vil hr. justitsråden i muelig tilfælde forbeholde sig den ham som skifteforvalter tilkommende ret. Men han står i den formening, at de opgivne grunde ville være tilstrækkelige til at forhindre auktionens fremgang. I ethvert tilfælde forventes modposterne førte til protokol.

Karup, den 31. juli 1861.

Blicher

Jens Frederik Blicher. Oplysninger.

Viborg Stift Tidende nr. 18. 1848, side 3.

Ejeren af Karup mølle, hr. F. Laagge, har til cand.philof. J.F.Blicher solgt sin besiddelse med tilhørende herligheder samt gæstgiveriet for den summa 3600 rbd, hvorunder den udvendige besætning indbefattes. Den tiltrædes 1. maj d.a.

Viborg amtsarkiv. Forligskommissionsprotokol for Lysgaard og Hids herred 1846-51.

(B4-1011 side 88). Sag nr. 132/1848. Den 9/9 1848.

Jacob Jensen i Lille Graasand contra cand. Blicher i Karup mølle, angående 2000 rd med påstånde og påløbende renter efter panteforskrivning af forhenværende ejer af Karup mølle, Laage. Parterne var personligt mødte. Forlig var ej at opnå, hvorfor sagen blev til retten forevist.

Viborg amtsarkiv. Forligskommissionsprotokol for Lysgaard og Hids herred 1846-51.

(B4-1011 side 146). Sag nr. 37/1850. Den 13/3 1850.

Exam. Jur. Ferslev af Herning contra kroejer Blicher af Karup mølle 91 rd 3 mrk 14 sk., som sidste skyldte første. Klageren mødte ved ? Trochman. På Blichers vegne mødte møllersvend Esper (Jesper) Pedersen efter fuldmagt. Forligelse var ikke at opnå. Sagen blev henvist til retten.

Viborg Stift Tidende nr. 11. 1850. Tillæg.

Amtsrådsforhandlinger.

En ansøgning fra møller og kromand Blicher i Karup om bevilling til handel med kolonialvarer og grove varer bestemte rådet at henstille med hensyn til politimesterens erklæringer.

Viborg Stift Folkeblad nr. 212. 1850. Tillæg.

Amtsrådsreferat.

Candidat Blichers ansøgning om monopol på pramfart på Karup å bestemte rådet at stille i bero indtil åens regulering er bragt i orden.

Viborg amtsarkiv. Forligskommissionsprotokol for Lysgaard og Hids herred 1846-51.

(B4-1011 side 201b) Sag nr. 101/1851. Den 9/4 1851.

Købmand Sandberg af Viborg contra cand. Blicher af Karup mølle. 6 rd som sidste skal skyldte første. Anklagede mødte ikke. Anklageren bad om at få sagen udsat i 14 dage.

Side 204. Den 7/5 1851. Indklagede mødte ikke. Sagen blev henvist til retten.

Viborg amtsarkiv. Forligelseskommissionsprotokol for Lysgaard og Hids herreder 1851-57.

(B4-1012 side 16b). Sag nr. 171/1852. Den 30/6 1852.

Sagen møller Blicher af Karup mølle contra mølleforpagterne Johan Peter Johnsen og Anders Samuelsen ang. opfyldelse af en forpagtningskontrakt. Personerne var personlig mødte, og klageren fremlagde klagen. Forlig blev forsøgt. Johnsen tilbød at betale restforpagtningssummen 50 rd, hvilket klageren nægtede at modtage uden på den betingelse, at forpagtningen straks hæves.

Da forlig herom ikke kunne opnås, blev sagen efter klagerens begæring forevist til retten.

Viborg amtsarkiv. Forligelseskommissionsprotokol for Lysgaard og Hids herreder 1851-57.

(B4-1012 side 27). Sag nr. 269b/1852. Den 6/8 1852.

Cand phil. Blicher af Karup mølle contra nuværende arrestant J.P.Johnsen af Hørup arrest. Personerne var personlig mødte, og klageren fremlagde klagen, samt foreviste en beskrivelse af den afh? i klagen påberåbte arrestforretning. Forlig blev efter klagerens begæring til retten forevist.

Viborg amtsarkiv. Forligelseskommissionsprotokol for Lysgaard og Hids herreder 1851-57.

(B4-1012 side 42). Sag nr. 287/1852. Den 25/8 1852.

Købmand Nielsen af Viborg contra forpagter Samuelsen af Karup mølle 64 rd. Parterne var personlig mødte. Forlig blev prøvet, men var ej at opnå. Sagen blev henvist til retten.

Viborg amtsarkiv. Forligelseskommissionsprotokol for Lysgaard og Hids herreder 1851-57.

(B4-1012 side 76b). Sag nr. 99/1852. Den 2/4 1853.

Herredsfoged Hachhausen på Holgersdal contra cand. P. Blicher i Karup mølle ang. 3 rd 3 mrk 10 sk og 34 rd 1 mrk 6 sk fra auktioner i Stendalsgaards plantage den 11/3 1851 og i Humle mølle den 22/6 s.a. Klageren var møde. Indklagede udeblev. Sagen blev til retten forevist.

Viborg Stiftstiden nr. 146. 1856, side 4:

Efter ejerens begæring bliver den cand.phil. J.F.Blicher tilhørende ejendom Karup mølle i Karup sogn, Lysgård herred, Viborg amt, stående for mølleskylds hartkorn ny matricul nr. 8: 3 tdr 1 skp 2 fdk og ager og engs hartkorn 1 td 1 fdk 2½ alb, stillet til bortsalg ved 3 offentlige auktioner der afholdes....

Ejendommen består af et areal af ca. 170 tdr. land, hvoraf ca. 50 tdr land er agerjord og 25 tdr land eng, men resten uopdyrket hede. Til ejendommen haves privilegium på værtshushold og tømmerhandel samt handel med forskellig anden vare. Hvilket herved bekendtgøres i overensstemmelse med forordningen 11. september 1833.

Lysgård og Hids herreders kontor på Holgersdal, den 13. september 1856.

Hachhausen

Viborg Stiftstidende 153. 1861 side 4:

Auktionsplakat: Efter begæring af landsoverretsprokurator Neckelmann, som mandatarium for Hammerum herreders skifteret i dødsboet efter etatsråd Fjelstrup til Sindinggård, qua pante, dom og udlægshaver bliver den candidatus phil. Jens Frederik Blicher tilhørende Karup vandmølle i Karup by og sogn, Viborg amt, ansat for mølleskylds hartkorn 3 tdr 1 skp 2 fdk, med samtlige dens påstående bygninger og tilliggende jorder, der under matricul nr. 8a i Karup er ansatte for hartkorn ager og eng 1 td 1 fdk 2½ alb med gammelskat 7 rd 83 sk, stillet til bortsalg ved 3 auktioner o.s.v.

Lysgård-Hids herreders kontor, den 9. august 1861. N. Kiær, konst.

Viborg Stift Tidende 13. 1861 side 4:

Karup mølle falbydes. Den ligger 3 mil fra Viborg. Dens tilliggende er omrent 300 tdr land. Handelsbevilling og kroprivilegium haves ved ejendommen. Vandkraften er meget betydelig. Den tilstedes anlægget af en savmølle, benmølle og anden fabrik.

I de nærliggende kongelige plantager får billigt, ved de årlige auktioner, materialer, som fordelagtigt kunne forarbejdes i en savmølle.

Møllen og kroholdet vil kunne udlejes således, at den hele købesum haves forrentet. Ved engenes overrisling og udgrøftning kan betydelig forbedring udføres med lille bekostning, og Karup å afgiver et temmelig betydeligt ørredfiskeri.

En mand med en kapital af kun 2000 rdl disponible nu og i juni termin d.a. vil her kunne opnå en indbringende virksomhed.

Den tilstødende ås sejlbergørelse til Skive er under arbejde.

Købesummen vil blive ca. 7000 rd.

Engvandingsmester Feddersen i Karup påviser ejendommen og handel derom kan afsluttes med auktionsholder Biering i Randers.

Viborg Stift Tidende 62. 1862 side 4:

Karup mølle, 3 mil fra Viborg, 2½ mil fra Kjellerup, med 116 tdr land, forholdsvis god høavl, god bopæl, god have, kroprivilegium, fuld handelsret, godt ørredfiskeri, meget betydelig vandkraft og – nu da mølleskyldshartkornet er bortfaldet – næsten skattefri, faldbydes atter. Vandkraften antages at være de 6000 rd værd, som forlanges. De kongelige plantager ligger nærved. I 1857 blev for ejendommen forgæves budt 12.000 rd. Kun 1000 rd forlanges udbetalt.

H.Biering i Randers og ejendommens bestyrer henvender man sig til.

Viborg Stift Tidende 62. 1862. Tillæg. Amtsrådsmøde.

På et af møllejer Blicher af Karup indgivet andragende om at fritages for at svare erstatningen for brokorn på grund af, at han i 1860 kun til enkelte tider har holdt 2 heste, kunne rådet ikke inklade sig.

Viborg Stift Tidende 56. 1863. Tillæg. Amtsrådsmøde.

Et andragende fra ejeren af Karup kro og mølle, at Viborg-Ringkøbing-vejen må gives en forandret retning udfor kroen, blev afgivet til vejinspektørens undersøgelse og indstilling.

Viborg Stift Tidende 256. 1865 side 4:

Uld til spinding i Karup mølle modtages og besørges af Chr. Jensen, farver.

SKØDE.

Jeg underskrevne Frederik Laage tilstår herved i overensstemmende med vedhæftede købekontrakt til hr. cand. Philos. Jens Frederik Blicher at have solgt og den mig efter skøde, tinglæst 15. marts 1846 tilhørende Karup mølle der er beliggende i Karup sogn, Lysgaard herred og efter den nye matrikel er betegnet med no. 8 samt ansat for hartkorn ager og eng 1 tdr. 1 fdk. 2½ alb. og mølleskyld 3 tdr. 1 skp. 2 fdk. Ligeledes har jeg, for så vidt jeg hertil er berettiget til hr. Blicher overdraget den ved ejendommen værende ret til krohold, men det bliver hans egen sag ved fornyelsesbevilling på sit navn at erhverve samme.

Og da køberen nu har fyldestgjort mig for den accorderede købesum 6600 rdl. derved, at han overtager den i ejendommen på første prioritet indestående kapital 1100 rdl. et tusinde et hundrede rigsbankdaler, samt derved at han har indfriet de øvrige i ejendommen indestående forpligtelser og kontant betalt mig restbeløbet, så tilskøder jeg ham herved indbemeldte ejendom med påstående bygninger, male- og stampeværk samt øvrige rettigheder og forpligtelser, alt således som mit ovenmeldte køberen foreviste skøde hjemler mig samme, hvorfor jeg bemærker, at den for de forannævnte 1100 rdl. udstedte ældre obligation på grund af krigsforholdene ikke har kunnet komme tilstede til indfrielse eller fornyelse.

Til bekræftelse underskriver jeg dette dokument i vidners overværelse.

Skrevet i Viborg den 26. juni 1849.

Til vitterlighed

Sandberg

F. Laage

Nickelmann.

Læst på Lysgaard og Hids herreders ret den 29. juni 1849 og købekontrakt, skrevet på anordnet stemplet papir forevist. Derpå samme herreders pantebog no. 22 tilført.

Anm: Sælgerens adkomst på den indbemeldte ejendom af det anførte hartkorn er tinglæst den 15. marts 1846 /:21-176:/ men ejendommen er således foregående forhæftet:

a. for 1100 rdl. sedler efter panteobligation tinglæst 18. september 1840 /:19-437:/

b. for den fulde bankhæftelse 13 rdl. 76 4/5 skilling r.s. i møllens afgiftspligtige bygninger efter obligation tinglæst 12. november 1841 /:20-30:/

c. for 2000 rdl. sølv efter panteobligation tinglæst den 15. maj 1846 /:21-176:/

d. ved forlig tinglæst den 15. december 1848 /:21-667:/ har sælger og køber forpligtet sig in solidum at indfri den under litra c ommeldte obligation 2000 rdl. med renter og omkostninger, 11 juni d.a.
Haxthausen

Kilde: Lysgaard og Hids herreders skøde- og panteprotokol (B47- SP25 side 58).

Panteobligationer vedr. Jens Frederik Blicher:

14. juli 1848.

Vi underskrevne ægtefolk Jens Frederik Blicher og Vilhelmine født Fjelstrup tilstår herved at have modtaget et lån af vores svoger Kruse forhen ejer af Langesgaard i Salling stor 400 rd. med hvilke fire hundrede rigsbankdaler han godhedsfuld haver forstrakt os. Af denne kapital svares rente halvårlig, hver gang det halve af 4% i kreditors bopæl, dagene 18. juni og 14. december og de samme dage udbetales kapitalen, når denne fra en af siderne opsiges med ¼ års varsel.

Til sikkerhed pantsætter vi hr. kreditor vores ikke ubetydelige indbo af sengeklæder, dækketøj, linned, sølvtøj, kobber og bohave af alle slags, ligesom fuldt og uryggeligt som nu det her havde nævnt specificeret, indtil kapital og renter skadesløst er udbetalt.

Til ydermere sikkerhed har min Vilhelmine Fjelstrups fader justitsråd Fjelstrup lovet at påtegne denne obligation, således at pengene i alt fuld skulle udbetales med mulig resterende renter skadesløs af den kapital som tilfalder mig i sin tid efter mine forældres dødelige afgang og hvilken kapital i øvrigt skal indgå som uopsigelig i min levetid under overformynderiet men efter kongelig allernådigst unfair nævnt af mine forældre i sin tid oprettet disposition. Denne obligation må tinglæses uden varsel for os, og den hurtige retspleje som omtales i forordningen af 25. januar 1828 underkaster vi os.

Alt til stadfæstelse under vores egenhændige underskrift og forsegling.

Karup mølle i Lysgaard herred den 29. juni 1848. J. F. Blicher   Wilhelmine Blicher

Den underskrevne klausul i denne obligation at disse 400 rdl med resterende renter, må i sin tid fradrages den min datter Vilhelmine tilfaldende arv, som skal indgå under overformynderiet, denne post, som sikkerhed for hr. Kruse indrømmes af undertegnede, og kan læses med obligationen uden varsel for mig, og uanset læsning og protokollation vil ske med et andet forum en mit rette værneting, hvilket alt tilstås under hånd og segl.

Sindinggaard den 28. juni 1848. Fjelstrup

Læst ved Lysgaard og Hids herreders ret den 14. juli 1848 og derefter samme herreders pantebog nr. 21 tilført.   Haxthausen

Kilde: Lysgard og Hids herreders skøde- og panteprotokol 11/10 1844 – 16/2 1849
(B47-SP24 fol. 603)

29. juni 1849.

Jeg underskrevne cand. phil. Jens Frederik Blicher tilstår herved af hr. Jens Madsen, ejer af Hastrupgaard med underliggende mølle pr. Randers til låns at have modtaget 4800 rbd. siger fire tusinde otte hundrede rigsbankdaler sølv, som jeg herved forpligter mig og arvinger in solidum til, efter at halvt års foregående opsigelse fra en af siderne, skadesløst at tilbagebetale kreditor eller anden denne obligations rette ejer i den opsigelsen næst på følgende 13. juni og 11. december termin, og som jeg så længe samme for mig indestående, forrenter med 4% pro anno der med halvdelen i hver af de nævnte terminer erlægges til kreditor på hans bopæl.

Til vitterlighed for skadesløs betaling af kapital, renter og omkostninger pantsætter jeg herved med 2. prioritet, næstefter 1100 rd et tusinde, et hundrede rigsbankdaler, den mig ifølge skøde af dags dato tilhørende Karup mølle, der er beliggende i Lysgaard herred og efter den ny matr. er betegnet med no. 8 samt ansat for hartkorn ager og eng 1 td 1 fdk 2½ alb og mølleskyld 3 tdr 1 skp 2 fdk, med sammes påstående bygninger, nærværende og tilkommende, male og stampeværk samt den ved

ejendommen værende besætning, udbo, inventarium, avl og afgrøde. Intet i nogen måde undtaget. Under pantet er tillige for påkommende ulykkelige tilfældes skyld indbefattet bygningernes assurancesum samt, for så vidt jeg til sådan pantsættelse er berettiget, der ved ejendommen værende ret til krohold. Skulle renten udeblive over forfaldstiden, skatter og afgifter komme til restance, eller pantet ikke forsvarligen vedligeholdes, da er kapitalen uden nogen som helst foregående opsigelse straks forfalden til udbetaling og i søgsmålstilfælde er jeg undergivet den ved fr. af 25. januar 1828 foreskrevne hurtige retsforfølgning.

Til bekræftelse under min hånd i vidners overværelse.

Skrevet i Viborg den 26. juni 1849. J. F. Blicher

Til vitterlighed såvel på underskriften som på udstedelsesdagens rigtighed. Sandberg Holm

Læst ved Lysgaard og Hids herreders ret den 29. juni 1849 og derefter samme herreders pantebog nr. 22 tilført. Anm: Debtors adkomst på den pantsatte ejendom er tinglæst dags dato med anmærkning om at være forhæftet for: a. for 1100 rbd sedler efter panteobligation tinglæst den 18. september 1840 /:19 - 437:/.; b. for bankhæftelsen 130rd 76 4/5 sk. i møllens afgiftspligtige bygninger efter panteobligation tinglæst den 12. november 1841 /:20 - 30:/; c. for 2000 rbd sølv efter panteobligation tinglæst den 15. maj 1846 /:21 - 172:/; og d. ved forlig tinglæst den 15. december 1848 /: 21 - 66?:/; og har debitor forpligtet sig at indfri den under litr. c ommeldte obligation 2000 rbd med renter og omkostninger i 11. juni d.a. I øvrigt har debitor ved obligationen tinglæst den 14. juli 1848 /:21 - 603:/ pantsat hans indbo for 400 rd. Haxthausen

Kilde: Lysgaard og Hids herreds skøde- og panteprotokol 23/2 1849 – 24/9 1852 (B47-SP25 fol. 66)

9. januar 1857.

Jeg underskrevne Jens Frederik Blicher cand. phil. ejer af Karup mølle tilstår hermed at være skyldig retmæssig gæld til min svigerfader justitsråd ridder Fjeldstrup på Sindinggaard den 350 rd er tre hundrede og halvtredsindstyve rigsdaler rigsmønt, af hvilken sum han dels har udredt 166 rd til Holstebro overformynderi, dels cirka 86 rd til Lysgaard og Hids herreders kontors regninger, dels ca. 25 rd til sidste halve års skatter 1856, dels til ? Lindholm ca. 17 rd og i øvrigt dertil avertisse-menten. Dels kontant, som og til denne obligations papir og tinglæsning, som må ske uden varsel fra mig.

I pant sætter jeg hermed på 3de prioritet næstefter 2000 rd til Holstebro overformynderi og 4800 rd til Jens Madsen i Hastrup, nu transporteret til justitsråd Fjeldstrup, den mig tilhørende Karup mølle i Lysgaard herred med dens avl i huse og sine jorder, samt dens assurancesum indtil bemeldte kapital med renter og skadesløse omkostninger er betalt. Renten erlægges med 4 procent årlig, hvoraf det halve hver 11. juni og det andet halve hver 11. december termin i kreditors bopæl. Den hurtige retsforfølgning underkaster jeg mig. Denne panteobligation har jeg i vitterlighedsmændenes overværelse underskrevet på Sindinggaard den 30. december 1856. J.F. Blicher

Til vitterlighed: Løvendal E. Holm

Læst den 9. januar 1857 og derefter tilført pantebog n. 24 fol. 565.

Anm. Debtors adkomst på Karup mølle af nyt hartkorn matr.nr. 8 1 td 1 fdk 2½ alb og mølleskyld 3 td 1 skp 2 fdk er tinglæst 29. juni 1849 (22-58). Under 20. februar 1852 (22-752) er læst en kontrakt betræffende afbenyttelsen af vandet i Haller å. Under 23. april 1852 (22-808) er læst et af debitor den 18. juli 1851 indgået forligelseskommissions forlig hvorefter han har forpligtet sig at afbetale en vekselgæld stor 219 rd med renter i flere terminer. Forevist er pantet forhæftet således som obligationen selv anmelder. Haxthausen

Kilde: Lysgaard og Hids herreds skøde- og panteprotokol 13/7 1855 – 16/10 1857 (B47-SP27 fol. 565)

10. september 1858.

Jens Frederik Blicher underskriver, at han skylder gårdejer Jens Madsen i Hastrup 6000 rd. Han pantsætter:

- Sin ejendom.
- Med prioritet efter tinglæst forhæftelse med oprykkingsret i besætning, inventarium, ind- og udbo.
- Hans hustrus tilfaldende arv efter hendes forældre.
- Alt hvad Jens Frederik Blicher i øvrigt ejer.

Notat i marginen: Sluttet den 22/12 1871.

Kilde: Lysgaard og Hids herreds skøde- og panteprotokol 16/10 2857 – 4/11 1859 (B47-SP28 fol. 391).

28. april 1865.

Underskrevne cand. phil. Jens Frederik Blicher, skødehaver for Karup mølles vedkommende, erkender herved, at jeg er skyldig til auktionsholder H. Bjerring i Randers 6000 rdl, hvilke seks tusinde rigsdaler rigsmønt jeg forpligter mig, mine arvinger og efterkommende ejere til at forrente med 4% pro anno fra december termin sidst at regne, hvilken rente betales med halvdelen i hver juni termin og halvdelen i hver december termin på kreditors bopæl eller til den der har denne obligation i hænde med lovlig hjemmel, og sammesteds betales kapitalen i den juni termin eller 11. december, som opsigelse sker til med et halvt års varsel. Samtidig med at denne obligation tinglæses foranstalter H. Bjerring at en fortegning på min den 10. september 1858 tinglæst obligation til Jens Madsen for 6000 rd tinglæses med den virkning, at pantsættelsen ved denne obligation ingen kollision frembyder. Anmærkning om kontrakten af 20. februar 1862 om et vandløb er uforholden.

Til sikkerhed for kapitalens, renternes, opsigelses og andre omkostningers fuldkommen skadesløse betaling ansætter jer herved med første prioritet gården matr.nr. 8a af Karup med ager og engs hartkorn 1 td. 1 fdk. 2½ alb, gammelskat 7 rd 83 sk og mølleskylds do 3 tdr 1 skp 2 fdk samtlige bygninger og anlæg, mur og nagelfaste ting, assurancesummen for bygningerne 3035 rdl., møllens inventarium, besætningen, avlsredskaberne, ejendommens frugter og andre interesser samt forøgelserne og forbedringerne.

Renten skal betales betimeligt og pantet vedligeholdes godt, og restancen forebygges. Overtrædes en af disse bestemmelser, er kreditor berettiget til, at fordrer alt betalt straks og uden opsigelse og den ved forordningen af 25. januar 1828 indførte rettergangsmaade anvendes i søgsmålstilfælde.

Til bekræftelse under min hånd i 2. vidners overværelse.

Udstedt i Randers den 21. april 1865. J. F. Blicher

Som vidner angående rigtig datum og underskrift. Bjerring. I. Andersen

Læst 28. april 1865 og derefter tilført P. B nr 28 fol. 427.

Anmærkning: 3. september 1859 er tingl en forpagtningskontrakt på Karup mølle og 7. december 1860 er tinglæst en kontrakt om afbenyttelsen af et vandløb. N. C. Herholdt

Kilde: Lysgård m.fl. herreders skøde- og panteprotokol 15/1 1864 – 9/3

BRANDTAKSATION

Den 16. januar 1857.

Karup mølle, der ejes og beboes af Cand phil. Blicher og som er forsikret under no. 18-7 for 1990 rd.

a. Stuehuset i vest 12 fag, 30½ alen lang, 10½ alen dyb, taulmur, ege under og fyr overtømmer, stråtag, 2 skorstene. Til beboelse og møllebrug med stuer og kamre, forsynes med fjælgulv, loft, vinduer og døre. Anslås til 75 rd pr. fag =	900 rd
b. Mølleværket bestående af 2 vandhjul, vandkammer samt 1 rug og 1 pillekværn med sigteværk. Ansættes til	1400 rd.
c. Vestre hus 15 fag, 9 alen dyb, samme materiale, stråtag. Til fæhus og lade. Ansættes til 30 rd pr. fag =	450 rd
d. Nordre hus 15 fag, 8 alen dyb. Samme materialer som a. Til stald og lade. Ansættes til 35 rd pr. fag =	<u>530 rd</u>
	I alt 3280 rd

Forsvarligt imod ildsfare. De anordnede brandredskaber forefindes.

Kilde: Brandtaksationsprotokol. Lysgård herred 1855-1873 side 173.

Den 29. august 1860.

Karup mølle, der ejes af Cand philos. Blicher og er forsikret under Nr. 13 for i alt 3280 rd. Matr.nr. 8a.

a. Stue og møllehuset, der er forsikret for 900 rd og litr. b. vandmølleværket forsikret for 1400 rd hvor der ses efter nøjagtig undersøgelse ikke at kunne svare til disse summer, hvorfor en omtaksation blev foretaget til nedsættelse af denne bygnings og værksteds assurancesum, således at samme kan blive passende efter svarende nuværende værdi.

a. Stuehuset og møllehuset i vest 12 fag, 30½ alen lang, 10½ alen dyb, 3 alen høj, egebinding under med fyr overtømmer, 2 skorstene, stråtag, indrettet fra nord, 4 fag til beboelse og køkken samt gang med bræddeloft og bræddegulv i værelserne samt murstensgulv i køkken og gang, 3 fag til folkestue og sovekammer med bræddeloft og bræddegulv i sovekammeret, men med murstensgulv i folkestuen, derefter 2 fag til slige kamre, gang og spisekammer med bræddeloft og murstensgulv, samt 3 fag til møllebrug med et bræddeloft. Bygningen har 9 fag med store og 1 fag med små ruder, samt 1 dobbelt og enkelt plat (flad) dør, en udvendig fyldningsdør og 2 platte døre indvendig og 1 havestuedør med 4 store ruder. Den ene bygning, der er sammenbygget med gården øvrige bygninger takseret således:

4 fag til 70 rd pr. fag er	280 rd
3 fag til 60 rd pr. fag er	180 rd
2 fag til 40 rd pr. fag er	80 rd
3 fag til 30 rd pr. fag er	<u>90 rd</u>
Tilsammen	630 rd

Denne bygning er gammel og kan simpel vedligeholdet.

- b. Vandmølleværket bestående af 1 vandhjul med
og 2 kværne, 2 rug og 1 pillekværn, samt sigteværk.
Er kun mådelig vedligeholdt og ansættes til i alt

1000 rd

Ejeren var til stede og blev bekendt med den skete nedsættelse i assurancesummen, hvormed han erklærede sig tilfreds.

Forretningen blev sluttet og underskrevet.

Blicher

N. ?

Andersen

E.Christensen Dreier

DOM

I sagen nr. 31/1861 Eksaminator juris auktionsholder Bjerring i Randers contra cand. phil. Blicher i Karup mølle, afsagt den 8. marts 1861.

Under nærværende sag, søger citanten auktionsholder Bjerring i Randers, indstævnte cand. phil. Blicher i Karup mølle til betaling af 5811 rd 5 mrk 10 sk med rente restance til 11. juni termin 1859, 31 rd 1 mrk 8 sk. og renter af 6000 rd fra bemeldte termin til den 4. april 1860, samt renter af 5811 rd 5 mrk 10 sk fra 4. april 1860 til betaling sker, som og sagens omkostninger skadesløs for citanten efter regning, hvorfor indstævnte endvidere er påstået idømt mulkt for ikke at have givet møde i forligskommissionen. Fordringen støtter sig på en af indstævnte den 7. september 1858 til daværende gårdejer i Hastrup, Jens Madsen udstedt panteobligation, der er tinglæst den 10. september 1858, oprindelig stor 6000 rd, hvilken obligation der havde været givet i håndfået pant til citanten for en fordring som han havde på Jens Madsen, er bleven udlagt til citanten efter forud indgået forlig og i henhold dertil afholdt udlæg og auktion.

Med sagens inkamination og deduktion lod indstævnte møde med sagfører som begærede og erholdt henstand i 14 dage. Indstævntes sagfører har derefter ved henstandtidens udløb givet møde i retten og begæret henstand i 8 dage, på grund af at sygdom har forsinket ham i at blive færdig med sit tilsvær.

Citantens sagfører har imidlertid protesteret mod yderligere henstand, da sagen behandles efter forordningen af 25. januar 1828, hvori den af indstævntes sagfører anførte henstandsgrund ikke er hjemlet.

Indstævntes sagfører er desuagtet vedbleven sin begæring med bemærkning, at henstanden ikke i det foreliggende tilfælde vil kunne nægtes. Da det imidlertid i bemeldte forordning hedder, at længere end 14 dages frist ikke må tilstås, undtagen der måtte findes ganske særdeles omstændigheder sted, som gør en længere udsættelse fornøden, for at kunne benytte de i forordningens §1 hjemlede forsvarsmidler, og da det derfor ikke skønnes rettere, end at indstævnte i det mindste ved udløbet af den i 14 dage hente henstand, burde have antydnet, hvilke af de i forordningen hjemlede indsigelser han ville benytte sig af, så vil den af ham yderligere begæret henstand ikke imod citantens protest kunne bevilges.

Sagen vil altså være at pådømme således som den foreligger, og da der fra indstævntes side aldeles ingen indsigelse er gjort imod fordringens rigtighed, ligesom heller ikke imod den nedlagte påstand, så skønnes ikke rettere end at den af citanten nedlagte påstand vil være at tage til følge, og vil den indstævnte for udeblivelse fra forligskommissionen idømte mulkt, der tilfalder justitskassen, være at bestemme til 4 rd.

Det under sagen fornødne stemplede papir har rigtigheden været forbrugt.

Thi kendes for ret.

Indstævnte cand. phil. møller Blicher af Karup mølle bør til citantens ekseminator juris auktionsholder Bjerring i Randers, at betale de påstævnte 5811 rd 5 mrk 10 sk med rente restance til 11. juni termin 1859, 31 rd 1 mrk 8 sk og renter af 6000 rd fra bemeldte termin til den 4. april 1860, samt renter af 5811 rd 5 mark 10 sk fra 4. april 1860 til betaling sker, så bør han og betale til citanten dette søgsmåls bekostninger efter regning skadesløs for citanten.

Endvidere bør indstævnte bøde en mulkt af 4 rd til justitskassen.

At efterkommes inden 15 dage efter denne doms lovlige forkyndelse under adfærd efter loven.

Kjær cnst.

DOM

I sagen nr. 4/1861. Hammerum herreds stiftamt i etatsråd Fjelstrups dødsbo contra ejeren af Karup mølle, cand. phil. Blicher afsagt 3. maj 1861.

Citanten Hammerum herreds stiftamt som behandlende dødsboet efter etatsråd Fjelstrup til Sindinggaard, søger under nærværende sag indstævnte cand. phil. Jens Frederik Blicher af Karup mølle til betaling af 5.000 rd rigsmønt med renter deraf 4% pr. anno fra 19. juni 1859 til betaling sker, samt renters rente og skadesløse proces omkostninger, imod at erholde ekstraderet i kvitteret stand en af indstævnte den 19. juni 1859 til bemeldte nu afdøde etatsråd Fjelstrup udstedt panteobligation for den ovennævnte kapital stor 5.000 rd med renter og skadesløse omkostninger, hvilken obligation er tinglæst ved Lysgård og Hids herreders ret den 24. juni 1859.

Efter at indstævnte havde ved sagfører i et den 8. februar d.a. irettelagte indlæg, gjort indsigelse imod søgsmålet, og i overensstemmelse dermed nedlagt påstand om sagens afvisning eller en frifindelse, samt om at blive tilkendt proces omkostninger, har indstævnte ved et af begge parterers sagførere den 19. april d.a. irettelagt indlæg, frafaldet alle de mod søgsmålet fremsatte indsigelser, og erklæret intet at have at erindre med at citantens påstand tages til følge.

Indstævnte vil som følge heraf være at tilpligte at betale til citanten de fornævnte 5.000 rd med renter og renters rente som foran anmeldt og skadesløse proces omkostninger, imod at erholde den fornævnte panteobligation ekstraderet i kvitteret stand.

Det under sagen fornødne stemplet papir, er rigtigt forbrugt.

Thi kendes for ret.

Indstævnte cand. phil. Jens Frederik Blicher af Karup mølle, bør til citanten Hammerum herreds stiftamt som behandlende boet efter afdøde etatsråd Fjelstrup til Sindinggaard, betale de påstævnte 5.000 rd rigsmønt med renter deraf 4 % pr. anno fra 19. juni 1859 til betaling sker, samt renters rente og skadesløse proces omkostninger, imod at erholde ekstraderet i kvitteret stand den under sagen ovenmeldte af indstævnte den 19. juni 1859 til bemeldte afdøde, for den nævnte kapital med renter og omkostninger, udstedte panteobligation der er tinglæst ved Lysgård og Hids herreders ret den 24. juni 1859.

Det idømte at udredes inden 15 dage efter denne doms lovlige forkyndelse under adfærd efter loven.

Auktionsplakat.

Onsdagen den 31. juli førstkommende eftermiddag kl. 2 bliver ved offentlig auktion i Karup mølle bortsolgt efternævnte, den 5. februar d.a. hos møller Blicher sammesteds udlagte genstande for folkeløn, nemlig:

En rejsevogn, en kommode, en chiffoniere og 2 svin.

Hvilket herved bekendtgøres.

Lysgård – Hids herreders kontor den 18. juli 1861. Kjær

Bekendtgøres ved kirkestævne i Karup sogn.

Bekendtgjort den 28. juli 1861. M. C. Nielsen

Brand i Karup mølle 1864.

År 1864, den 17. februar blev Lysgaard m.fl. herreders politiret sat i Karup kro, og administreret i politimesteren, kancelliråd, herredsfoged Herholdt, i hans forfald ved andre embedsforretninger af hans const. fm. exsm. juris Petersen ifølge amtets konstitution i overværelse af nedentegnede vidner. Hvor da blev foretaget.

Forhør nr. 12/1864 til oplysning om årsagen til den natten mellem den 15. og 16. i Karup stedfundne ildebrand, hvorved Karup vandmølle og våningshus er nedbrændte.

Konsti? for advist freml. således:

Advist bemærkede, at anmeldelse om ildebrand først indløb til herredsk. i går eftermiddag.

For forhøret fremstod:

1. Møllebestyrer Jens Madsen af Karup, der blev formanet til sandhed og forklarer på anledning under eds tilbud, at han tilligemed sin husstand, nemlig sin kone, sine 2 døtre og møllesvenden gik til sengs mandag aften den 15. kl. omtrent 10.

Omtrent kl. 1 om natten vækkede hans kone ham og ytrede, at det var vist et stort regnvejr, thi det var som om der faldt vand ned på loftet, hvortil kompt. svarede: "Det troede han ikke"; men i det samme kom dpt. møllesvend Niels Laursen og gjorde alarm om at der var ild i møllen. Dpt., hans hustru og 2 døtre, der alle lå i et sovekammer, sprang derefter ud af sengen, medtagende deres gangklæder, hvorefter dept. skyndsomst ilede til de nærmeste naboer for at gøre anskrig.

Da dept. kom ud af huset var der ild i overet på hele huset, og straks efter at dep. atter var kommen tilbage og erfarede, at det ikke ville være muligt at slukke ilden, gav han sig i forening med de nu tilstedekomende til at redde af sit indbo hvad han formåede. Det afbrændte stuehus som nu er nedbrændt bestod af 12 fag og lå i gårdens søndre side, var opført af ege under og fyr overtømmer, tækket med blandingstag, og indrettet til beboelse og ?lejlighed. I længens østre ende var 3 fag indrettet til vandmølle.

Dpt. var kort før han gik til sengs udenfor i gården og bemærkede da ikke mindste spor af ild.

På loftet og i møllen havde dpt. ikke været siden kl. omtrent 5 i mandags eftermiddag. Dpt. vil ikke kunne tænke sig hvorledes ilden kan være opstået, men har formoder dog, at den er opstået på loftet, eftersom, at der var ild i stuehusets hele overdel da han, som ommeldt, løb ud for at gøre anskrig. I mandags blev der i møllen malet af og til fra kl. 11 formiddag og til kl. mellem 6-7 om eftermiddagen, og var der som sædvanlig kort tid forinden malingen ophørte tændt lys i en lampe, som stedse benyttes på møllen, men fra denne lampe synes dpt. ikke, at ilden kan være opstået.

Gårdens andre bygninger består af en længe i nord og en do i vest, af hvilke den sidste i søndre ende, kun ligger nogle få alen fra den afbrændte bygning, og skønt vinden hin nat var sydvest og således bar på de andre bygninger, forblev disse dog ubeskadigede.

Ejendommen Karup mølle ejes af auktionsholder Berring i Randers, for hvem dpt. har bestyret denne ejendom siden den 24. januar 1862.

Dpt. fik størstedelen af sit indbo reddet, men bygningen og hele mølleværket på vandhjulet med er såvelsom aldeles nedbrændte. Dpt. havde sine ejendele assureret i den Wintherske assuranceforening for 200 rd. og i samme forening var Bjerrings avlsredskaber, kreaturer, avl og afgrøde samt andre ham her i møllen tilhørende løsøre assureret for omtrent 470 rdl., men policen er udstedt på deponentens navn. Denne taksation foregik den 21. oktober 1863.

Det afbrændte stue- og møllehus var assureret i landets almindelige brandkasse for landbygninger for 330 rdl og i samme brandkasse var det nu afbrændte mølleværk assureret for 1000 rd.

Dpt. vedbliver uforandret, at han ikke kan forklare sig hvorledes ilden er opkommen, men han holder sig overbevist om, at ingen forsætlig har påsat ilden, og han forsikrer, at hverken han eller hans kone eller børn har den fjerneste anledning til ildens opkomst. Der er over 14 dage siden de bagte i bageovnen, og dpt. er forvisset om, at hverken skorsten, kakkelovn eller kakkelovnsrør var mangelfuld, ligesom han og er vis på, at hans folk, navnlig møllesvenden, stedse omgikkes med lys og ild forsvarligt.

Dpt. rathaberet og aftrådt.

2. Ane Dorthe Mikkelsdatter, forrige dpts hustru, blev formanet til sandhed og forklarer under eds tilbud for sit vedkommende aldeles overensstemmende med hendes mand, med tilføjende at hun er aldeles overbevist om, at lys og ild var forsvarlig slukket da hun den 15. om aftenen kl. omtrent 10 gik i seng tilligemed sin mand og deres 2 døtre. Da dpt. kom ud af det brændende hus var hele overdelen af huset ompændt af røg og ile, men taget var endnu ikke faldet ned. Det forekommer dpt., at ilden var stærkest i husets vestre ende, men hun kan for øvrigt ikke meddele noget som helst, der kan lede til opdagelse om ildens opkomst. Hun forsikrer, at hun i enhver henseende er uskyldig, og hun er forvisset om, at det samme er tilfældet med hendes mand og deres døtre, ligesom hun heller ikke tror, at andre forsætning haver nogen skyld til ildens opkomst.

Oplæst, rath. og aftrådt.

3. Mette Marie Madsen, 30 år gl. Datter af de 2 foran afhørte. Dpt. der formanet til sandhed under eds tilbud forklarer for sit vedkommende overensstemmende med forrige dpt., med tilføjende, at hendes søster, der lå i samme soveværelse som dpt. og hendes forældre, da ilden udbrød, i dag er i skole, og således for tiden ikke kan afgive forklaring.

Oplæst, rathaberet og aftrådt.

4. Møllesvend Niels Laursen, der blev formanet til sandhed og forklarede på anledning, at han har tjent som møllesvend i Karup mølle siden 1. maj 1863. Efter at have malet af og til i mandags fra kl. 11 formiddag til henimod 7 aften, forlod han møllen efter forsvarlig at have slukket lampen, som han der havde benyttet vel omtrent det sidste kvarters tid han opholdt sig der, og tog han den slukkede lampe med sig ned i sovekammeret hos Jens Madsen, hvor han opholdt sig til omtrent kl. 10, da han gik i sin seng i et kammer ved siden af møllen. Umiddelbart forinden dpt. gik i sin seng var han ude i møllen for at låse en dør, der førte fra møllen og ud til gården og bemærkede dpt. ikke ild eller sådan lugt i møllen.

Omtrent kl. 1 vågnede dpt. ved at noget ligesom smækkede eller faldt ned på loftet, og idet han slog øjnene op til loftet, så han igennem en lille åbning i dette en stærk lysning, og da han derfor øjeblikkelig bemærkede, at der var ild i taget over selve beboelseslejligheden, skyndte han sig til at gøre anskrig for sin husbond, hvorefter dpt. løb tilbage til sit kammer og fik sine gangklæder som han kastede ud på vejen, der fører forbi møllen og gjorde derefter anskrig hos de nærmeste naboer.

Om der, da dpt. kom ud af det brændende hus, var ild overalt i taget på stuehuset, tør han ikke bestået sige, men ilden var utvivlsomt stærkest i den vestre ende, thi der var taget allerede begyndt at falde ned, hvilket dette endnu ikke var i den østre ende, hvor mølleværket, som ommeldt, var anbragt, og må dpt. derfor formene at ilden er opstået i den vestre ende, men for øvrigt ser han sig ikke i stand til at meddele nogen oplysning om årsagen til ildens opkomst. Han forsikrer at han ikke selv har nogen skyld heri, og han tror ikke, at nogen forsætning er skyld heri. Med undtagelse af at et lommeår og de klæder, hvori dpt. nu er iført, brændte samtlige hans øvrige ejendele, hvoriblandt formentlig et klædeskjole, 1 halvkiste, 4 frakker, 3 par ben klæder, 1 skindpels, et lommeur, en del linned, 2 par støvler samt en del værktøj, og var samtlige hans ejendele assureret til 226 rdl. Og for denne sum forsikret den 19. oktober 1863 i den Wintherske assuranceforening.

Efter at dpt. havde gjort anskrig for Jens Madsen og naboerne, og derefter kom tilbage til brandstedet, havde ilden grebet så stærkt om sig, at dpt. eller nogen af de andre tilstedeværende ikke turde gå ind i det brændende hus for at redde hans ejendele. Derimod var dpt. med til at redde fra de andre bygninger navnlig kreaturer, hvoraf ingen brændte, ligesom ilden heller ikke gjorde skade på gårdens øvrige bygninger.

Oplæst, rath. Og aftrådt.

5. Kromand Severin Nielsen af Karup, der formanet til sandhed forklarer på anledning, at natten mellem den 15. og 16. kl. omtrent 1 gjorde møllebestyrer Jens Madsen anskrig om at der var udbrudt ild i møllen, og begav dpt. sig derpå skyndsomst til brandstedet, hvor ilden var stærkest i længens vestre ende. Dpt. var behjælpelig med at redde såvel af indbo som af kreaturer, så og i at forsinke ildens udbredelse i gårdens andre bygninger. Kort tid derefter faldt stuehuset og omtrent kl. 4 var ilden slukket.

Dpt. vil heller ikke kunne meddele noget til oplysning om ildens opkost, og dpt. kan heller ikke tro, at nogen har forsætlig skyld heri.

Oplæst, rath. Og aftrådt.

6. Gmd. Jacob Wistisen af Karup, der formanet til sandhed forklarer, at han af møllesvend Niels Laursen blev anmeldt ildens udbrud, og var en af de første der kom til brandstedet, hvorved han bemærkede, at ilden var stærkest i vestre ende. For øvrigt forklarer han aldeles overensstemmende med forrige dpt.

Oplæst, rath. Og aftrådt.

7. Sognefoged Michel Christian Nielsen af Vallerbæk i Karup, forklarer på anledning at han, der bor ½ mil fra brandstedet først blev underrettet om branden i går morges kl. omtrent 4, hvorefter han straks begav sig til brandstedet, og ved hans ankomst hertil var våningshuset med det deriværende mølleværk aldeles opbrændt på vandhjulet men dpt. vil heller ikke kunne forklare sig hvorledes ilden var opstået, men han er overbevist om, at ingen forsætlig har skyld heri.

Som sognetaksationsmand for den Wintherske assuranceforening har dpt. under 21. oktober og 19. november f.a. takseret til brandforsikring Jens Madsens ejendele til 678 rdl. Og møllesvend Niels Laursens ejendele til 226 rdl. Og forsikrer dpt., at såvel Jens Madsen som Niels Laursen da havde ejendele til den værdi, hvortil disse er assurerede, og kan dpt. således ikke skønne, at nogen af disse brandlidte kan have nogen fordel ved branden. Oplæst, rath. Og aftrådt.

Forhøret udsat.

Politiretten hævet.

Vidner: Jens Christensen Søndberg og (ulæselig)

Kilde: Lysgård m.fl. herreders politiprotokol 2/11 1863-23/9 1868. (B47-5173 side 7b, 8ab og 9a)

Den 18. februar 1864 mødte branddirektøren tilligemed amtstaksationsmændene C. Jensen af Øster Bording og P. Hansen af Serup ved Karup mølle i anledning af, at møllen og møllehuset var brændt natten mellem den 15. og 16. dennes.

I brandforsikringsprotokollen står Candidatus Philosophie Blicher anført som ejer, men møllebestyreren angav, at møllen nu ejes af auktionsholder Bjerring i Randers.

Møllen er anført under Matr.no 8a i Karup sogn i Lysgård herred og er under Nr. 13 forsikret således:

Litr. a. Mølle- og stuehuset for	630 Rd	
” b. Vandmølleværket	1000 ”	
” c. Det østre hus	450 ”	
” d. Det nordre hus	<u>530 Rd</u>	2.610 Rd

Deraf er Litr. a. Mølle og stuehuset	630 Rd
og Litr. b. Vandmølleværket	<u>1000 Rd</u>
aldeles nedbrændt, er	1630 Rd

Levningerne fra branden blev tagne i øjesyn og vurderede således:

Vandhjulet med den forbrændte aksel	30 Rd	
En del jern, som dog kun til dels var brugeligt i dets nuværende tilstand	20 ”	
Brolevninger, som for største delen kun var brugelige brande	10 ”	
Nogle få mursten og en del stykker akkorderet til	<u>4 ”</u>	
Tilsammen	64 Rd	<u>64 Rd</u> 1566 Rd

Tomten af det brændte hus blev målt og befinden at være 31 alen lang og 10½ alen dyb.

Bestyreren af møllen blev gjort bekendt med forretningen i ejerens fraværelse, og han erklærede, at han derom ville meddele ejeren underretning.

Forretningen er afholdt således, som mændene trøste dem, idelig at bekræfte om forlanges. Sluttet.

J. N. Bocerup Taksationsmænd: C. Jensen C. Hansen

Kilde: Lysgård herred. Taksationsprotokol 1855-1873. (BrD 11-6 side 373)

ADKOMST

Overensstemmende med Randers købstads skifteprotokol attesteres:

At cand. phil. Jens Frederik Blicher er anmeldt at være afgået ved døden i Randers den 10. januar 1869, og at bemeldte afdøde og hans efterlevende enkes, Vilhelmine Blicher, født Fjeldstrups, fællesbo den 16. juni 1869 er optraderet til enkens frie rådighed.

Til bekræftelse under min hånd og embedssegl.
Randers byfogedkontor den 23. november 1871

Hindenburg fm.

Denne attest bedes tinglæst under Lysgård – Hids herreders ret som adkomst for mig på:

1. Karup mølle med tilliggende og tilhørende Matr.nr. 8a med hartkorn 1 tdr. 1 fdk. og 2½ alb., glskat 7 rd 83 sk., således som denne er tilskødet min afd. mand cand. phil. Jens Frederik Blicher den 22. juni 1849, hvilket skøde læstes den 29. s.m.
2. Ret til auktionsskødet på det hus med grund og tilliggende, som min mand tilkøbte sig ved auktion for Peder Christensen gårds og ikke findes særlig anført i matrikullen.

Randers den 24. november 1871.

Vilhelmine Blicher født Fjelstrup

Anm. Den fornævnte ejendom Karup mølle er behæftet med:

- a. en kontrakt angående afbenyttelse af vandet i Hallerå, tinglæst den 20. februar 1852.
- b. en kontrakt betræffende afbenyttelsen af et vandløb, tinglæst 7. december 1860.
- c. 1. prioritets panteobligation for 6.000 kr. til auktionsholder H. Bjerring i Randers, dat. 21. april 1805, tinglæst 28. s.m. (årstallet lyder usandsynlig)
- d. Deklaration om afbenyttelse af vandet i Karup å m.v., tinglæst 22. maj 1868.

Det i foranstående tinglæsningsbegæring under 2 ommeldte hus med grund og tilliggende er ikke tilstrækkeligt betegnet til at det kan ses, hvorvidt samme udgør en selvstændig ejendom eller har nogen særlig konto i realregistret for Karup sogn til skøde og panteprotokollerne, og nogen antagelse i dette register af nærværende dokument har, som følge af den ufyldtegjorte betegnelse af huset m.v. ikke kunnet finde sted for dettes vedkommende. /: Solgte købesum 6.600 rd.:/

N. C. Herholdt

SKØDE

Underskrevne cand. phil. Jens Frederik Blichers enke Vilhelmine Blicher født Fjeldstrup skøder og overdrager herved til Hr. Edvard Rudolph Ernst tidligere forpagter af Søbyvads mølle under grevskabet Frijsenborg:

1. Den i min afdøde mands skøde af 26. juni 1849 tinglæst den 29 s.m. ommeldte Karup mølle i Karup sogn, Lysgård herred med alle dens bygninger, mølleinventarium og jorder og rettigheder, skyldsatte under Matr.no. 8a for hartkorn 1 Tønde, 1 Fjerdingkar og 2½ Album, gl.skat 7 rd 83 sk.

2. Den ret til det blevne meddelt auktionsskøde på det hus i Karup med grund og tilliggende, som min afdøde man tilkøbte sig /:for Peder Christensen gaard :/ ved auktion den (mangler).

Og da købesummen 5.500 rd, nævnes som fem tusinde og fem hundrede rigsdaler rigsmønt, er berigtiget, så bliver det solgte herved overleveret til køberen som lovlig købt og erhvervet af ham og jeg frasiger mig og arvinger enhver videre ret og rettighed til og i anledning af samme og erklærer, at det ifølge dette skøde herefter skal ejes af Edvard Rudolph Ernst med alle dets rettigheder og herligheder, byrder og forpligtelser.

Køberen betaler tienderne pro 1871 og fremdeles og skatter og afgifter fra 1. oktober 1871 og fremdeles, ligesom han også betaler alle omkostningerne ved og i anledning af denne overdragelse.

Sluttelig bemærkes at en kontrakt angående afbenyttelsen af vandet i Haller å, tinglæst den 20. februar 1852 og en do betræffende afbenyttelsen af et vandløb er tinglæst den 29. november 1860.

Såfremt skødet på det forom under Nr. 2 anmeldte hus med grund og tilliggende i Karup ikke måtte være fri for anmærkning, så er det møllens nuværende ejer overladt at erhverve ejendomsdom på dette.

Angående en den 24. september 1859 tinglæst forpagtningskontrakt om gæstgiveri og handelsretten frabedes retsanmærkning, idet jeg bemærker, at denne kontrakt som nu desuden er forældet, var ifølge dens indhold kun gældende i fem år.

Randers skifterets attest af d.d. om at min afdøde mands og mit fællesbo er optraderet til mig den 16. juni 1869 bliver tinglæst som adkomst for mig samtidig med at dette skøde tinglæses.

Til bekræftelse under min hånd i 2de vidners overværelse.

Randers den 24. november 1871.

Vilhelmine Blicher født Fjelstrup

Som vidner: H. Bjerring

Anders Christensen

Angående den i dette skøde under No. 2 opførte ejendom, der i matrikulen (mangler) bemærkes nu:
At dette hus med grund og tilliggende blev købt af min mand ved auktion.

Købesummen er nu betalt og auktionskonditionerne opfyldte, men auktionsrettens skøde ikke erhvervet. – Det er følgelig min ret til at blive meddelt auktionsskøde, som herved overdrages til Hr. E.R.Ernst for heromhandlede ejendoms vedkommende og det anmærkes at af købesummen 5.500 rd, angår de 400 rd denne overdragelse af in ret til auktionsskøde.

Randers daatum ut supra.

Vilhelmine Blicher

At skatter og afgifter til ultimo december 1871 af foranstående ejendom er betalte, attesteres.

Viborg amtstue den 11. december 1871.

Christrup fm.

Læst den 22. december 1871 etc.

Anm. På Karup mølle hæfter der en 1. prioritets panteobligation for 6.000 rd til auktionsholder H.Bjerring, dat. 21. april 1865, tinglæst 28. s.m. samt en den 22. maj 1868 tinglæst deklaration om afbenyttelsen af vandet i Karup å m.m.

Det i skødet under 2 ommeldte hus med grund og tilliggende er ikke tilstrækkeligt betegnet til, at det kan ses, hvorvidt samme udgør en selvstændig ejendom eller har nogen forlig konto i realregistret for Karup sogn til skøde og panteprotokollen, og nogen antegnelse i dette register af nærværende dokument har som følge af den ufyldstgørende betegnelse af huset m.v. ikke kunnet finde sted for dettes vedkommende.

N. C. Herholdt

Kilde: Lysgård og Hids herreders skøde- og panteprotokol (B47-SP35 fol. 483)

Møllebestyrer Jens Madsen 1862 – ca. 1865

Jens Madsen foran skolen i Karup.

Jens Madsen blev døbt den 1. juli 1804 og var søn af gårdejer og møller Mads Madsen og Mette Marie Jensdatter i Hastrup, Spentrup sogn, Randers amt.

Han blev gift den 12. juni 1831 i Spentrup med Ane Dorthe Hvedsteen, der blev født den 23. juni 1804 og var datter af degnen Michel Christensen Hvedsteen og hustru Ane Pedersdatter i Holmstol, Skannerup sogn, Skanderborg amt.

De første år herefter arbejdede han på forældrenes møllegård. Efter faderens død i februar 1837 blev Jens Madsen selv ejer af stedet.

I foråret 1848 flyttede den tidligere møller på Karup mølle, Frederich Christian Heinrich Laage til Spentrup sogn, hvor han blev forvalter på Hastrup mølle, der var ejet af Jens Madsen, som var ven med St. St. Blicher og bl.a.

havde stået fadder til hans datter i 1832. I foråret 1848 var Jens Madsen altså klar over, at Karup mølle var til salg, og måske derved Blicher fik ideen om at købe Karup mølle.

Ifølge en overlevering havde St. St. Blicher på sit dødsleje i 1848 bedt Jens Madsen i Hastrup om at støtte sønnen Jens Frederik Blicher, og Jens Madsen skulle have købt møllen og foræret den til Jens Frederik Blicher. Det sidste er ikke rigtigt, men i 1849, hvor pengene til Karup mølle blev betalt, udstedte Jens Frederik Blicher en panteobligation på 4800 rigsbankdaler til Jens Madsen. Da Blicher også havde lånt en del penge af sin svigerfader på samme tid, er det usikkert hvis penge, der blev brugt til at betale møllen.

Der blev oprettet en købekontrakt, hvorefter Blicher flyttede ind på møllen da den tidligere møller flyttede til Hastrup mølle.

I 1858 kom Blicher i meget store økonomiske vanskeligheder, og igen trådte Jens Madsen til og lånte ham 6000 rigsdaler, som der også blev udstedt en panteobligation på.

På et tidspunkt herefter fik Jens Madsen selv økonomiske problemer, og i 1860 måtte han sælge gården, der havde været i familiens eje i flere generationer. Han købte derefter gården "Bangshåb" i Thorning sogn. Skødet er tinglæst i marts 1860.

Da han skyldte auktionsholder Bjerring i Randers en del penge, overtog Bjerring obligationen på 6000 rd, som var udstedt af Blicher til Jens Madsen i 1858.

Den 24. januar 1862 blev Jens Madsen ansat af auktionsholder Bjerring i Randers til at bestyre Karup mølle.

I 1864 brændte stuehuset og mølleværket, og familien mistede meget af deres indbo, men var forsikret og fik alt erstattet.

Året efter flyttede datteren Mette Marie Jensdatter til Sinding og omkring samme tidspunkt flyttede Jens Madsen og Ane Dorthe Hvedsteen til Thorning sogn. I 1867 fik datteren Mette Marie, der var gift med skolelærer Jens Christensen Søndberg i Karup en datter døbt, hvor Jens Madsen var fadder. Han var da aftægtsmand og boede i Bangshåb, Thorning sogn.

Senere flyttede ægteparret tilbage til Karup, hvor de kom til at bo i skolen hos datteren og svigersønnen. Her døde Ane Dorthe Hvedsteen den 3. februar 1879, 69 år gammel af gigtstvaghed. Jens Madsen døde 7. juni 1886, 82 år gammel af alderdomssvaghed.

Børn af Jens Madsen og Ane Dorthe Michelsdatter Hvedsteen: (Alle født i Hastrup, Spentrup sogn).

1. Ane Mikkeline Jensen, født 1831.
2. Mette Marie Jensen, født 21/6 1833.
3. Mads Jensen, født 1835. Død 14/10 1836, 35 dage af de naturlige børnekopper.
4. Søren Hastrup Jensen, født 22. april 1836. Død 9. oktober 1836, ½ år af de naturlige børnek.
5. Mads Madsen Hastrup, 30. december 1837.
6. Bolline Kirstine Severine Jensen, født 10. januar 1840.
7. Maren Jensen, født 13. maj 1842.
8. Mogens Peder Jensen, født 25. august 1844. Død 6/11 1844, 10 uger gl.
9. Ane Margrete Jensen, født 1. januar 1849. Død 11/3 1851.
10. Ane Margrethe Jensen, født 17. juni 1851.
11. Ane Madsen, født 16. juli 1854.

Ad 1. Ane Mikkeline Jensen, født 1831: Gift 1. gang 15/11 1851 i Spentrup med Poul Lassen, gårdmand og sognefoged i Asferg, Randers amt. Gift 2. gang 10/3 1867 i hjemmet i Asferg med fraskilt Harry Rudolph Friis, forvalter i Asferg præstegård.

Ad 2. Mette Marie Jensen, født 1833: Afgangsliste Karup 1865: Mette Marie Jensdatter, 32 år. Hidtil hjemme i Karup mølle, flytter 3/8 til Sinding, Ringkøbing amt. Gift i Sinding 22/8 1865: Ungkarl Jens Christensen, søn af Christen Pedersen og født i Gimsing sogn 11/11 1833, konst. lærer i Karup sogn og pige Mette Marie Jensdatter, datter af Jens Madsen og født i Hastrup i Spentrup sogn 21/6 1833, opholder sig i Store Lonnebjerg, Sinding sogn. Forlovere: Mølleren Jens Madsen i Karup mølle og gårdejer Gade i St. Lonnebjerg.

Ad 5. Mads Madsen, født 1837: Ved Fkt. 1879 var han avlsbruger på Skræ mark, Thorning sogn og var gift med Marie Kjerstine Nielsen, der var født i Borum, Aarhus amt.

Ad 10. Ane Margrete Jensen, født 1851. I 1870 var hun fadder hos søsteren i Karup og var da tjenestepige i Frederiks præstegård.

Juni 1886:

Afskrift af udateret avisartikel

Jens Madsen døde 7. juni 1886

En god Mand.

Forleden jordedes ifølge 'Vib. St. Fbl.', på Karup Kirkegaard en 82-aarig Mand, der ved et opofrende og daadrigt Liv havde forskaffet sig mange Venner, især blandt 'de smaa' i Samfundet. Jens Madsen var Mandens Navn, altsaa et navn uden nogen særlig 'Velklang', men Befolkningen der vil længe mindes dette Navn alligevel.

Jens Madsen ejede først Hastrupgaard ved Randers, men flyttede senere til Bangshaab ved Thorning. Hans oprigtige Sindelag havde forskaffet ham en Mængde Tillidsposter, dels kommunale, dels andre. I sit private Liv var han Elskværdigheden selv og omkring hans hjemlige Arne samledes baade store og smaa. Fattigfolk, som kom for at finde Raad og Hjælp, gik aldrig bort med uforrettet Sag. Som Sogneraadsformand købte han en Gang et Hus til nogle Folk, der ellers vare henviste til Fattiggaarden. Om Helligdagene uddelte hans Kone al Gaardens Mælk til Omegnens fattige.

Det var imidlertid ikke alene Folks materielle Velvære, han søgte at ophjælpe; han deltog ogsaa med al sin Kraft i alt hvad der kunde tjene til Folkeoplysningen om Democratiet. Den 82 Aar gamle Jens Madsen var ogsaa en af de faa nulevende, der som Mand havde --? --- og set, med hvilken Begejstring Grundloven blev modtaget i 1849, havde set, hvilke velsignelsesrige Frugter den spredte over Landet og havde ogsaa set, hvorledes den i Aarenes Løb var bleven gjort til en Prøveklud for en yngre Slægts politiske Lapperier. Han var nemlig med i Deputationen til Frederik den 6de, der bad Kongen om at afskedige Ørsted. Den gamle Frihedsmand St. St. Blicher havde været en personlig Ven af Jens Madsen og dette har sikkert bidraget meget til at give den afdøde det for ham ejendommelige fordomsfrie Blik paa Livet. Da Blicher laa for Døden lovede Jens Madsen ham at hjælpe en af hans Sønner frem i Verden, hvilket Løfte han ogsaa troligt holdt, idet han købte Karup Mølle for 10.000 Rdl. og forærede Sønnen og støttede ham senere på bedste Maade.

Dels paa Grund af sin omfattende Godgjørenhed, der, som det vil ses, ikke al Tid var rene Bagateller, og dels paa Grund af flere større Tab, saa han sig til sidst nødsaget til at sælge Hastrupgaard og flytte til Bangshaab, fra hvilken Gaard han nu nød Aftægt.

Også i kristelig Retning var han en Frihedens Mand, der godt kunde taale modsatte Anskuelser komme frem. Det var med en barnlig Glæde han, navnlig i den sidste Tid, talte om at vandre hjem til Freden heroven til. Vel havde Livet for ham, som for saa mange andre, været rigt paa Skuffelser, men de nedbøjede ham ikke. Han var endog saa tilfreds med sin Lod, at han udtalte, at det var en Lykke for ham, han var bleven fattig i denne Verden; thi derved havde han lært at se opad.

Kilde: www.geni.com people Jens Madsen

Edvard Rudolph Ernst 1871 - 1874

Edvard Rudolf Ernst blev født den 9. maj 1819 og døbt i Garnisons sogn i København. Han var søn af afsk. løjtnant Caspar Ernst og hustru Louise Chartie.

Ved folketællingen 1840 var Edvard Ernst 21 år og møllersvend hos major og mølleeejer Erich Møller, der ejede en stampemølle ved Langebro i København.

Ved folketællingen 1845 var han 26 år, ugift og betjent ved møllen i Braaby, Sorø amt.

Ved næste folketælling i 1850 var han 31 år og møllebetjent i Vinstrup, Asmindrup sogn, Holbæk amt hos hans kommende svigerfar, møller Jens Johansen.

Den 30. oktober 1850 blev ungkarl og møllersvend Edvard Rudolph Ernst af Vinstrup gift i Sønder Asmindrup sogn med pigen Else Margrethe Johansen af Vinstrup. Hun blev født den 12. maj 1827 i Sønder Jernløse, Holbæk amt og var datter af Jens Johansen og hustru Sidse Marie Maxen.

1852 blev han nævnt som møller i Vinstrup ved et barns dåb.

1854 til 1856 nævnes han som bagermester i Tikøb sogn, Frederiksborg amt.

1858 som landhøker i Harritshøj, Tikøb sogn, Frederiksborg amt.

1860 som høker i Plejelt, Tikøb sogn, Frederiksborg amt.

1861 var han mølleforpagter i Lindå mølle, Todbjerg sogn, Randers amt.

1863 var han møller i Edelslunds mølle, Todbjerg sogn, Randers amt.

1870 var han mølleforpagter i Søbyvad mølle, Gjern sogn, Skanderborg amt.

1871-1874 var han møller i Karup. Ankom til Karup den 26. november 1871 iflg. tilgangslisten.

1874 mageskiftede han møllen i Karup med en ejendom i Tvevad, Nøvling herred, Ringkøbing amt.

1880 og 1888 boede familien i et hus i Kjellerup.

Ved amtsrådsmødet den 27. august 1873 blev oplyst, ”at der var meddelt bevilling til ejeren af Karup mølle, Edvard Rudolph Ernst, til sammesteds indtil videre at drive gæstgiveri, imod på dette næringsbrug inden 3 måneder at løse næringsbevis.”

Elise Margrethe Johansen/Ernst døde den 10. oktober 1888, 61½ år. Edvard Rudolph Ernst var da indsidder i Kjellerup.

Edvard Rudolph Ernst døde den 22. februar 1897 som fattiglem på Skovsborg fattiggård i Levring sogn, 77 år.

Børn af Edvard Rudolph Ernst og Else Margrethe Johansen:

1. Marie Louise Christine Ernst, født 31. december 1850 i Vinstrup, Sønder Asmindrup sogn.
2. Juliane Sophie Frederikke Ernst, født 21. april 1852 i Vinstrup, Sønder Asmindrup sogn.
3. Jens Caspar Emil Ernst, født 27. februar 1854 i Tikøb, Frederiksborg amt.
4. Albert Edvard Andreas Ernst, født 21. februar 1856 i Tikøb, Frederiksborg amt.
5. Elisa Margrethe Ernst, født 7. februar 1858 i Tikøb, Frederiksborg amt. Død 10/3 1859, 1 år.
6. Carl Johan Ernst, født 3. januar 1860 i Plejelt, Tikøb sogn, Frederiksborg amt.
7. Søren Peder Christian Ernst, født 10. oktober 1861 i Todbjerg, Randers amt.
8. Josefine Marie Ernst, født 18. september 1863 i Edelslunds mølle, Todbjerg
9. Laura Amalie Ernst, født 11. september 1870 i Søbyvad, Gjern sogn, Skanderborg amt.

Ad 3. Jens Casper Emil Ernst, født 1854: Gift 4/4 1878 i Vinderslev, Viborg amt: Ungkarl og møller Jens Casper Emil Ernst af Pederstrup, 24 år og pigen Anine Kirstine Petersen af Pederstrup, 21 år. Han blev tørvefabrikant i Engesvang.

Ad 6. Carl Johan Ernst, født 1860: Konfirmeret den 12/4 1874 i Karup.

MAGESKIFTESKØDE

Underskrevne Edvard Rudolph Ernst tilstår og herved vitterliggør at have afhændet og mageskiftet, ligesom jeg herved mageskifter og skøder til Anders Pedersen af Tvevad den mig ifølge skøde fra enkemadame Blicher tinglæst 22. december 1871, tilhørende ejendom, Karup mølle, Karup sogn, Lysgård herred som under Matr.no 8a i Karup er skyldsæt for hartkorn 1 tdr. 0 skp. 1 fdk. 2½ alb., gl.skat 7 rdl. 83 sk., tilligemed påstående bygninger, møllehus og mølleinventarium, og tilliggende jorder med avl og afgrøde, samt gødning.

I handelen er fornævnte ejendom ansat til en værdi af 8.000 rdl., skriver otte tusind daler rigsmønt, som berigtiges således, at køberen Anders Pedersen overtager, tilsvarende og fra 1. september d.a. forrenter en på ejendommene hvilende prioritetsgæld stor 4.000 rdl. Til apoteker Køster i Randers og endvidere tilskøder mig sin ejendom Matr.nr. 5b og 6 i Tvevad, Nøvling sogn, Hammerum herred, som ved magelæget er ansat til en værdi af 4.000 rdl., fri for gæld og anden forhæftelse.

Og da handelen er opfyldt, idet A. Pedersen i dag har tilskødet mig bemeldte ejendom i Tvevad, og endvidere overtager en gæld af 4.000 rdl på Karup mølle, hvorpå han, om forlanges, udsteder en obligation, hvorimod jeg skal frigøre ejendommen for hvad øvrig gæld, der hviler på samme, så skal fornævnte mølle med bygninger og tilliggende jorder, fra dato tilhøre Anders Pedersen og hans arvinger med alle de herligheder og rettigheder, pligter og byrder, hvormed jeg den efter nævnte adkomstdokument hidtil ejet haver, og medfølger desuden avl, afgrøde, foder og ildebrændsel, samt mur og nagelfaste genstande, deriblandt kakkelovne, grubekedel og komfur og (*muligvis*) lodstænger. Køberen er underrettet om at der hæfter 4 tinglæste vandingskontrakter på møllen.

Fratrædelsen sker den 8. d.m., og omkostningerne ved dette skødes udstedelse og tinglæsning deles lige imellem sælger og køber.

Således udstedes dette mageskifteskøde vidnesfast og bekræftes med vore underskrifter.

Skrevet i Herning den 9. september 1874   Edv. Ernst

Til vitterlighed: Valeur Christensen.

I denne handel er tillige indbefattet det i mit skøde fra enkemadame Blicher af 24. november 1871, tinglæst den 22. december 1871, anmeldte hus i Karup med grund og tilliggende som oprindelig er gadejord, hvilket ligeledes overdrages til Anders Pedersen, som hans ejendom med den ret og hjemmel dertil haves ifølge fornævnte skøde og uden jeg i øvrigt vil have videre ansvar med hensyn til adkomsten hertil. Denne overdragelse gør ingen forandring i den foran i skødet nævnte byttesum, eller den overdragen ejendomsværdi.

Dels til bekræftelse med min underskrift.

p.t. Herning den 19. november 1874.   Edv. Ernst

Til vitterlighed: Valeur

Læst i Lysgård m.fl. herreders ret den 4. december 1879 og derefter tilført pantebogen No. 34 folio 500.   F.V.Jensen

Det ovenstående mageskifteskøde på stemplet papir forevist. Anm. Foruden den indbemeldte pantegæld og 4 fordringer om afbenyttelse af vand m.v., påhviler der den solgte ejendom en den 24. november 1871 og 12. december s.a. dat. Og den 22. december 1871 tinglæst panteobligation for 1500 rigsdaler til ? H. Bjerring. Det i skødepåtegningen ommeldte hus med grund og tilliggende er ikke tydelig nok betegnet til, at det kan ses hvorvidt det udgør en selvstændig ejendom eller har en særlig konto i registeret for Karup sogn til panteprotokollerede, og nogen antagelse i dette register har som følge heraf ikke kunnet finde sted i forbemeldte hus's adkomst.   Herholdt.

Anders Pedersen 1874 - 1876

I 1874 købte Anders Pedersen en ejendom i Tvevad. I skødet blev oplyst, at han kom fra Springbjerg i Ikast sogn. Samme år mageskiftede han ejendommen i Tvevad med Karup mølle, der var ejet af Edvard Rudolf Ernst.

Den 27. august 1875 oprettede Anders Pedersen en købekontrakt på parcel nr. 8i med M.C.Nielsen, som fik skødet på jorden den 30. august 1878.

Anders Pedersen solgte møllen den 27. juli 1876 til Jens Christian Sørensen og rejste herefter fra sognet.

Det har ikke været muligt at finde hverken, hvor Anders Pedersen stammer fra, eller hvor han flytter hen efter salget af møllen i Karup.

Vi underskrevne jeg Anders Pedersen som sælger og jeg Mikkel Christian Nielsen som køber have under d.d. indgået følgende købekontrakt med hinanden.

Jeg Anders Pedersen der ved skøde af 9. september 1874 tinglæst 4. december s.a. er ejer af Karup mølle af hartkorn 1 tønne, 1 fjerdingkar og 2½ album, gl. skat 15 kr. 72 øre (7 rd 83 sk) under matr.nr. 8a tilstår herved fra mig og arvinger at have solgt til aftægtsmand M.C.Nielsen af Vallerbæk og hans arvinger et stk. ejendom af den mig ovennævnte tilhørende Karup mølle som består af hede, grønninger og eng og er beliggende mod østre side af heden til matr.nr. 10b Philip Vistisens skel og med søndre side til matr.nr. 8b, 8g Peder Chr. Christensens skel og 8c og 8de Gregers Jensens skel og 8e Jens Jensen og Jens Christian Sørensens skel og 8b Philip Vistisens skel og mod vest til matr.nr. 11a Jens Christian Sørensens skel og imod nord til matr.nr. 10a Christen Poulsens skel. Dette stk. ejendom indeholder omtrent 17 tdr. land. Desforuden medfølger i købet et stk eng og grønninger, som er beliggende ved den såkaldte Halleraa og grænser med østre skel til matr.nr. 8b Philip Vistisens enge og imod syd til Halleraa, og den såkaldte søndre vandtillednings-grøft indtil den nordre skellinje overkører bemeldte vandtilledningsgrøft og imod nord til matr.nr. 11e Mikkel Simonsens ejendomme, hvilke ejendomme og skel alt er taget i øjesyn og medfølger i købet 1/5 af den vandrettighed, som jeg efter forening af 11. oktober 1856 og forlig af 30. juni 1862 samt 5. febr. 1852, læst 20 s.m. har til Karup mølle i den såkaldte nordre vandtilledningsgrøft mod, at køberen da udreder en femtedel af de udgifter og naturalarbejde som kan påhvile Karup mølle efter, at parcellisterne efter forening af 20. d.m. har erlagt deres kontingent til møllen denne vandkanal og stemværk betræffende, og bemærkes det, at køberen må afbenytte den beskrevne femtedel af den vandmasse, som den nordre vandkanal medfører i ligesamling tid som møllen matr.nr. 8a efter at parcellisterne har haft det i 12 timer hver fredag fra solopgang, hvilket bliver 24 timer ugentlig, så skal og køberen respektere en af mig under 20. d.m. oprettet forening betræffende tilladelse til at have deres transporter render igennem det solgte ejendom, nemlig parcelejerne fra Karup mølle.

Den akkorderede købesum 1200 tolv hundrede kr. som erlægges til sælgeren ved skødets udstedelse, hvilket skøde skal være ren, fri for præjudicerende bemærkninger med undtagelse af de i mit skøde af 9. september f.a. læst 4. december s.a. anførte fire tinglæste vandingskontrakter på møllen. Købesummen forrentes med 4% p.a. fra 11. juni termin d.a., så skal og køberen udrede alle offentlige og kommunale afgifter, som kan komme til at påhvile de solgte ejendommens hartkorn fra 11. juni termin d.a. hvilken ejendom alt er overladt til køberen.

Udstykningen fremmes så hurtig som muligt af sælgeren, og er både sælger og køber fælles om at betale udstykningsomkostningerne så og papirsomkostningerne, men skulle imod formodning udstykningen til beboelse blive nægtet, da afstår sælgeren de heri beskrevne ejendomme og vandrettighederne til køberen eller arvinger i arvefæste og med ret til at sælge og pantsætte, eller om dette skulle være lovstridigt, da i leje på 49, ni og fyrretyve år og med fornyelse af lejekontrakten for andre 49, ni og fyrre år efter udløbet af de første 49 år mod, at køberen da betaler i indfæste ved lejekontraktens udstedelse 400, fire hundrede kroner og desforuden en årlig landgilde af 30, er tredive kroner som erlægges med halvdelen i hvert års 11. juni og 11. december terminer, og ved lejetidens udløb skal de, der da mueligen beboer ejendommen have ret til at nedbryde de på ejendommen stående bygninger og bortføre det og er fremleje tilladt uden nogen udgift og skal lejekontrakten være med i tinglæsningen med undtagelse af de benævnte 4 vandingskontrakter og desforuden 8.000, otte tusinde kroner, hvilke anmærkninger fæsteren skal tåle, men dog må det

være køberen eller lejereren eller arvingerne tilladt at frasige sig lejerområdet, dersom udstykningen til beboelse bliver nægtet.

Jeg M.C.Nielsen tilstår herved at have købt foranførte ejendomme med den heri bestemte vandrettighed og byrder til de anførte summer og betalingstider, ligesom jeg herved forbinder mig og arvinger til i et og alt at efterkomme dette dokument.

At vi således er kommet overens denne handel betræffende, og som skal være bindende for os og arvinger og i tilfælde af misligholdelse af nærværende dokument enten fra sælger eller købers side underkaster vi os hver for sig den hurtige retsforfølgning frd. af 25. januar 1828 hjemlede, bekræfter vi herved med vore hænders underskrifter vidnesfast.

Den originale købekontrakt forbliver i køberens værg, hvorimod denne meddeler sælgeren en bekræftet genpart deraf.

Skrevet i Karup mølle den 27. august 1875.

Som sælger:

Som køber:

Anders Pedersen m.f.p. ved Visti Vistisen

M.C.Nielsen

Til vitterlighed: Visti Vistisen

Christen Jakobsen

Læst som købekontrakt den 10. september 1875.

Anm: Foruden de indbemeldte 4 vandingskontrakter påhviler der sælgerens ejendom en ? pante-obligation for 8.000 kr. (Underskrift ulæselig)

SKØDE

Ved indenrigsministeriets udstykningsapprobation af 14. juni 1876 er den ved foranstående købekontrakt af 27. august 1875 læst 10. september s.a. solgte parcel udstykket fra matr.nr. 8a, Karup by og sogn ansat for hartkorn 2 fdk, $\frac{3}{4}$ alb., gl.skat 1 kr. 3 øre under matr.nr. 8i, og da nu køberen har berigtiget købesummen 1200 kr. ved kontant betaling og udreder alle af parcellen gående kongl. skatter, tiender og øvrige påbud af hvad navn nævnes kan, så erklærer jeg underskrevne Anders Pedersen herved, at fornævnte parcel som jeg efter frasalg under 24. juni 1876 til Jens Christian Sørensen, hvilket skøde er tinglæst 4. august s.a. endnu er ejer af, skal tilhøre den i nævnte købekontrakt benævnte M.C.Nielsen med de samme herligheder, rettigheder, byrder og forpligtelser, hvormed jeg selv efter skøde af 19. november 1874 læst 4. december s.a. som en samlet ejendom har ejet samme, hvorhos køberen skal tåle bemærkning som ansat i købekontrakten angående de 4 vandkontrakter, hvorimod jeg forpligter mig til at hjemle parcellen uden for prioritetsgælden 8000 kr. k.m. som hvilede på matr.nr. 8a hartkorn 1 tdr, 1 fdk, $2\frac{1}{2}$ alb, gl.skat 15 kr. 72 øre Karup møller i øvrigt fri for enhvers beføjet krav og tiltale og er jeg pligtig at hjemle ham det solgte efter loven.

Til bekræftelse med min underskrift vidnesfast.

Skrevet i Vallerbæk i Karup den 29. juli 1878. Anders Pedersen

Til vitterlighed: Christen Thobiasen Knud Nielsen

Da indenrigsministeriet under 14. juni 1876 har approberet udstykningen af J. Chr. Sørensens gårds jorder matr.nr. 8a i Karup by og sogn, således at derfra må afhændes til bebyggelse inden 2 år eller forening med anden ejendom parcellen matr.nr. 8i af hartkorn 2 fdk, $\frac{3}{4}$ alb, gl.skat 1 kr. 3 øre, præstetiende $1\frac{1}{2}$ fdk rug, småredsel til præsten intet, kongekorntiende $\frac{3}{4}$ fdk rug og $\frac{1}{4}$ fdk byg, vides fra amtets side intet imod dette skødes tinglæsning at erindre.

Viborg stiftamt den 23. august 1878. E. K?

Læst den 30. august 1878.

Anm. Foruden indbemeldte 4 vandingskontrakter hviler der endvidere på matr.nr. 8a i Karup, hvorfra den afhændede parcel er udskilt en forening ang. afbenyttelse af vandet i en hovedledningsgrøft tinglæst 10. september 1875 og en bevilling til at nedlægge gården tinglæst den 7. juli 1876. Herholdt

Jens Christian Sørensen 1876 - 1889

Jens Christian Sørensen blev født den 15. september 1836 i Sall ved Hammel og var søn af husmand Søren Thomsen og Marie Kristine Jensdatter. Forældrene flyttede flere gange i hans barndom, indtil faderen døde i Skovby af tuberkulose, 40 år gammel. Moderen blev derefter gift med husmand Peder Christian Pedersen, og familien flyttede til Bjerring, hvor de blev boende. Da moderen var 46 år døde hun også af tuberkulose. Ved folketællingen 1870 var Jens Christian Sørensen 33 år, ugift, husfader og jordbruger, og han havde stedfaderen boende hos sig på Bjerring mark.

Han blev gift 18. februar 1870 i Bjerring med Ane Jensen, født 19. februar 1830 og var datter af gårdmand Jens Nielsen Koue og hustru Ellen Nielsdatter i Bjerring. Året efter brylluppet fik de en datter, der døde, da hun var 1½ år af vattersot. I 1874 fik de endnu en datter, og da var Jens Christian Sørensen gårdmand på Bjerring Nedermark.

I foråret 1876 overtog Jens Chr. Sørensen Karup mølle fra den tidligere ejer Anders Pedersen, og umiddelbart derefter søgte han indenrigsministeriet om tilladelse til at nedlægge gården. Tilladelsen kom den 14. juni, og den 24. s.m. fik han skøde på møllen. Senere på året fik han bevilling til at drive gæstgiveri i Karup mølle.

I 1877 solgte han flere parceller og samme år fik han købekontrakt på gården Engholm fra C. W. Feddersens enke. Kort efter sendte sognefogeden i Karup en forespørgsel til myndighederne, da Jens Chr. Sørensen, der jo lige havde købt Engholm, nægtede at betale den forefaldne skat. Nu ønskede sognefogeden at vide, om han i tilfælde af udpantning kunne foretage det i den faste ejendom og nogle kakkelovne, da ejendommen var uden besætning.

Senere på året brændte stuehuset på Engholm. Jens Chr. Sørensen var begyndt at flytte sine handelsvarer og sit løvsøre ind i stuehuset, hvor han ville opbevare det for vinteren, og han mistede en del ved branden.

I april 1878 solgte Jens Chr. Sørensen hovedparcellerne af gården Engholm til Peder Nielsen fra Haderup sogn. De forholdsvis små parceller, der var tilbage af den oprindelige gård, er muligvis solgt til husbyggeri i byen.

Den 17. december 1879 udbrød der brand på stuehusets loft på møllen, og alt tydede på, at den var påsat. Samme dag blev alle på møllen afhørt af politiet, som fik mistanke om, at det var mølleren selv, der havde sat ild på møllen. Da man var usikker på, om også møllerens kone, Ane Jensen var medvider, blev begge arresteret og ført med til arresthuset i Hørup. Da Ane Jensen næste dag blev forhørt, forklarede hun, at hun ikke vidste noget og ikke havde nogen forklaring på, hvordan ilden var opstået. Da hun samtidig havde et barn derhjemme, som hun ammede, blev hun løsladt.

Der var rigtig meget, der tydede på, at Jens Chr. Sørensen havde påsat branden; men han blev ved med at nægte. Der blev indkaldt mange til forhør, og myndighederne var overbevist om, at de havde opklaret sagen; men da de ikke havde nogen beviser, og Jens Chr. Sørensen blev ved med at nægte, måtte de opgive sagen, og mølleren blev løsladt den 3. april 1880.

Medens Jens Chr. Sørensen sad i fængsel, boede Ane Jensen sammen med børnene og et plejebarn hos sognefoged Jacob Vistisen, da stuehuset i møllen jo var brændt.

I september 1881 solgte Jens Chr. Sørensen flere parceller og mageskiftede noget jord med Jacob Vistisen.

I 1882 blev den ældste datter, Laugemine gift med Jens Anton Jensen af Vallerbækgaard, og senere overtog parret hans fødegård.

I begyndelsen af 1883 havde Jens Chr. Sørensen en annonce i Viborg stift Folkeblad angående et stort opkøb af heste og kvæg, der afholdtes i Karup kro den 25. januar 1883 af flere handlende.

På et tidspunkt herefter er familien flyttet fra sognet. Den 10. juni 1889 solgte Jens Christian Sørensen møllen til Johannes Simonsen, og på det tidspunkt opholdt han sig i Truehøjgaard i Rold sogn.

Den 2. oktober 1892 blev deres yngste datter, Louise Frederikke Cecilie konfirmeret i Karup kirke. Hun tjente da hos sin søster Laugemine og dennes mand i Vallerbæk. Ved oplysningerne om hendes forældre står der, at faderen var uldstrikker Jens Christian Sørensen, nu i Amerika og hustru Else Marie Christiansen i Randers. Alle oplysningerne ved konfirmationen stemmer med undtagelse af moderens navn, som var Ane Jensen.

Inden ægteskabet fik Ane Jensen en datter:

1. Laugemine Jensen, født 12/8 1860 i Bjerring, Middelsom herred, Viborg amt. Udlagt barnefader Jens Christian Møller af Bjerring.

Jens Christian Sørensen og Ane Jensen fik tre børn:

2. Julie Kirstine Sørensen, født 3/8 1871 i Bjerring. Død af vattersot 16/2 1873.

3. Kirstine Amalie Sørensen, født 8/8 1874 i Bjerring.

4. Louise Frederikke Cecilie Sørensen, født 12/9 1878 i Karup.

Ad 1. Laugemine Jensen, født 12/8 1860. Konf. 1874 i Bjerring og boede da hos mormoderen i Bjerring. Kundskab: mg+, opførsel mg. Gift 27/6 1882 i Karup med ungkarl Jens Anton Jensen af Vallerbæk. Død 24/11 1900 på Viborg sygehus. Efterlevende ægtefælle: Gårdejer Jens Anton Jensen på Vallerbækgaard, Karup sogn.

Ad 4. Louise Frederikke Cecilie Sørensen, født 12/9 1878. Konf. i Karup 2/10 1892. Tjente da hos søsteren Laugemine i Vallerbæk.

Folketælling 1880. Karup mølle, Karup sogn.

Ane Sørensen, tidl. Jensen	49 år	gift	husmoder	født i Bjerring, Viborg amt
Laugemine Jensen	19 år			født i Bjerring
Kjerstine Amalie Sørensen	5 år			født i Berring
Louise Frederikke Sicilie Sørensen	1 år			født her i sognet
Ellen Marie Jensen	6 år			plejebarn født i Ålborg

På grund af møllens brand bor de nu i gård nr. 11 (ved Jacob Vistisen)

Folketælling 1880. Karup sogn. Tillægsliste.

Jens Christian Sørensen	43 år	gift	husfader, møller og gårdejer.
-------------------------	-------	------	-------------------------------

Midlertidigt opholdssted: Hørup, Viborg amt.

Folketælling 1880. Hørup sogn. Tugthuset.

J. Kristian Sørensen	43 år	gift	arrestant	født i Sall
----------------------	-------	------	-----------	-------------

SKØDE

Underskrevne møllejejer Anders Pedersen af Karup mølle sælger og skøder herved fra mig og arvinger til Jens Christian Sørensen af Bjerring og hans arvinger den mig tilhørende ejendom Karup mølle i Karup sogn med jorder dersteds under Matr.no 8a af hartkorn 1 tdr. 1 fdk og 2½ alb., glskat 7 rd 83 sk. Med påstående bygninger, avl og afgrøde, således som den nævnte ejendom efter skøde (mageskifte) af 19. november 1874, tinglæst 4. december s.a. dog undtages fra salget det stk. jord, som jeg efter købekontrakt af 27. august 1875, har solgt til M. C. Nielsen, hvilken kontrakt han må respektere.

Ejendommen er alt tiltrådt, og den betingede købesum berigtiget, nemlig dels ved at køberen overtager den på ejendommen hvilende pantegæld = 8.000 kr. og på anden måde ved erlæggelsen af 8.000 kr. og skal det solgte herefter tilhøre køberen med de samme herligheder, rettigheder, byrder og forpligtelser, hvormed den hidtil har tilhørt mig og fri og frelst for hver mands berettigede krav og tiltale.

Under handelen er indbefattet det mig tilhørende hus med grund tilliggende i Karup, således som det tilhører mig efter fornævnte skøde.

Det bemærkes at køberen er gjort bekendt med:

1. Kontrakt om afbenyttelsen af vandet i Haller å, dateret 5. februar 1852, tinglæst 20. s.m.
2. Kontrakter betræffende afbenyttelse af vand m.v. af 29. november 1860, tinglæst 7. december 1860 og 25. marts 1868, tinglæst 22. maj s.a., 20. juni 1872, tinglæst 5. juli s.a. og 20. august 1875 tinglæst 10. september s.a. samt købe- og lejekontrakt af 27. aug. 1875 tinglæst 10. september s.a. om et stk. jord.
3. at forhæftelsen på 8.000 kr. hviler på ejendommen.

Nærværende skøde underskrives, såvel af køber, som af sælger, og befuldmægtige vi herved Hr. fuldmægtig Nyland i Viborg til at meddele nærværende skøde påtegning om hvilket hartkorn ejendommen efter passeret udstykning nu har erholdt m.m.

Under min hånd vidnesfast. P.t. Viborg den 24. juni 1876.   Jens Chr. Sørensen   Anders Pedersen
Til vitterlighed: K. Nyeland   Hans Harder

I henhold til foranstående fuldmagt bemærkes herved, at den solgte ejendom nu ifølge indenrigsministeriets udskiftningsapprobation under 14. juni d.a. er under Matr.no 8a af Karup ansat til hartkorn 7 skp, 3 fdk. og 1 1/3 alb og glskat 14 kr. 69 øre, samt til at svare i præstetiende 5 skp 1¼ fdk rug, småredsel til præsten ½ fdk rug og kongekorntiende 1 skp, ¼ fdk. byg + 2 skp 2¾ fdk rug.

Da indenrigsministeriet under 14. juni 1876, har approberet udstykningen af J. Chr. Sørensens jorder Matr.no 8a af Karup by og sogn, således at parcellen Matr.no 8a er tildelt hartkorn 7 skp, 3 fdk og 1¾ alb. og glskat 14 kr. 69 øre, præstetiende 5 skp 1¼ fdk rug, småredsel til præsten ½ fdk byg, samt kongekorntiende 2 skp 2¾ fdk. rug og 1 skp ¼ fdk. byg,- vides fra amtets side intet imod dette skødes tinglæsning at erindre.

Viborg stiftamt den 27. juli 1876.   E. O. Reisz   Fm.

Læst den 4. august 1876. Anmærkning: Den 7. juli d.a. er tinglæst bevilling af 14. juni d.a. til at nedlægge gården imod at der inden 2 år indrettes et hus, som er tillagt i det mindste 1½ tdr. land til taks 24 samt forsynet med beboer.

Betalt til de fattiges kasse 25 øre.   Herholdt

KØBEKONTRAKT

Underskrevne Th. Feddersen, f. Finsen, enke efter afdøde engmester C. W. Feddersen af Karup, efter hvem jeg hensidder i uskiftet bo, som sælger og møllejer Jens Chr. Sørensen af Karup som køber, har dags dato afsluttet og indgået sådan handel.

Jeg Th. Feddersen sælger herved til Jens Chr. Sørensen fra den mig tilhørende ejendom "Engholm" kaldet, Matr.no. 5a, 6a, 13b og 14b af Karup by og sogn af hartkorn 3 Tønder, 3 Fjerdingskar og 2 Album, gl.skat 55 kr 70 øre, efternævnte 3de parceller, der ved indenrigsministeriets udstykningsapprobation af 23. september 1876 er ansatte således:

Hovedparcel:	Hartkorn:	Gl.skat
Matr.no. 5a	0 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.	
" 6a	0 " 3 " 3 " 1½ "	24 kr. 63 øre
" 14a	0 " 0 " 0 " ¼ "	
" 5m	0 " 1 " 3 " 1½ "	
" 6d	0 " 0 " 0 " 1½ "	6 " 66 "
" 14b	0 " 0 " 2 " 2¾ "	
" 5c	0 " 0 " 0 " 2¾ "	61 "

Med påhvilende tiendevederlag således:

Præstetiende:

af Matr.no 5a: 4 Skp. 3¾ Fdk. rug, af Matr.no 5m: 1 Skp. 1¼ Fdk. rug,
af Matr.no. 5c: ¾ Fdk. rug, af Matr.no. 6a: 3 Skp. ¾ Fdk. rug, af Matr.no. 6d: ½ Fdk. rug,
af Matr.no. 14a: Intet, af Matr.no. 14b: 1½ Fdk. rug.

Kongekorntiende:

af Matr.no. 5a: 4 Skp. 3¾ Fdk. rug og 2 Skp. byg, af 5m: 1 Skp. 1¼ Fdk. rug og 2 Fdk. byg,
af 5c: ¾ Fdk. rug og ¼ Fdk. byg.

Småredsel til præsten:

Af Matr.no. 5a, 6a og 14a: ¾ byg, af Matr.no. 5m, 6d og 14b: ¼ byg og af Matr.no. 5c: intet.

Denne handel blev afsluttet på følgende vilkår:

1. I købet medfølger samtlige på det solgte værende bygninger med disses mur og nagelfaste tilbehør, derunder 5 kakkellovne, 1 komfur og 1 grubekedel samt al i behold værende fourage, ildebrændsel og gødning. Endvidere medfølger 3 Skp. boghvede, 1½ Td. byg, 5 Td. kartofler og 6 Tdr. rug.

2. Tiltrædelsen sker den 14 ds. og står i ejendommen fra dato for køberens regning og risiko, dog forbeholder sælgerinden sig brugen af bygningen i 3 uger fra dato samt ret til i den tid at forbruge af ildebrændsel det fornødne til husholdning og af fouragen det fornødne til hendes kreatur-besætning. Køberen betaler samtlige skatter og afgifter af det solgte som forholde den 1. april d.a. og senere.

3. Parcellerne sælges med de samme rettigheder og herligheder, byrder og forpligtelser, hvormed sælgerinden ejer dem, og er køberen tilkendt med og skal tåle og respektere efternævnte på den samlede ejendom hvilende dokumenter.

a. Kontrakt af 5. febr. 1852 tinglæst 20 s.m., om afbenyttelsen af vandet i Haller å.

b. Do af 9. dec. 1839 læst 9. juni 1854 om afbenyttelse af et vandløb.

- c. Do af 29. nov. 1860 læst 7. dec. s.a. om do af do.
- d. Deklaration af 25. marts 1868 læst 22. maj s.a. om anlæg og vedligeholdelse af Engholm kanal.
- e. Overenskomst om afbenyttelse af Engholm og Kølvrå kanaler, dat. 3. februar 1870 tinglæst 1. april s.a.
- f. Do af 20. juni 1872 læst 5. juli s.a. om Engholms vandingskanal.
Samt efternævnte 2de utinglæste dokumenter:
- g. Forening af 11. oktober 1856 mellem Peder Chr. Christensen af Hallerhus på den ene side, og mændene: Engmester Feddersen m.fl. på den anden side, angående afbenyttelsen af vandet i Haller å.
- h. Overenskomst af 15. maj 1868 mellem Jacob Vistisen og Engmester Feddersen om godtgørelse for gennemgravning af Engholm kanal. Med hensynet til disse dokumenter, der vedrører engvandingsanlæg og kanaler, samt vedligeholdelsen deraf, og vands afbenyttelse m.m., da indtræder køberen i sælgerindens rettigheder og forpligtelser i forhold til den samlede ejendom eller parceller deraf, efter det areal af de her solgte parceller, der kan vandes, men sælgerinden påtager sig intet som helst ansvar i denne anledning.

Endvidere skal køberen respektere lejekontrakt til Jens Chr. Nielsen på en hedelod, dat. 15. læst 16. marts 1860, og indtræder han i sælgerindens rettigheder og forpligtelser efter denne kontrakt. Han skal respektere og indtræder i enhver henseende i sælgerindens retsforhold m.h.t. en ret som Peder Christensen G? og hustru have til deres livstid, dog ikke over 30 år at have et dem tilhørende hus stående på hovedparcellen og til afbenyttelsen af en lille haveplads til huset, samt 8 agre af de såkaldte Kranborgagre under parcellerne 5m, 6d og 14b for årlig afgift 3 kr.

4. Køberen indtræder i sælgerindens rettigheder efter 2de lejekontrakter af 20. juni 1863 tinglæste 30 oktober s.a. til tørveskær i en mose under Matr.no. 2. Køberen (der må mangle noget) og en mose under Matr.no. 3 Neder Uhre, imod at han holder sig disse kontrakter efterrettelig.

5. Køberen skal tilstede ejeren af Matr.no 5c af Karup at lade vandet over en sandbanke på hovedparcellen, til det nævnte Matr.no. 5c.

6. Købesummen er akkorderet til 9.000 kr. der berigtiges således:
- a. Køberen betaler i 11. december termin d.a. 3.000 "
  - b. resten 6.000 "

skriver seks tusinde kroner, meddeles ham til samme tid sælgerinden lovformelig panteobligation med 1. prioritet idet solgte med påstående bygninger, besætning og inventarium, avl og afgrøde samt bygningers og løsøret i assurancesummerne. Denne obligation, der i øvrigt skal stiles som obligation for umyndiges midler skal lyde på årlig rente 4% og på at kapitalen, når pantet ikke forringes og skatter og renter ikke drages til restance af ? skal kunne fordres udbetalt forinden i 11. juni termin 1882

Hele købesummen forrentes med 4% p.a. fra 11. juni d.a. og bliver at berigtige tilligemed renten til prokurator Glud i Viborg, der herved bemyndiges til at modtage og kvittere derfor på hans kontor i Viborg.

7. Udebliver køberen over 8 dage over forfaldstid med de 3.000 kr. i 11. dec. Termin d.a. eller vægrer sig ved at meddele obligationen, eller undlader at betale de da forfaldne renter, da skal sælgerinden være berettiget til straks at hæve nærværende handel og uden søgsmål eller dom, om fornødent ved fogeden at lade køberen udsætte af besiddelsen af det købte, og køberen i så tilfælde pligtig til at betale sælgerinden en erstatning af 2.000 kroner, uden at have krav på erstatning for mulig forbedringer af ejendommen, ligesom han er pligtig til at betale sælgerinden den af sådant misligholdelse flydende omkostninger aldeles skadesløs.

8. Til betryggelse for sælgerinden indestår jeg medunderskrevne, gårdejer Niels Chr. Jensen af Bjerring herved som kautionist og selvskyldne for prompte og skadesløs opfyldelse af nærværende kontrakt i enhver henseende fra køberens side.

9. Når køberen har berigtiget købesummen i overensstemmelse med post 6 meddeler sælgerinden ham skøde på det solgte.

10. Køberen betaler selv nærværende kontrakts stempeling, samt i sin tid skødets tinglæsning, derunder $\frac{1}{2}$ % afgift og promille, medens sælgerinden betaler dokumenternes oprettelse.

At denne kontrakt således er indgået bekræfter vi med vore underskrifter med bemærkning, at såvel køber som kautionist er underkastede den hurtige retsforfølgning efter forordning af 25. januar 1828 i tilfælde af søgsmål om købesummen, og pligtige da at betale skadesløse søgsmålsomkostninger.

p.t. Viborg den 13. april 1877 Jens Christian Sørensen

Til vitterlighed: Jacob Vistisen
Jensen

G. E. Glud

Thora Feddersen

Niels Christian

Dags dato har jeg af køberen modtaget rente af købesummen for $\frac{1}{2}$ år til 11. december med 180 kr. samt i afdrag på den til samme tid forfaldende kapitalsum af 1220 kroner, i alt 1400 kroner, hvorfor herved kvitteres. Viborg den 27. december 1874 G. E. Glud

Modtaget afdrag 280 kr. og 500 kr. den 6. april 1878. G. E. Glud

Modtaget afdrag 500 kr. den 20/4 1878. G. E. Glud

Modtaget afdrag 500 kr. den 22/6 1878. G. E. Glud

SKØDE

Da køberen Jens Christian Sørensen af Karup nu har berigtiget købesummen efter foranstående købekontrakt, og i det hele opfyldt sine forpligtelser efter samme, så skøder og endeligen overdrager jeg ham herved de i kontrakten ommeldte parceller, nemlig:

Matr.no.	5a	0 Tdr.	6 Skp.	3 Fdk.	2¼ Alb.	
	6a	0 "	3"	3 "	1½"	24 kr. 63 øre
	14a	0 "	0"	0 "	¼"	
	5m	0 "	1"	3 "	1½"	
	6d	0 "	0"	0 "	1½"	6 " 66 "
	14b	0 "	0"	2 "	2¾"	
	5c	0 "	0"	0 "	2¾"	61 "

af Karup by og sogn med bygninger osv som i kontrakten nævnt, og skulle bemeldte parceller herefter tilhøre ham som hans lovlige ejendom, med de samme rettigheder og herligheder, byrder og forpligtelser, hvormed jeg har været ejer deraf og i øvrigt på de i købekontrakten anførte vilkår.

Til bekræftelse med underskrift vidnesfast p.t. Dalsgaard den 14. januar 1879.

Thora

Feddersen

Til vitterlighed:

H. Larsen

C. Holm

Da indenrigsministeriet under 23. september 1876 har approberet udstykningen af enkefru Feddersens gårds jorder, Matr.no. 5a, 6a, 13b og 14 af Karup by og sogn således at derfra må afhændes:

		Hartkorn:				Glskat:
Matr.no.	5a	0 tdr.	6 skp.	3 fdk.	2¼ alb.	
"	6a Hovedparcel	0"	3 "	3 "	1½ "	24 kr. 63 øre
"	14a	0"	0"	0"	¼ "	
"	5m Bliver at bebygge inden	0"	1"	3"	1½ "	
"	6d 2 år eller at forene med	0"	0"	0"	1½ "	6 " 66 "
"	14b anden ejendom	0"	0"	2"	2¾ "	
"	5c	0"	0"	0"	2¾ "	0 " 61 "

Præstetienden for 5a: 4 skp. $3\frac{3}{4}$ fdk. rug og kongekorntienden: 4 skp. $3\frac{3}{4}$ fdk. rug og 2 skp. byg.
Præstetienden for 5m: 1 skp. $1\frac{1}{4}$ fdk. rug og kongekorntienden: 1 skp. $1\frac{1}{4}$ fdk. rug og 2 skp. byg.
Præstetienden for 5c: $\frac{3}{4}$ fdk. rug og kongekorntienden: $\frac{3}{4}$ fdk. rug og $\frac{1}{4}$ fdk. byg.
Præstetienden for 6a: 3 skp. $\frac{3}{4}$ fdk. rug og for 6d: $\frac{1}{2}$ fdk. rug.
Præstetienden for 14b: $1\frac{1}{2}$ fdk. rug, hvorhos der i småredsel til præsten påhviler:
Matr.no. 5a, 6a og 14a: $\frac{3}{4}$ fdk. Byg, og 5m, 6d og 14b: $\frac{1}{4}$ fdk. byg,

Vides fra amtets side intet imod dette skødes tinglæsning at erindre.
Viborg stiftamt den 15. januar 1879. E. O. Res?

Læst den 28. februar 1879. Anm: Foruden indbemeldte hæftelser, hviler der endvidere på den afhændede ejendom en lejekontrakt til Søren Mikkelsen tinglæst 9. april 1847 og en den 29. marts 1869 tinglæst overenskomst mellem 2de interessentskaber mellem Engholm og Kølvrå kanaler.

Kilde: Lysgård m.fl. herreders skøde- og panteprotokol: (B47-SP40 fol. 622)

Til Lysgaard m.fl. herreders kontor.

For sognerådet er forebragt, at møller I. C. Sørensen i Karup mølle har afholdt dans sidstleden 2. juledags aften og således oversiddet sognerådets vedtagelse til ham i mødet den 17. oktober s.a. ved ikke at erholde tilladelse dertil og erlægge 2 kr. til kommunens kasse.

Man beder derfor herredskontoret at undersøge sagen, og såfremt det virkelig har været offentlig dans, da at skaffe kommunekassen, hvad der tilkommer den, samt indskærpe vedkommende, at han skal have tilladelse til afholdelse af sådan dans.

På Frederiks – Karup sogneråds vegne 30/1 1879. C. O. Andersen p.t. formand

Irettelagt den 11. februar 1879. Lysgaard m.fl. herreders kontor. Herholdt
Sag: 258/1879.

Til Frederiks – Karup sogneråd.

I anledning af foranstående og ved fremsendelsen af 2 kr. pr. postanvisning undlader jeg ikke tjenstligt at meddele, at møller J. C. Sørensen i politiretten den 11. ds. har erlagt en bøde af 10 kr. foruden de fremsendte 2 kr., hvorfor jeg udbeder mig sognerådets erklæring om, hvorvidt det er tilfreds hermed, tilstillet.

Lysgaard m.fl. herreders kontor den 17. februar 1879. H. Herholdt

SKØDE

Ved indenrigsministeriets udstykningsapprobation af 14. juni 1876 er den ved foranstående købekontrakt af 27. august 1875 læst 10. september s.a. solgte parcel udstykket fra matr.nr. 8a, Karup by og sogn ansat for hartkorn 2 fdk, $\frac{3}{4}$ alb., gl.skat 1 kr. 3 øre under matr.nr. 8i, og da nu køberen har berigtiget købesummen 1200 kr. ved kontant betaling og udreder alle af parcellen gående kongl. skatter, tiender og øvrige påbud af hvad navn nævnes kan, så erklærer jeg underskrevne Anders Pedersen herved, at fornævnte parcel som jeg efter frasalg under 24. juni 1876 til Jens Christian Sørensen, hvilket skøde er tinglæst 4. august s.a. endnu er ejer af, skal tilhøre den i nævnte købekontrakt benævnte M.C.Nielsen med de samme herligheder, rettigheder, byrder og forpligtelser, hvormed jeg selv efter skøde af 19. november 1874 læst 4. december s.a. som en samlet ejendom har ejet samme, hvorhos køberen skal tåle bemærkning som ansat i købekontrakten angående de 4 vandkontrakter, hvorimod jeg forpligter mig til at hjemle parcellen uden for prioritetsgælden 8000 kr. k.m. som hvilede på matr.nr. 8a hartkorn 1 tdr, 1 fdk, $2\frac{1}{2}$ alb, gl.skat 15 kr. 72 øre Karup møller i øvrigt fri for enhvers beføjet krav og tiltale og er jeg pligtig at hjemle ham det solgte efter loven.

Til bekræftelse med min underskrift vidnesfast.

Skrevet i Vallerbæk i Karup den 29. juli 1878. Anders Pedersen

Til vitterlighed: Christen Thobiasen Knud Nielsen

Da indenrigsministeriet under 14. juni 1876 har approberet udstykningen af J. Chr. Sørensens gårds jorder matr.nr. 8a i Karup by og sogn, således at derfra må afhændes til bebyggelse inden 2 år eller forening med anden ejendom parcellen matr.nr. 8i af hartkorn 2 fdk, $\frac{3}{4}$ alb, gl.skat 1 kr. 3 øre, præstetiende $1\frac{1}{2}$ fdk rug, småredsel til præsten intet, kongekorntiende $\frac{3}{4}$ fdk rug og $\frac{1}{4}$ fdk byg, vides fra amtets side intet imod dette skødes tinglæsning at erindre.

Viborg stiftamt den 23. august 1878. E. K?

Læst den 30. august 1878.

Anm. Foruden indbemeldte 4 vandingskontrakter hviler der endvidere på matr.nr. 8a i Karup, hvorfra den afhændede parcel er udskilt en forening ang. afbenyttelse af vandet i en hovedledningsgrøft tinglæst 10. september 1875 og en bevilling til at nedlægge gården tinglæst den 7. juli 1876. Herholdt

No 1181. 10/8 1876.

Komm. Indenrigsministeriets skrivelse af 4. august hvorved meddeles, at den fornødne bevilling for Jens Chr. Sørensen til at drive gæsteri i Karup mølle, vil blive udfærdiget, når gebyret for samme 29 kr. indbetales i Viborg amtstue inden 6 uger fra dato 1/8.

Kilde: Lysgaard og Hids herred. Brevjournal 1876-81 (B47-5333)

Brand på Karup mølle 1879.

Kl. 2 eftermiddag den 17. december 1879. Forhør no 166/1879 betræffende branden af Karup mølle.

Dommeren bemærker, at brandlidte Jens Chr. Sørensens hustru Ane Jensen, i går aftes efter at forhøret var tilendebragt, på grund af en mod hende opstået mistanke om, at hun er medvider i brandstiftelse, blev anholdt i går aftes kl. 11 og indbragt her til arresten kl. 2 i nat.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang anholdte Ane Jensen, der formanet til sandheds følge forklarer, at hun nok har lagt mærke til, at hendes mand var ude af stuen kl. mellem 11½ og 1, men hun påstår, at hun ikke ved, hvor han var henne eller kan erindre hvor længe han var borte; hun har ikke hørt ham gå på loftet i den tid han var ude af stuen. Forespurgt hvorfor hun efter at hendes datter havde afgivet sin forklaring, fik hende til at forandre den, udsiger hun, at det var af den grund, at anholdte troede, at hendes datter ikke vidste noget om det, hvorom hun gav forklaring.

Efter anholdtes forklaring ved hun ikke om hendes mand har været på loftet i forgårs. Anholdte forsikrer, at hun selv er aldeles uden skyld i den stedfundne ildebrand og vil ikke kunne give nogen oplysning om hvem der har forårsaget den. På anledning forklarer hun, at hun ikke kan erindre, om det var hende, der tog imod det stykke lys, som var funden i kassen, hvilket lys straks samme aften blev brændt af tjenestepigen. Opl. rath.

Da anholdte i hjemmet har et barn, som hun giver die, og omstændighederne i øjeblikket ikke fordrer hendes tilstedeværelse blev hendes anholdelse sparet og hun demitteret efterat det var pålagt hende at møde her i retten uopholdelig efter tilsigelse.

Forhøret udsat. Politiretten fortsat. H. Herholdt

Som vidner: N. C. Jepsen   Prejs

År 1879 den 18. december blev Lysgaard m.fl. herreders politiret sat på herredskontoret og adm. af herredsfoged Herholdt i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretages foranstående forhør:

Fremstod Kirstine Breuner, 14 ¼ år gl. i tjeneste hos brandlidte, og forklarer under sandheds løfte, at hun hørte, at der om aftenen den 15. d.m. kl. mellem 7 og 8, var ild oppe på loftet, men hun var ikke deroppe og ved intet til oplysning om årsagen hertil. Senere på aftenen lå der et lille stykke lys i et vindue i sovekammeret og dette stykke lys brændte dpt., med hendes madmoders tilladelse, og benyttede om aftenen. Dpt. gik i seng kl. 10½ om aftenen og sov uafbrudt til ilden igen opstod kl. omtrent 1½ om natten, da hun blev vækket af datteren.

Anden oplysning kan dpt. ikke give. Oplæst. Aftrådt.

Fremstod møllersvend Lars Larsen Balle og ratihaberede sin til forhøret den 16. d.m. afgivne forklaring. På anledning forklarer dpt., at mølleren, efter hvad dpt. erindrer, kort før middag var inde på loftet og spurgte dpt. og karlen om et bidsel, men da forlod mølleren straks loftet; hvorvidt mølleren senere på dagen før han tog til Kjellerup har været ene på loftet ved dpt. ikke.

Efter dpts. forklaring var han hele dagen i møllen med undtagelse af de 3 gange han var nede at spise og opholdt sig omtrent ½ time hver gang i stuen, og dpt. ved at ingen fremmed er, så længe han var på møllen gået igennem denne ind på loftet, hvor man kun kunne komme ind gennem møllen. Dpt. aftrådt.

Tjenestekarl Peder Vinkler af Karup, 17½ år gl. der ratihaberer sin til forhøret den 16. d.m. afgivne forklaring. På anledning forklarer dpt., at da han efter hans husbonds hjemkost fra Kjellerup fulgte ham op på loftet, foretog hans husbond sig ikke andet, end at han ved skinnet af den lampe, som dpt. bar for ham, så

ned i krogen, hvor den antændte kasse havde stået og forlod straks loftet tilligemed dpt. Hvorvidt hans husbond senere på aftenen var oppe på loftet, kan dpt. ingen oplysning give om.

Dpt. forklarer, at da han og møllesvenden kl. omtrent 11½ gik ned fra møllen tog de lampen med ned i stuen, hvor de spiste og da de efter spisningen begav sig ud igennem møllen til det andet hus, hvor de havde deres natteleje, fulgte mølleren med og aflukkede mølledøren efter dem indvendig fra.

Dpt. aftrådte.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Christian Sørensen og forholdt den med ham rejste sigtelse benægter han at have enten attenteret eller fuldført ildspåsættelsen af møllehuset. Arrestanten indrømmer, at den antændte kasse, der tidligere har stået på loftet, er en ham selv tilhørende gl. sukkerkasse, og at det deri og omkringværende tæppe var et stykke af et gulvtæppe, som han havde købt på en auktion. Dette stykke tæppe var en dårlig ende af hele tæppet. Han havde derfor skåret det fra og lagt det mellem anden ragelse på loftet. Ligeledes indrømmer han, at uldsækkene, der fandtes i og om kassen, er hans gl. sække, der havde hængt på loftet. Derimod vil han ikke kunne kende om urtepotten er ham tilhørende.

Arrestanten kan ikke forstå, hvorledes det er gået til, at de ommeldte genstande er komne i kassen og blevne antændte.

Forhøret udsat. H. Herholdt

Som vidner: N. C. Jepsen Preis

År 1880 den 3. januar. Forhør no. 166/1879 betræffende branden i Karup mølle.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Christian Sørensen, der, foreholdt hvad der taler imod ham, benægtede han dog, at det er ham der har anlagt ilden i kassen på loftet, ligesom han også benægter at han har været på loftet sent på aftenen og anlagt den ild, som har tilintetgjort møllehuset.

Opl. rath. Atter afgiven til bevogtning.

Som vidner: Preis N. C. Jepsen

Forhøret udsat. Politiretten hævet. Herholdt

År 1880 den 5. januar blev politiretten sat på herredskontoret af den ordinære dommer og skriver i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretoges:

Forhør no. 166/1879 betræffende branden i Karup mølle.

Fremstod Laugemine Jensen af Karup og foreholdt sin til forhøret den 16. december 1879 afgivne forklaring fragår hun dennes rigtighed for så vidt, at hun nu påstår, at hendes da afgivne forklaring om, at hun hørte fodtrin på loftet ikke er rigtig, idet hun ikke har hørt sådanne. Forespurgt, hvorfor hun uden al anledning fra anden side forklarede om, at hun havde hørt fodtrin på loftet, udsiger at hun ikke turde sige andet og på forespørgsel om, hvorfor hun ikke turde sige andet, udtaler hun, at hun blev forbløffet. Forespurgt om forhørsdommeren har anvendt nogen tvang for at få hendes forklaring, så benægter hun dette, men hun siger, at han forbløffede hende. Forespurgt om, hvad hendes moder sagde til hende efter, at hun havde afgivet sin forklaring, udsiger Laugemine Jensen, at det kan hun ikke huske.

Da der under de nu oplyste omstændigheder er grundet formodning om, at Laugemine Jensen vil skjule, hvad hun ved til oplysning i nærværende sag, vil hun være at tage under anholdelse.

Laugemine Jensen blev afgivet til bevogtning.

Fremstod fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen og skønt alvorlig formanet til sandhedsfølge, vedbliver han dog sin benægtelse af at have foranlediget den hans ejendom overgåede ildebrand. Forespurgt, hvorfor han den aften branden fandt sted, var oppe til kl. 1, udsiger han, at det kan han ikke sige, og tilføjer han på anledning, at han var fuldstændig afklædt, da han gik i seng. På anledning forklarer arrestanten, at han efter at være gået i seng var falden i søvn, men blev vækket af et lille barn, som lå imellem ham og hans kone og mærkede da en lyd, som om hagl slog på ruden. Forbeholdt at der efter

møllefolkenes forklaring ingen fremmede havde været på loftet dagen før branden, udsiger arrestanten, at det er ikke nemt at vide, når kassen på loftet er stilt an. Arrestanten indrømmer, at han var ene på loftet, kort førend han tog til Kjellerup den dag, da branden fandt sted om natten, ligesom han også mener, at det kan godt være, at han da havde døren fra møllen indtil loftet lukket. Opl. Rath.

Atter afgiven til bevogtning. Forhøret udsat.
Politiretten hævet. H. Herholdt
Retsvidner: N. C. Jepsen Preis

År 1880 den 7. januar blev politiretten sat på herredskontoret af den ord. dommer og skriver i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretoges:

Forhør no. 166/1879 betr. Branden i Karup mølle.

Fremstod lærer I. C. Sandberg af Karup, der under eds tilbud forklarer, at han som vidne overhørte den af Laugemine Jensen til forhøret den 16. december f.a. afgivne forklaring og at der ved denne forklarings afgivelse ikke fra forhørsadministratorens side er anvendt nogen overtalelse, trussel eller tvang imod Laugemine Jensen for at få hende til at forklare således, som hun gjorde det; men at vidnet dog tror, at Laugemine under samtlige de med forhøret forbundne omstændigheder har været forbløffet eller angst, da hun afgav sin forklaring, således at hun ikke var sig fuld bevidst hvad hun sagde. Opl. rath. Aftrådt.

Fremstod politibetjent Rasmussen, der under eds tilbud forklarer, at han som vidne overhørte den Laugemine Jensen til forhøret den 16. december f.a. afgivne forklaring, og at der ved denne forklarings afgivelse ikke fra forhørsadministrators side blev anvendt nogen overtalelse, trussel eller tvang imod hende for at få hende til at forklare således, som hun frivillig gjorde det.

At Laugemine under sin forklarings afgivelse var angst eller forbløffet har vidnet ikke lagt mærke til, men tør dog ikke benægte, at dette under de forhåndenværende omstændigheder kan have været tilfældet. Opl. rath. Aftrådt.

Fremstod Karen Marie Sørensen, gårdmand Jakob Vistisens kone af Karup, der under sandhedsløfte forklarer, at hun, i hvis hus forhøret den 16. f.m. blev afholdt, hørte efter Laugemine havde afgivet forklaring, folk spørge om hun virkelig havde hørt faderen gå på loftet, hvortil hun svarede nej, og da folk så sagde til hende, hvorfor hun sagde det, svarede hun, at hun turde ikke andet. Om Laugemines moder efter forhøret har haft en lignende samtale med Laugemine ved dept. ikke.

Dept. tror ganske bestemt, at Laugemine, der er af en blød karakter har været så ængstelig under forhøret, at hun ikke ret har tænkt over, hvad hun sagde. Dpt. rath. Aftrådt.

Fremstod gårdmand Jakob Vistisen af Karup, der under sandheds løfte forklarer, at han i hvis hus forhøret den 16. f.m. blev afholdt ikke mærkede, at der blev anvendt nogen som helst tvang på Laugemine Jensen for at forklare i en bestemt retning, men at dept. efter forhøret hørte Laugemine udtale, at hun ikke havde hørt faderens fodtrin på loftet, men at hun sagde dette for at slippe hurtigere fri for forhøret, som hun var angst for. På anledning forklarer dept., at efter husets indretning kunne folk godt passere fra møllehuset og ind på loftet uden at de der opholdt sig i det værelse, hvor Laugemine var, kunne høre fodtrin på loftet. Dpt. rath. Aftrådt.

Fremstod fri for bånd og tvang Laugemine Jensen og på ny forelæst sin den 16. december f.a. til forhøret afgivne forklaring, erkender hun dennes rigtighed med undtagelse af, at hun som af hende i sidste forhør forklaret, ikke i den tid hendes fader var borte fra sovekammeret hørte fodtrin frem og tilbage hen ad loftet. Tilbagekaldelse af den første forklaring om, at anholdte har hørt fodtrin på loftet, hvilken hun vil have afgivet fordi hun var angst og forbløffet i forhøret fastholder hun bestemt. Opl. rath.
Laugemine Jensens anholdelse blev hævet og hun demitteret.
Forhøret udsat.

Forhør no. 166/1879 betr. Branden i Karup mølle.

Fremstod Ane Jensen, brandlidte J. C. Sørensens hustru af Karup, der under sandheds løfte gentager sin tidligere forklaring om, at det nok er muligt, at hendes mand var ude kl. mellem 11 og 1 om aftenen som møllen brændte den påfølgende nat, men hun vedbliver, at hun ikke ved af, at hendes mand da var oppe på loftet. Forespurgt om grunden til, at hun og hendes mand først gik i seng kl. 1 den ommeldte nat, udsiger dept., at hun ikke hertil ved anden grund end den, at de i den senere tid ikke plejede at gå i seng før, og at deres ur var efter hendes forklaring omtrent en time for stærk. Opl. rath. Aftrådt.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen, der under formaning til sandhed forklarer, at han nok tror, at det var ham, der om aftenen efter at møllersvenden og karlen var gået ud, gik ud i møllen og lukkede døren efter dem indvendig fra. Han påstår, at han, da han havde lukket døren gik i seng og nægter vedblivende, at han da først var oppe på loftet. Han indrømmer, at han var den der først vågnede, da ilden opstod, men påstår, at han blev vækket af deres lille barn, og at han virkelig i mellemtiden havde sovet. Arrestanten indrømmer ligeledes, at han var inde på loftet om eftermiddagen umiddelbart før han drog til Kjellerup, og døren mellem møllen og loftet da var lukket, men han nægter, at han da foretog de forberedende handlinger til en ildspåsættelse eller antændte nogen ild sammesteds. Opl. rath. Atter afgiven til bevogtning.

Forhøret udsat. Politiretten hævet. H. Herholdt

Retsvidner: N. C. Jepsen Prejs.

År 1880 den 17. januar blev Lysgaard m.fl. herreders politiret sat på herredskontoret og adm. af herredsfoged Herholdt i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretoges:

No 166/1879 betr. branden i Karup mølle.

Fremstod Ane Jensen, brandlidtes hustru, der under sandheds løfte forklarer, at hun ikke har bevæget sin datter Laugemine til at forandre den af hende først afgivne forklaring med hensyn til, at hun havde hørt fodtrin på loftet, medens faderen var ude af stuen. Dpt. udsiger, at hendes datter

selv, da hun kom ud fra forhøret, udtalte, at hun havde forklaret noget, som ikke var rigtigt, hvortil dpt. sagde, hvorledes hun dog kunne gøre sådant. Denne forklaring vedbliver dept.

Dept. vedbliver sin forklaring, om at hun ikke ved noget om, at hendes mand var på loftet kl. mellem 11 og 1 og påstår, at hendes mand ikke til hende har udtalt det mindste om, at han kunne have til hensigt at brænde sit sted af. Opl. rath. Aftrådt.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen, der formanet til sandheds følge forklarer, at han ikke ved, om der er foretaget opgørelsen med hensyn til den på hans bygninger og løsøre skete brandskade. På anledning forklarer arrestanten, at han skylder og har udestående i møllen 8000 kr. til overformynderiet og 2000 kr. ifølge skadesløsbrev til købmand Sandberg for handelsvarer, hvilke 2000 kr. skulle betales til enhver tid på kreditors anfordring, samt i løs gæld 44 kr. til købmand Remlund, 40 kr. til Hjardemål og nogle og tyve kroner til jernstøber Koefoed, alle i Viborg. Flere gældsposter kan arrestanten ikke nu opgive.

Arrestanten vedbliver, efter at være alvorlig formanet til sandheds følge, at han ikke ved hvorledes eller af hvem ilden er anlagt på loftet, og at han selv ingen skyld har i branden. Opl. rath.

Atter overgivet til bevogtning. Forhøret udsat.

Som vidner: N. C. Jepsen Prejs.

Politiretten hævet. H. Herholdt

År 1880 den 29. januar. Forhør no. 166/1879 betr. branden i Karup mølle.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten J. C. Sørensen og gentagende formanet til sandheds følge, vedbliver han sin benægtelse af, at have foranlediget den hans ejendom overgåede ildebrand.

Gentagende foreholdt, hvad der af det oplyste taler imod ham, vedbliver han dog denne sin benægtelse.

Opl. rath. Atter afgiven til bevogtning. Forhøret udsat.

Politiretten hævet. H. Herholdt

Retsvidner: N.C.Jepsen Prejs

År 1880 den 20. februar blev Lysgaard m.fl. herreders politiret sat på tinghuset og adm. af herredsfoged Herholdt i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretod:

Forhør no. 166/1879 betr. Jens Chr. Sørensen.

Fremlagt blev en rapport af 7. d.m. fra fm. Møller.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen og vedbliver på anledning, at han ingen skyld har i den stedfundne ildebrand. På forespørgsel udsiger han, at han kl. 9 om aftenen havde forvissat sig om, at den først anlagte ild var slukket og at han, der ikke vil have været oppe på loftet efter kl. 9, men heller ikke har hørt andre været deroppe, ikke kan tænke sig hvorledes ilden er opkommen. Arrestanten vedbliver fremdeles sin foranførte nægtelse. Opl. rath.

Atter afgivet til bevogtning. Forhøret udsat.

År 1880 den 21. februar blev Lysgaard m.fl. herreders politiret sat på herredskontorets tingsted og administreret af herredsfoged Herholdt i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretoges:

Forhør no. 166/1879 betr. J. C. Sørensen.

Tilstede i retten var den i rapporten af 7. d.m. omtalte kasse med en urtepotte og uldne og linnedes stykker tøj.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen og forevist de som ommeldte tilstedeværende genstande indrømmer han, at disse er de genstande, som det efter hans hjemkomst blev forevist ham, at der var sat et lys indeni og som var blevne antændte og slukkede af hans folk, men han vedbliver at benægte, at det er ham selv der har anstillet genstandene som sket var eller selv tændt ild derpå. Det er arrestantens mening, at hvis kassen med kludene ikke er antændt af en fremmed, så kan der være kommen ild deri fra skorstenen. Arrestanten mener ikke længere, at det er fremmede, der har antændt kassen, men tror fremdeles, at ilden i denne, der skal have henstået i længere tid, der hvor den stod, er kommen fra skorstenen.

På anledning forklarer arrestanten, at han, da han om aftenen ledsaget af tjenestedrengen var oppe på loftet for at se, hvor den brændende kasse havde stået, var han så nær ved dette sted, at han godt kunne se om ilden var slukket. På anledning forklarer arrestanten, at han, efter at han var gjort bekendt med, at der havde været ild i kassen på loftet ikke foretog sig videre for at søge oplysning om, hvorledes ilden måtte være opstået, fordi han troede, at ilden var slukket. Arrestanten indrømmer, at han imidlertid før har drog til Kjellerup var alene inde på loftet for at lede efter et bidset og at det nok kan være, at døren mellem loftet og møllen da var lukket.

Opl. rath. Atter afgiven til bevogtning. Forhøret udsat. Politiretten hævet. Herholdt

Som vidner: N. C. Jepsen Preis

År 1880 den 8. marts blev Lysgaard m.fl. herreders politiret sat på herredskontoret og adm. af herredsfoged Herholdt i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretoges

Forhør no. 166/1879 betr. J. C. Sørensen.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen, der antager, at den hans møllehus overgåede ildebrand hidrører enten fra skorstenen eller derfra, at den er påsat af fremmede. Foreholdt at han i forrige forhør udtalte formening om, at ilden ikke hidrørte fra fremmedes ildspåsættelse, men at den kom fra skorstenen udsiger han blot, at han tror, at den såvist er kommen fra skorstenen.

Arrestanten indrømmer, at han, da han efter sin hjemkomst blev kaldt op på loftet for at se det sted, hvor der var anlagt ild, ikke nærmere undersøgte skorstenens beskaffenhed og dette gjorde han efter sin forklaring ikke fordi der da var fejlet og gjort rent omkring skorstenen.

Forespurgt om, hvor der i huset var tændt ild således at denne langt hen på natten kunne antænde huset efter at han selv kl. ca. 9 havde forvisset sig om, at den anlagte ild i kassen var slukket, og at han fandt alt ved skorstenen i orden, - antager arrestanten, at der var ild på komfuret, hvor der havde været fyret hele dagen, men vel ikke efter kl. 8 om aftenen.

Arrestanten må indrømme, at der ikke var ild i skorstenen, da han kl. omtr. 9 var oppe på loftet.

Foreholdt, at ildebranden således ikke kan være kommen fra skorstenen og at der efter vidnernes forklaring ingen fremmede har været på mølleloftet dagen før branden, vedbliver arrestanten dog at han ikke har foranlediget den hans ejendom overgåede ildebrand.

Skønt alvorlig og animeret vedbliver arrestanten dog denne sin benægtelse.

Opl. rath. Atter afgivet til bevogtning. Forhøret udsat. Politiretten forsat. Herholdt.

Som vidner: N. C. Jepsen Preis

Året 1880 den 18. marts blev Lysgaard m.fl. herreders politiret sat på herredskontoret og adm. af herredsfoged Herholdt i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretoges:

Forhør no. 166/1879 betr. Jens Chr. Sørensen.

Fremstod tjenestekarl Peder Winkler nu af Levring og ratihaberer sin til forhørene den 16. og 18. december f.a. afgivne forklaringer. På anledning forklarer dpt., at da han med lygte lyste sin husbond J. C. Sørensen op på loftet, for at han det sted, hvor der i en påsat kasse havde været antændt ild, gik J. C. Sørensen med dpt. hen til det hjørne af loftet, hvor den antændte kasse havde været henstillet inde under taget, og så ind i krogen, hvorpå han straks forlod stedet med dpt. uden at udtale sig om det passerede for denne. Dpt. vedbliver gentagende formanet til sandheds følge, at han ikke ved noget om af hvem eller hvorledes kassen er henstillet og antændt i loftskrogen eller om, hvorledes ilden senere, efter at den i kassen anlagte ild er slukket er opkommen, ligesom dpt. ej heller kan give nogen oplysning, om, hvor det lys, som var sat i kassen, er kommen fra.

På anledning forklarer dpt., at det var før der spistes til middag, at dpt. og møllesvenden tilligemed Jens Chr. Sørensen samlede vare inde på loftet for at lede efter et bidsel, og at det var efter middagsspisningen og kort før J. C. Sørensen tog væk, at dpt. så denne sidste komme ene ud fra loftet.

Opl. rath.

Fremstod Kirstine Breuner, 14½ år gl. nu af Duelund, der ratihaberer sin den 18. december f.a. afgivne forklaring og på anledning forklarer, at hun en gang i november måned har på sin husmoders ordre båret 2 urtepotter op på loftet, hvilke hun satte ved den vestre skorsten. Dpt. påstår bestemt, at disse urtepotter var tomme og at der ikke i nogen af dem fandtes noget stykke lys. Forevist den i den antændte kasse fundne urtepotte, erklærer dpt. at den ikke er en af de to urtepotter, som hun bar op på loftet, hvor der i forvejen stod andre urtepotter.

Den stump lys, den dpt. efter hendes tidligere afgivne forklaring benyttede om aftenen, havde hendes madmoder efter hvad dpt. så, bragt ned fra loftet, efterat der var opdaget ild i en kasse. På ommeldte lys, der da dpt. brugte det, var hen ved 2 tom. langt, var en stump tynd tande (væge), men om lysestumpen, der var temmelig tyk, var af et stearin eller tællelys, kan dpt. ikke give nogen forklaring om.

Opl. rath. Aftrådt.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen og forklarer på anledning, at han slet ikke har set det lys, som havde været opstillet i den antændte kasse, hverken medens det efter at være taget ned fra loftet har henligget i et vindue eller da det senere blev benyttet af pigen.

Foreholdt det sandsynlige i, at han efter at være gjort bekendt med den ham ubekendte ildspåsættelse på loftet, havde undersøgt alle de enkelte forhold for mulig at komme til kundskab om hvem der måtte have anlagt ilden, udsiger arrestanten, at han foretog ikke nogen sådan undersøgelse fordi han efter at have set ind i krognen, hvor den antændte kasse havde stået, og derved iagttaget, at der ikke var noget igen af ild, troede, at denne var aldeles slukket.

På forespørgsel forklarer arrestanten, at da han anden gang var alene inde på loftet var det for at lede efter et bidsel.

Arrestanten vedbliver sin formodning, at den møllen overgåede ildebrand enten hidrører fra skorstenen eller er påsat af fremmede.

Opl. rath. Atter afgivet til bevogtning.

År 1880 den 23. marts. Forhør no. 166/1879 betr. Jens Chr. Sørensen.

Fremstod Ane Jensen, brandlidtes hustru, der under sandheds løfte forklarer, at hun ikke ved, om den urtepotte, som fandtes i kassen på loftet, var en af dem dpt. anmodede pigen om at bære op på loftet, eller om det muligen var en af de urtepotter, som fra tidligere tid henstod på loftet. Hun ved ej heller, om der i nogen af de urtepotter pigen bar og tilfældigvis kan have været et stump lys, som den der fandtes i kassen, da hun ikke så urtepotterne efter før de blev bragt på loftet, men hun har kun tænkt sig at sådant kunne være tilfælde. Dpt. vedbliver at benægte, at hun har hørt noget til eller ved, at hendes mand var oppe på loftet, da han kort før de gik til ro var ude af stuen. Dpt. vedbliver ligeledes, at hun ikke kan sige, hvem der har opstillet kassen med de hende og hendes mand tilhørende genstande i krognen på loftet og antændt disse. Opl. rath.

Fremstillet fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen, der foreholdt de i mod ham talende omstændigheder vedbliver sin benægtelse af at have påsat ilden på hans afbrændte sted eller af at vide, hvorledes ilden er opkommen. Arrestanten forklarer på anledning, at han, der havde svovlstikker til salg i butikken, ikke ved af om der dagen før branden var enkelte bundter eller løse stykker svovlstikker i stuen, og at han ikke røg tobak, da han straks efter sin hjemkomst fra Kjellerup var oppe på loftet, idet han vedblivende benægter, at han var heroppe senere på aftenen.

Obl. rath. Atter afgives til bevogtning. Forhøret udsat. Politiretten forsat. H. Herholdt

Vidner: N. C. Jepsen Preis

År 1880 den 31. marts blev Lysgaard m.fl. herreders politiret sat på herredskontoret og adm. af herredsfoged Herholdt i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretoges:

Forhør no. 166/1879 betr. Jens Chr. Sørensen.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen, der på anledning forklarer, at der endnu ikke er foretaget endelig opgørelse af skadeserstatningen for det ved branden ødelagte løsøre, ligesom at det er ham ubekendt, hvorvidt opførelsen af branderstatningen for huset har fundet sted.

På anledning forklarer arrestanten, at den sidste han talte med i hjemmet førend han forlod dette, da han om middagen før branden begav sig til Kjellerup, var møllersvenden, der ved mølledøren leverede arrestanten en pose med malet korn, som arrestanten på vejen skulle levere til en kunde. Arrestanten afleverede melet udenfor den pågældendes hus og han vil på sin tur til Kjellerup ikke have været andre steder inde end på herredskontoret og Kjellerup kro.

Efter arrestantens forklaring kom skolelærer Søndberg ind i arrestantens hus kort efter, at arrestanten var kommen ned fra loftet, hvor han havde set på det sted hvor kassen havde været antændt og sad skolelæreren

da en tid - arrestanten erindrer ikke hvor længe – og samtalede med arrestanten og hans kone uden at disse for ham omtalte noget om ildspåsættelsen på kassen.

Foreholdt at det kunne være rimeligt at han for skolelæreren havde omtalt det passerede og at han i det hele førend han gik til ro nærmere havde undersøgt, om der ikke var nogen yderligere brandfare tilstede på loftet, udsiger arrestanten, at han tror at al fare var forbi efter at han en gang havde været på loftet og forvissat sig om, at ilden var slukket og at han ikke tænkte på at omtale det for skolelæreren.

Arrestanten vedbliver, at han ikke har foranlediget hverken ilden i den på loftet antændte kasse eller den senere opkomne ild, hvorved huset afbrændte. Forhøret udsat. Politiretten forsat. Herholdt

Som vidner: N. C. Jepsen Preis

År 1880 den 3. april blev Lysgaard m.fl. herreders politiret sat på herredskontoret og adm. af herredsfoged Herholdt, i overværelse af nedentegnede vidner, hvor da foretoges:

Forhør no. 166/1879 betr. Jens Chr. Sørensen.

Fremstod møllersvend Lars Larsen af Karup, der under eds tilbud forklarer, at da Jens Chr. Sørensen forinden middag var, således som dpt. tidligere har forklaret, inde på loftet hos dpt., spurgte han om et bidsel, hvortil dpt. svarede, at dpt. antog, at det lå ude i foderhuset. Dpt. ved ikke bestemt hvor bidselet lå og han ved ej heller hvor eller når Jens Chr. Sørensen fandt det.

Dpt. ved ikke hvor længe det var, efter at Sørensen var kommen hjem, at han kom op til dpt. på møllen og dpt. kan ikke erindre, om Jens Chr. Sørensen, da han således kom herop, udtalte sig om at han allerede vidste hvad der var passeret, men da var det, at dpt. sagde til J. C. Sørensen, at der havde været ild i kassen inde på loftet, hvorefter J. C. Sørensen og drengen Peter Vinkler, der bar lampen, gik ind ad loftsdøren. Dpt. tror nok, men kan ikke bestemt erindre det, at han da Sørensen red fra møllen til Kjellerup, leverede Sørensen en pose med mel til en af kunderne. Opl. rath. Aftrådt.

Fremstod tjenestedreng Peder Vinkler, nu af Levring, der under eds tilbud forklarer, at han ikke vidste hvor det bidsel var, som Jens Chr. Sørensen spurgte om, da han kort før middag, før han tog til Kjellerup, var inde på loftet, og at dpt. heller ikke ved når J.C.Sørensen fandt det. Dpt. erindrede, at Jens Chr. Sørensen, da han efter sin hjemkomst kom og fortalte, at han havde fået underretning af sin kone om, hvad der var passeret med kassen på loftet. Opl. rath. Aftr.

Fremstod Ane Jensen, brandlidtes hustru, der på anledning forklarer, at hun, da hendes mand kom hjem fra Kjellerup, fortalte ham, at der havde været ild i en kasse på loftet, hvorefter han begav sig op på møllen. – Efter at han var kommen ned igen vil dpt. ikke have haft nogen som helst samtale med ham om den i kassen påsatte ild, ligesom hverken hun eller hendes mand omtalte for en kort tid tilstedeværende nabo, hvad der var passeret. Dpt. indrømmer at hverken hun eller manden derefter intet foretog dem for at søge oplysning om, hvem der kunne have forøvet ugerningen og hun troede for sit vedkommende, at da ilden i kassen var slukket, var der ikke mere nogen fare på færde. Dpt. ved ikke i hvad forbindelse den slukkede ild står i med den, som senere hen på natten opstod og afbrændte huset og vedbliver, idet hun påstår sin egen uskyldighed, at hun ikke ved, hvem der har foranlediget ildebranden. Opl. rath. Aftr.

Fremstillet blev fri for bånd og tvang arrestanten Jens Chr. Sørensen, der under formaning til sandhed og på anledning forklarer, at han, da han ikke fandt det af ham eftersøgte bidsel, benyttede et hovedlær af hans køretøj. Opl. rath.

Atter fremstod Peder Winkler, der forholdt arrestantens forklaring erkender dennes rigtighed, hvad han såmeget mere kan gøre, da han selv lagde hovedlædet på hesten. Dpt. aftrådte.

På ny foreholdt det underlige i, at han ikke foretog noget for at søge oplysning om, hvem der kunne have forøvet ildspåsættelsen af kassen, **udsiger arrestanten**, at møllersvenden og karlen ikke kunne mistænkes og at det ikke var godt at vide hvem andre der kunne have gjort det. Arrestanten vedbliver, at der må have

været fremmede, som havde påsat ilden uden at han ved noget om i hvad forbindelse ildspåsættelsen af kassen står med den ild, som senere på natten fortærede huset.

Gentagende foreholdt hvorledes alle omstændigheder tyede på, at han enten selv eller en anden med hans vidende og vilje har påsat ilden i kassen på loftet, og formodningen for, at han har foranlediget den ild, hvorved møllehuset er afbrændt, vedbliver han dog at benægte, at han har påsat ilden eller på nogen måde foranlediget den hans hus overgåede ildebrand, eller at han ved hvem der måtte kunne have foranlediget den. Opl. rath.

Da dommeren finder, at der ikke længere er anledning til at holde Jens Chr. Sørensen arresteret blev hans arrest hævet og han demitteret efter at det var pålagt ham at møde her i retten uopholdelig efter tilsigelse.

10. maj 1880. Forhør no. 166/1879 betr. branden af Karup mølle.

Dommeren bemærker, at forskellige foretagne ?retsundersøgelser ikke havde ledet til nærmere oplysninger om årsagen til ildens opkomst i Karup mølle.

Fremstod lærer Petersen af Levring, der er distriktsforstander for brandforsikringen ”Jylland” og forklarer under sandheds løfte, at han, der har ledet den i anledning af branden og løsøret stedfundne vurderingsforretning, ikke har nogen som helst mistanke om, at der er opgivet mere Jens Chr. Sørensen tilhørende løsøre som brændt, end der virkelig er brændt. Opl. rath. Aftrådt.

Fremstod Jens Christian Sørensen, ejer af Karup mølle, og forklarer, at der efter hvad han har hørt, er tilkendt ham en erstatning af 5.829 kr. for møllehuset og mølleværket.

Dep. Vil ikke senere have fået nogen oplysning om, hvorledes ilden i hans hus kan være opstået og han vedbliver sin benægtelse af selv at have haft nogen skyld i den hans hus overgåede ildebrand, idet han ligeledes påstår, at han ikke ved af hvem branden er foranlediget. Opl. rath. Aftrådte.

Forhøret sluttet. Politiretten hævet. H. Herholdt

Som vidner: N. C. Jepsen   Preis

Karup, den 7. februar 1880

Kladde på en rapport til:

Højædle og velbårne herr. herredsfoged Herholdt.

Dags dato indfandt jeg mig i Karup for at anstille yderligere undersøgelser angående branden i Karup mølle den 16. december f.m.

Under bevogtning af politibetjent Rasmussen var arrestanten Jens Chr. Sørensen bragt tilstede.

Jeg undersøgte først påny brandtomten og fandt, at der fra beboelseslejligheden kun var een udgang til møllen nemlig gennem den såkaldte møllestue, der lå lige ved siden af møllen. Da møllens yderdør og trappen op på mølleloftet var tæt ved væggen ind til møllestuen, er det klart, at ingen fremmed kunne komme op på loftet uden at det kunne bemærkes af møllersvenden og karlen, der opholdt sig i møllestuen hele tiden, medens de spiste og kun var inde i sovekammeret i det øjeblik de drak en snaps. I hvert fald er det utænkeligt at antage, at nogen skulle kunne gå ind i møllen og komme op på mølleloftet og derfra ind på loftet over lejligheden og anlægge ilden og komme tilbage igen i den korte tid der forløb med at spise mellemmad. Der har ej heller kunnet oplyses det allermindste om, at mistænkelige personer er set her i byen den dag, og der er efter alles mening aldeles ingen sandsynlighed for, at ilden som fandtes i kassen er påsat af fremmede. Det er dernæst oplyst, at møllersvenden tog de to lamper, der benyttedes i møllen med ned i møllestuen for at forsyne dem med petroleum og tog dem med tilbage, da han atter gik op på møllen med karlen, så at den senere ild, der afbrændte huset ikke kan være kommen fra dem, jo idet hele slet ikke benyttedes inde på loftet over beboelsen, i alt fald ikke efter kl. 6 aften.

I skorstenen havde der ikke været ild siden om aftenen kl. mellem 7 og 8, da aftensmaden blev kogt. Der kan derfor efter alt hvad der er oplyst ikke fornuftigvis tvivles om, at brandlidte Jens Chr. Sørensen selv har påsat såvel den første som den anden ild. Han havde jo nemlig været alene inde på loftet kl. omtrent 2 om efterm. umiddelbart før han drog til Kjellerup og – hvad der synes mig at være en mærkelig mistænkelig omstændighed, han søgte aldeles ingen oplysning, da han kom hjem og hørte og så, at der var gjort forsøg på at brænde huset af, om gerningsmanden til denne forbrydelse. Medens enhver ordentlig mand i et lignende tilfælde ville være bleven så altereret over en sådan udåd, at han formentlig straks ville have søgt oplysning hos sine naboer og bymænd, - undlod Jens Chr. Sørensen så fuldstændig dette, at han end ikke omtalte sagen til hans nabo lærer Søndberg, da denne samme aften efter hans hjemkomst kom ind og sad og talte med ham.

Det er også unaturligt, at Jens Chr. Sørensen slet ikke vil have været oppe på loftet efter at han 21: 9 havde været deroppe, thi var han uskyldig, måtte han nødvendigvis være ængstelig og urolig og næppe have ro til at gå i seng inden han på ny havde forsikret sig om, at ilden på loftet virkelig var slukket.

Jeg foreholdt gentagende arrestanten såvel ovenstående som hvad der i øvrigt taler imod ham, men han vedblev desuagtet sin benægtelse af at have påsat ilden hverken første eller sidste gang.

Jeg tog derefter den kasse, urtepotte og de uldne og linnedstykker, der hang om den i besiddelse.

Jeg forhørte derefter forskellige personer, men uden at erholde nogen ny oplysning af nogen interesse.

Ærbødigst J. Møller

Kilde: Lysgaard m.fl. herreder. Politidokumenter 1879-80 (B47-5228).

Taksation efter branden 1879.

Genpart.

År 1879 den 16. december middag kl. 12½ anmeldtes for distriktsforstanderen for brandforsikringen Jylland i Lysgaard herred, skolelærer Chr. F. Petersen i Levring, at stuehuset til Karup mølle tilhørende møller J. Chr. Sørensen, medlem af foreningen efter police BB415, var afbrændt samme dags morgen kl. 2½.

Distriktsforstanderen mødte på brandstedet den 17. december fmd. kl. 9 i forening med de af ham valgte taksationsmænd gårdejer Chr. Jakobsen af Levring og sognefoged, dannebrogsmænd. P. Keller af Thorning for at afholde taksationsforretningen.

Stuehuset med mølle var aldeles nedbrændt, medens de andre længer var uberørte af ilden.

Med hensyn til årsagen til ildens opkomst oplystes det af møllesvenden m.fl., at der den 15. ds om aftenen mellem kl. 7 og 8 fra møllen, der var i stuehusets østlige ende, gennem en åbning i døren var set noget at brænde inde på stuehusets loft, og da møllesvenden kom derind, viste det sig, at der var ild i en kasse, hvori var nogle gl. klude og sand. Han fik hentet et par spande sand og fik dermed ilden slukket.

Mølleren var samme eftermiddag i Kjellerup på herredskontoret for at betale renter, og kom til hjemmet lidt efter at omtalte ild var slukket, var derefter med folkene oppe på loftet, hvor der ikke var mere ild at opdage. Møllesvenden forklarede endvidere, at kl. 11 gik han og hele husets personale til sengs, men kl. ca. 2½ om morgenen blev han og karlen kaldt op, da stuehuset stod i brand. Den tågede luft bevirkede, at ilden ej kunne ses i lang afstand; men byens folk kom straks tilstede og bidrog til at redde efter at husets tagværk var faldet.

Herredsfuldmægtigen havde holdt brandforhør den 16. ds om eftermiddagen og indtil kl. 11 aften, hvorefter brandlidte med hustru belagdes med arrest og vare således ej udredende for at kunne give oplysninger under taksationsforretningen, medens en ældre datter med 3 andre af brandlidtes børn, møllesvenden, 1 karl og 1 pige var til stede.

Forretningen påbegyndtes den 17. december fmd. kl. 9, som foran bemærket.

	Transport	578,00
Køkkentøj og kælderinventarium:		
1 kaffemølle	2,00	
11 stk lurfade	2,00	
1 kaffekedel	2,00	
2 stegepander	2,00	
1 æbleskivepande, 1 strygejern	2,00	
1 email. Gryde	5,00	
Bliktøj	1,00	
1 bismær	2,00	
1 dunk, 1 fad	1,00	
1 kurv, 1 kasserolle	1,00	
Brødkurv på bræt	<u>2,00</u>	22,00
Bryggers og bageriinventarium:		
1 kobberkedel	30,00	

Taksation efter branden 1879.

Genpart.

År 1879 den 16. december middag kl. 12½ anmeldtes for distriktsforstanderen for brandforsikringen Jylland i Lysgaard herred, skolelærer Chr. F. Petersen i Levring, at stuehuset til Karup mølle tilhørende møller J. Chr. Sørensen, medlem af foreningen efter police BB415, var afbrændt samme dags morgen kl. 2½.

Distriktsforstanderen mødte på brandstedet den 17. december fmd. kl. 9 i forening med de af ham valgte taksationsmænd gårdejer Chr. Jakobsen af Levring og sognefoged, dannebrogsmænd P. Keller af Thorning for at afholde taksationsforretningen.

Stuehuset med mølle var aldeles nedbrændt, medens de andre længer var uberørte af ilden.

Med hensyn til årsagen til ildens opkomst oplystes det af møllesvenden m.fl., at der den 15. ds om aftenen mellem kl. 7 og 8 fra møllen, der var i stuehusets østlige ende, gennem en åbning i døren var set noget at brænde inde på stuehusets loft, og da møllesvenden kom derind, viste det sig, at der var ild i en kasse, hvori var nogle gl. klude og sand. Han fik hentet et par spande sand og fik dermed ilden slukket.

Mølleren var samme eftermiddag i Kjellerup på herredskontoret for at betale renter, og kom til hjemmet lidt efter at omtalte ild var slukket, var derefter med folkene oppe på loftet, hvor der ikke var mere ild at opdage. Møllesvenden forklarede endvidere, at kl. 11 gik han og hele husets personale til sengs, men kl. ca. 2½ om morgenen blev han og karlen kaldt op, da stuehuset stod i brand. Den tågede luft bevirkede, at ilden ej kunne ses i lang afstand; men byens folk kom straks tilstede og bidrog til at redde efter at husets tagværk var faldet.

Herredsfuldmægtigen havde holdt brandforhør den 16. ds om eftermiddagen og indtil kl. 11 aften, hvorefter brandlidte med hustru belagdes med arrest og vare således ej udredende for at kunne give oplysninger under taksationsforretningen, medens en ældre datter med 3 andre af brandlidtes børn, møllesvenden, 1 karl og 1 pige var til stede.

Forretningen påbegyndtes den 17. december fmd. kl. 9, som foran bemærket.

	Transport	578,00	
Køkkentøj og kælderinventarium:			
1 kaffemølle	2,00		
11 stk lurfade	2,00		
1 kaffekedel	2,00		
2 stegepander	2,00		
1 æbleskivepande, 1 strygejern	2,00		
1 email. Gryde	5,00		
Bliktøj	1,00		
1 bismær	2,00		
1 dunk, 1 fad	1,00		
1 kurv, 1 kasserolle	1,00		
Brødkurv på bræt	<u>2,00</u>	22,00	
Bryggers og bageriinventarium:			
1 kobberkedel	30,00		
1 kar	3,00		
1 lygte	1,00		
1 saltkar	6,00		
1 øltønde med fod	4,00		
1 balje	<u>1,00</u>	45,00	

Rejsevogne og seletøjer, ridetøjer m.m. alt reddet.		300,00
Gangklæder og rejsetøj:		
1 hat		4,00
1 trøje, 1 skørt		2,00
1 hvergarnskjole		15,00
1 sort kjole		8,00
1 brun kjole	4,00	
1 trykket skørt		2,00
1 ulden kjole (hvergarn)	8,00	
3 trøjer		6,00
1 overstykke	1,00	
1 ternet skørt	3,00	
1 kåbe		20,00
4 skørter		7,00
1 hvergarns kjole		8,00
1 brun kjole	10,00	
1 sort kjole		10,00
1 bomuldskjole		2,00
1 skørt		1,00
1 sjal		7,00
1 sjal		8,00
Børnetøj		4,00
5 alen tøj til 1 skørt		5,00
2 tørklæder		1,00
1 halskrave, 1 muffe		3,00
1 halstørklæde		1,00
1 damevest		2,00
Kraver m.m.	2,00	
Støvler og sko		4,00
1 par benklæder, 1 vest		6,00
1 overfrakke	20,00	
Børnenes iførte klæder		10,00
Brandlidtes og hustrues iførte klæder	<u>16,00</u>	200,00

Bøger og kort m.m.:

1 bibel, 1 salmebog		3,00
---------------------	--	------

Husfolkernes møbler og gangklæder:

For møllesvenden brændte:

1 lommeur		18,00
1 par støvler	15,00	
1 pibe		2,00

For pigen brændte:

1 standkiste	10,00	
1 kjole, 1 forklæde		4,00
2 kraver, manchetter		4,00
2 tørklæder		2,00
1 par træsko	<u>2,00</u>	57,00

Altså reddet for

43,00
1191,00

	a.		
Arbejdsvogne			100,00
Arbejdssæletojer			20,00
Landbrugsmaskiner			60,00
Mejeriredskaber:			
1 kærne		3,00	
Vægtlodder		<u>8,00</u>	11,00
Grimer, sække og dækkener:			10,00
Andre gårds- og avlsredskaber:			
1 spade		1,50	
1 greb		1,50	
1 rive		0,50	
1 skovl, 1 slibesten		<u>2,50</u>	<u>6,00</u>
			<u>207,00</u>

	b.		
Tømmer og bræddeforråd, alt reddet	80,00		
Ildebrændsel, alt reddet		80,00	
Fødevarer for 124,00, reddet og forbrugt for		26,00	<u>186,00</u>

III klasse, alt reddet

III ” ” ”

V klasse

kolonialvarer:			
15 pk svovlstikker		3,00	
2½ pund kønrøg		1,00	
43 stk kakkelovnssvæerte	2,15		
5 pund sennep		0,60	
Levertran		0,25	
9 farvepakker		0,45	
Knaldhætter	0,20		
8½ pund skrå	11,47		
2 pund tobak	1,00		
3 pund cikorie		0,75	
¼ pund indigo		1,00	
Kugleblåt		1,00	
5 pund vitriol		0,60	
1½ pund blåsten		1,20	
39 stk blanksvæerte		2,34	
12 stk sæbe 0,72, 500 stk søm 1,00		1,72	
20 pund bønner		17,40	
35 pund ris		7,00	
9 pund sago	2,25		
1 pund kanel	1,25		
8 pund kartoffelmel		2,00	
5½ pund tobak		2,00	
3 pk sennep	0,36		
½ pund kanel	0,63		
2 pund the		3,00	
10 pund melis		5,00	
2 pund kandis		1,00	

Kardemomme		6,00
Allehånde		0,50
Peber		0,50
Anis		0,50
Ingefær		0,25
Safran		1,50
12 pund farin	4,56	
Galæbler		1,00
Kugleblåt		0,75
4 par karter		4,00
Søm		2,00
6 pund vogsmørelse		2,40
Soda		1,25
14 pund hagl	4,20	
Blåtræ		0,72
40 ? klipfisk	<u>8,00</u>	1118,85
Spiritus m.v.:		
Ca 10 potter brændevin		3,10
Ca. 29 potter petroleum	<u>5,80</u>	8,90
Forarbejdede uldvarer:		
15¼ dusin uldtrøjer		76,25
2 dusin børneklokker		8,00
5 dusin sokker		22,50
6 par lange strømper		4,00
1 par sokker	<u>0,35</u>	111,10
Butiksindretning ramponeret		<u>30,00</u>
		258,75

Efter de indhentede oplysninger hos brandlidtes datter, tjenestefolk og naboer og de lokale forhold, skønne vi ikke rettere, end at værdien af de for branden tilstedeværende genstande har passet til forsikringssummerne for I kl. og II kl. a og b, medens taksationsmændene mangler oplysninger om V kl. betreffende handelsvarerne, hvoraf en del vin, brændevin, rom m.m. blev ødelagt under forvirringen. Dog bemærkes, at taksationsmændene finder anledning til at antage, at møbler etc under I kl. er ansat 200 kr. for højt på policen og ligeledes antager, at sengeklæder er ansatte 200 kr. for højt; men finder det rigtigst først at afvente erklæring og oplysninger af brandlidte selv.

Den brandlidtes tilkommende erstatning beregnes foreløbig herefter således:

I kl.		
Forsikringssum 2640 kr., reddet for 1191 kr.	Erstatning ?	1449,00 kr.
II klasse a		
a.		
Forsikringssum 340 kr., reddet for 207 kr.	Erstatning	133,00 kr.
b.		
Forsikringssum 310 kr., reddet for 186 kr.	Erstatning	124,00 kr.
V klasse		
Forsikringssum 1112 kr., reddet for 258 kr.	Erstatning ?	<u>853,25 kr.</u>
	Er	2559,25 kr.

Skriver to tusinde fem hundrede, femti og ni kroner 25 øre.

Forretningen sluttet 17. december 1879 kl. 4 efterm. Karup og kl. 8 aften hos hr. sognefoged P. Keller i Thorning.

Chr. F. Petersen
Distriktsforstander

J. P. Keller

Christian Jakobsen
Taksationsmænd

Nærværende udskrifts rigtighed bekræftes med den bemærkning, at en kontinuationsforretning i denne erstatningssag vil senere blive berammet og afholdt.

Levring, den 7. april 1880

Chr. F. Petersen

SKØDE

Underskrevne mølleeejer Jens Christian Sørensen af Karup mølle tilstår herved at have solgt og afhændet, ligesom jeg herved skøder og aldeles overdrager til husmand Christen Jacobsen til forening med hans ejendom matr.nr. 9d af Karup, to parceller af min ejendom matr.nr. 8a af Karup nemlig de tvende parceller deraf som ved indenrigsministeriets udstykningsapprobation af 2. december s.a. er betegnet med matr.nr. 8k og 8L og ansat for hartkorn respektive $1\frac{1}{4}$ alb. og $\frac{3}{4}$ alb. og gl.skat resptv. 19 øre og 12 øre med sæd, avl og afgrøde blandt andet på vilkår, at køberen herefter svarer skatter og afgifter deraf, samt tiender der til præsten udgør af matr.nr. 8k $\frac{1}{4}$ fdk. rug og af matr.nr. 8L $\frac{1}{4}$ fdk rug og til kongen $\frac{1}{4}$ fdk rug af 8k.

Det bemærkes, at der påhviler hovedejendommen 8.000 kroner, samt 5 servitutter ang. vands afbenyttelse, hvorhos en købekontrakt og en bevilling til at nedlægge gården er tinglæste.

Og da køberen har berigtiget købesummen 470 kr. skriver fire hundrede og halvfjerdsindstve kroner, så skulle de ovennævnte tvende parceller herefter tilhøre ham med de samme herligheder, rettigheder, byrder og forpligtelser, hvormed jeg selv har været ejer deraf, under hjemmelsansvar efter loven.

Til bekræftelse med underskrift vidnesfast.

Karup den 16. februar 1877   Jens Christian Sørensen

Til vitterlighed: Jacob Wistisen   Christen Balle

Da indenrigsministeriet under 28. december 1876 har approberet udstykningen af Jens Christian Sørensens jorder matr.nr. 8a af Karup by og sogn, således at derfra må afhændes til bebyggelse inden 2 år eller forening med anden ejendom, parcellen 8k af hartkorn $1\frac{1}{4}$ alb, gl.skat 19 øre, præstetiende $1\frac{1}{4}$ fdk rug og kongetiende $\frac{1}{4}$ fdk rug, samt parcellen matr.nr. 8L af hartkorn $\frac{3}{4}$ alb, glskat. 12 øre, præstetiende $\frac{1}{4}$ fdk rug, vides fra amtets side intet imod dette skødes tinglæsning.

Viborg stiftamt den 20. februar 1877.   E. O. Reisz fm.

Læst den 9. marts 1877   F. V. Jensen konst.

Betalt til de fattiges kasse 15 øre.

MAGESKIFTESKØDE.

Underskrevne gårdejer Jacob Vistisen af Karup vedstår herved, at have solgt og mageskiftet ligesom jeg herved sælger og endelig mageskifteskøder til møllerejer Jens Chr. Sørensen af Karup en parcel af den mig tilhørende ejendom Matr. 5n, 6l og 14c i Karup, nemlig den parcel som ifølge indenrigsministeriets skrivelse af 22. november 1871 er særskilt skyldsæt under Matr. 5t og 14c for hartkorn henholdsvis 1 Fjerdingkar $1\frac{3}{4}$ Album og 1 Skæppe med fælles gammelskat 3 Kr og 20 Øre.

Og da nu Jens Chr. Sørensen har fyldstgjort mig for denne overdragelse med samtidig hermed at meddele mig mageskifteskøde på Matr. 8m, 5u og 6d i Karup, så erklærer jeg herved at den ovenfor nævnte parcel ejendom Matr. 5t og 14e herefter skal tilhøre ham med de samme herligheder og rettigheder, byrder og pligter, hvormed jeg selv har ejet den samlede ejendom hvorhos jeg er pligtig at hjemle ham det solgte efter loven fri for enhvers beføjede krav. Det bemærkes, at køberen er bekendt med og frafalder retsanmærkning om, at der på den afhændede parcels forening med hovedejendommen hviler 2.de lejekontrakter og en del kontrakter om afbenyttelsen af forskellige vandløb.

Vederlaget for den på hovedejendommen hvilende tiende fordelt således, at der for fremtiden svares af Matr. 5t i præstetiende $1\frac{1}{4}$ Fjerdingkar rug og i kongetiende $1\frac{1}{4}$ Fjerdingkar rug og $\frac{1}{2}$ Fjerdingkar byg, samt af Matr. 14e i præstetiende 2 Fjerdingkar rug. Enhver af de mageskiftede ejendomme ved handlen ansat til en værdi af 800 Kr.

Til bekræftelse med min underskrift.

Da indenrigsministeriet under 22. november 1879 har approberet udstykningen af J. Vistisens jorder Matr. 5n, 6l og 14c af Karup by og sogn, således at der så må afhændes parcellen 5t og 14e af hartkorn henholdsvis 1 Fjerdingkar $1\frac{3}{4}$ Album og 1 Skæppe, samlet gammelskat 8 Kr 20 Øre haves fra amtets side intet mod dette skødes tinglæsning at erindre.

Viborg stiftamt den 13. september 1881. G. Tillisch

Læst 16. september 1881. Herholdt

Kilde:

Lysgård herreds skøde- og panteprotokol (B47-SP42 fol. 706)

MAGESKIFTESKØDE

Underskrevne møllerejer Jens Chr. Sørensen af Karup vedstår herved at have solgt og mageskiftet, ligesom jeg herved sælger og endelig mageskifteskøder til gårdejer Jacob Vistisen sammesteds tvende parceller af den mig tilhørende ejendom Matr. 8a samt 5m, 14b og 6d af Karup, nemlig de parceller, som ifølge indenrigsministeriets skrivelse af 24. december 1879 er særskilt skyldsatte således:

Matr. 8m af hartkorn	1 Skæppe og $\frac{1}{4}$ Album.	Gammelskat	92 Øre.
” 5u ” ”	$2\frac{1}{2}$ ” ”	”	79 Øre
” 6d	$1\frac{1}{2}$ ” ”	”	”

Og da nu Jacob Vistisen har fyldstgjort mig for denne overdragelse ved samtidig hermed at meddele mig mageskifteskøde på Matr. 5t og 14e af Karup, så erklærer jeg herved, at den ovenfor nævnte parcelejendom Matr 8m, 5u og 6d herefter skal tilhøre ham med de samme herligheder og rettigheder, byrder og pligter hvormed jeg selv har ejet den samlede ejendom, hvorhos jeg er pligtig at hjemle ham det solgte efter loven fri for enhver beføjede krav.

Det bemærkes, at køberen er bekendt med og frafalder retsanmærkning om, at der på de solgte parceller hviler tvende lejekontrakter, samt en del kontrakter om afbenyttelse af forskellige vandløb, samt på Matr 8d bevilling til at nedlægge gården imod oprettelsen af et pligthus.

Vederlaget for den på hovedejendommen hvilende tiende er fordelt således, at der af Matr. 8m ? i præstetiende $2\frac{3}{4}$ Fjerdingkar rug, i kongekorntiende $1\frac{1}{4}$ Fjerdingkar rug og $\frac{1}{2}$ Fjerdingkar byg, samt af 5u i præstetiende $\frac{1}{2}$ Fjerdingkar rug og $\frac{1}{4}$ byg.

Enhver af de mageskiftede ejendomme er ved handelen ansat til en værdi af 800 kr.

Til bekræftelse med min underskrift vidnesfast p.t. Kjellerup den 8. september 1881. J.C. Sørensen

Til vitterlighed: A. Müller F. Andersen

Da indenrigsministeriet under 24. december 1879 har approberet udstykningen af J.C. Sørensens jorder Matr. 8a samt 5m, 14b og 6d af Karup by og sogn, således at derfra må afhændes parcellen Matr. 8m af hartkorn 1 Skæppe og $\frac{1}{4}$ Album. Gammelskat 1 Kr. 92 Øre og Matr. 5u og 6d af hartkorn henholdsvis $2\frac{1}{2}$ Album og $1\frac{1}{2}$ Album, samlet gammelskat 79 Øre haves fra amtets side intet mod dette skødes tinglæsning at erindre. Viborg stiftamt den 13. september 1881 G. Tillisch

Læst 16. september 1881 Herholdt

BEVILLING.

Viborg stiftamt den 19. juni 1876.

Indenrigsministeriet har under 14. d.m. tilskrevet amtet således:

”Ved bevilling ad mandatum (*fuldmagt*) af dags dato er det tilladt, at J. Chr. Sørensen må nedlægge sin gård matr. no. 8a i Karup by, Karup sogn, Viborg amt af hartk. 1 tdr. 0 skp. 1 fdk. 2½ alb. og gammel skat 15 kr. 42 øre, og lade dens jorder efter en til indenrigsministeriet indsendt udstykningsberegning inddele i parceller på vilkår:

1. at det inden 2 års forløb for amtmanden bevises, at der i den nedlagte gårds sted er indrettet et hus, som er tillagt i det mindste 1½ tdr. land til takst 24, samt forsynet med beboer og derefter bliver bestandigen således at vedligeholde, hvorom bemeldte embedsmand på fornævnte ejers bekostning, vil have at foranstalte fornøden antegnelse tilført skøde- og panteprotokollen og

2. at de kongelige skatter og rettigheder så vel som pantehaveres og alle andres rettigheder bliver ved denne forandring aldeles uforkrænkede.

Hvilket herved tjenstligen tilmeldes amtet til behagelig efterretning og videre bekendtgørelse samt foranstaltning i henseende til det betingede hus.

I henhold til foranførte bevilling som hoslagt følger, approberes herved udstykningen af ommeldte gård af hartkorn 1 tdr. 0 skp. 1 fdk. 2½ alb. gammel skat 15 kr. 42 øre i 2 parceller:

Matr. no. 8a beholder J.Chr.Sørensen 0 tdr. 7 skp. 3 fdk. 1 ¾ alb. gl.skat 14,67 kr.

Matr. no. 8i bliver at bebygge inden 2 år eller at forene med anden ejendom 0 tdr 0 skp. 2 fdk.

¾ alb. gl. skat 1,03 kr.

Hvilket i anledning af det med hr. amtmandens erklæring af 25. marts d.a. hertil indkomne andragende tjenstlig meldes til behagelig efterretning og videre fornøden bekendtgørelse med tilføjende at dets matr. no. 8a påhvilende vederlag for:

Præstetiende	småredsel	kongekorntiende
Rug	byg	rug byg
5 skp. 2¾ fdk.	½ fdk.	2 skp. 3½ fdk. 1 skp. ½ fdk.

Bliver fordelt således:

Matr. no. 8a 5 skp. 1¼ fdk. ½ fdk. 2 skp. 2¾ fdk. 1 skp. ¼ fdk.

Matr. no. 8i 0 skp. 1½ fdk. 0 fdk. 0 skp. ¾ fdk. 0 skp. ¼ fdk.

Kortet over matr. no. 8i er blevet attesteret og udsendt til Viborg amtstue til indløsning af J. Chr. Sørensen med 1 krone.

Et kort tilbagesendes.”

Hvilket herved tjenstligst meddeles til behagelig efterretning og videre bekendtgørelse. Bevillingen og kortet vedlægges.

E.O.Reisz

Til herredsfogeden for Lysgaard m. fl. Herreder.

Læst den 7. juli 1876

Herholdt.

Johannes Simonsen 1889 - 1902

Johannes Simonsen blev født den 21. februar 1837 og var søn af fisker Simon Lauritsen og hustru Caroline Lauritsdatter i Handbjerg, Ringkøbing amt.

Ved folketællingen 1860 boede Johannes Simonsen, 23 år, hos en husmand Erik Christensen i Handbjerg og var da snedker.

Inden 1863 blev han gift med Marie Magdalene Voigt, der ifølge folketællingen 1890 blev født 1839 i hertugdømmet Slesvig. Ved fkt. 1870 boede hendes mor Ida Lucia Vogt, født Buhr i Schuby, Hertugdømmet Slesvig hos dem.

I nogle få år var Johannes Simonsen værtshusholder i Holstebro; men gik derefter tilbage til sit gamle erhverv som snedker/tømrer, indtil familien flyttede til Karup. I 1886 fik han bevilling til at drive gæstgiveri på Karup mølle, og i januar 1887 fik han næringsbevis til at drive detailhandel i møllen. Den 10. juni 1889 fik han skøde på møllen.

I juli 1890 anbefalede sognerådet, at *"overdragende fra Simon Pedersen og Peder Nielsen i Karup om, at gæstgiveriet og kroetten flyttes fra Karup mølle til Peder Nielsen og drives af sidstnævnte for fremtiden."*

Marie Magdalene Voigt døde den 21. september 1895, 61 år gammel. Efter hendes død overtog sønnen Herman forpagtningen af møllen nogle få år. Herman blev gift i 1897 og var da møller, I år 1900 arbejdede han stadig for faderen; men da han fik et barn døbt i december 1901 var han skomager og kom ikke til at arbejde ved møllen mere.

Dengang fik lærerne deres løn udbetalt i form af naturalier, tørv og hø fra de enkelte gårdmænd, og ved højtiderne fik han sædvanligvis et offer i form af penge. I 1895 fik lærer Justesen i Karup problemer med at få fourage, tørv samt højtidsofferet fra Johannes Simonsen, og derfor klagede han til sognerådet. De vedtog at inddrive fouragen og tørvene: men højtidsofferet måtte ansættes af amtsrådet.

Året efter havde læreren samme problem med Johannes Simonsen. Nu kunne han ikke få sine tørv og høet, som var ansat til 14,25 kr. Igen gik han til sognerådet, og her vedtog man at hæve beløbet til 17,78 kr. Derefter fik lærer Justesen ikke flere problemer med mølleren.

Johannes Simonsen døde den 2. marts 1902 og blev begravet ved siden af hustruen på Karup kirkegård.

Efter Johannes Simonsens død var der så meget gæld, at man valgte at lade møllen gå på tvangsauktion, som blev afholdt den 31. maj 1902. Her blev J. C. Nielsen den højstbydende og overtog derefter møllen.

Børn af Johannes Simonsen og Marie Magdalene Voigt:

1. Herman Simonsen, født 17. maj 1863 i Fjordhus i Handbjerg.
2. Simon Simonsen, født 15. marts 1865 i Handbjerg.
3. Karoline Marie Simonsen, født 15. januar 1871 i Holstebro.
4. Magnus Kristian Simonsen, født 25. april 1873 i Holstebro.
5. Kirstine Marie Magdalene Simonsen, født 23. november 1876 i Holstebro.

Ad 1. Herman Simonsen, født 1863. Gift 10/3 1897 i Karup med Annine Vistisen, datter af postbud Visti Vistisen og hustru Ane Marie Larsdatter i Karup, ejendom 33. Herman døde 5/3 1940 ifølge hans gravsten på Karup kirkegård. Han døde som skomagermester i Karup.

Ad 4. Magnus Kristian Simonsen, født 1873. Gift 7/12 1897 i Karup: Ungkarl Magnus K. Simonsen af Gjellerup og ungpige Jensine Jensen af Hestlund hede, født 10/9 1874. Datter af husmand Anders Jensen og hustru Ane Marie Nielsen, Hestlund hede, Bording sogn. Magnus Kristian Simonsen døde den 16/11 1948 i Ilskov.

Ad 5. Kirstine Marie Magdalene Simonsen, født 1876. Gift 11/12 1895 i Karup: Ungkarl skolelærer Peder Henningsen af Simmelskær, 23 år. Født Holte, Køng sogn 28/12 1871. Søn af afdøde gårdejer Henning Pedersen og hustru Mariane Andersen og pigen Kirstine Marie Magdalene Simonsen af Karup, 19 år.

Folketælling 1870. Sønderlandsgade. Forhuset. Holstebro.

Johannes Simonsen	33 år	gift	Husfader	Født i Handbjerg	Værtshusholder
Marie Magdalene Vogt	37 år	gift	Husmoder	Født Schuby,	Hertugdømmet Slesvig
Hermann Simonsen	6 år		Søn	Født i Handbjerg	
Simon Simonsen	4 år		”	”	”
Ida Dorethea Simonsen	2 år		Datter	Født i Aulum	
Ida Lucia Vogt, født Buhr	69 år	enke	Bedstemor	Født i Schuby,	Hertugdømmet Slesvig

Folketælling 1880. Vestergade, matr.nr. 167. Holstebro. Ejer: Snedker Johannes Simonsen.

Johannes Simonsen	42 år	gift	Husfader	Født i Handbjerg	Tømrer
Marie Magdalene Simonsen	45 år	gift	Hans kone	Født i Slesvig	
Simon Simonsen	14 år		Deres søn	Født Handbjerg	
Ida Dorthea Simonsen	12 år		Deres datter	Født i Aulum	
Karoline Marie Simonsen	8 år		Deres datter	Født i Holstebro	
Magnus Christian Simonsen	6 år		Deres søn	Født i Holstebro	
Kirstine Marie Simonsen	2 år		Deres datter	Født i Holstebro	

Folketælling 1890. Karup mølle.

Johannes Simonsen	54 år	gift	Født 22/2 1835 i Handberg. Husf., Møller og avlsbruger	
Marie Magdalene Simonsen	56 år	gift	Født 12/? 1839 i Korby, Sønderjylland.	Husmoder
Hermannd Simonsen	26 år	ugift	Født 17/5 1863 i Handbjerg.	Møllersvend
Magnus Kristian Simonsen	16 år		Født 25/4 1873 i Holstebro.	Søn. Medhjælepr
Kristine Marie Magdalene S.	13 år		Født 23/11 1876 Holstebro.	Datter.
Andersine Birgitte Sørensen	16 år		Født 23/1 1874 i Frederikshede.	Tjenestepige

Oplysninger vedr. Johannes Simonsen, gård 8:

VST 278. 1886 side 1:

Johannes Simonsen fik bevilling til at drive gæstgiveri på Karup mølle.

Chr. Jacobsen: Sogneråd m.m. Alheden 1887-1921:

26/1 1887. Meddelelse fra Lysgård m.fl. herreders kontor i Kjellerup, at Johannes Simonsen af Karup mølle under 7. januar 1887 er meddelt næringsbevis til at drive detailhandel i nævnte mølle.

17/7 1890. Der anbefales, at overdragende fra Johannes Simonsen og Peder Nielsen i Karup om, at gæstgiveriet og kroet flyttes fra Karup mølle til Peder Nielsen og drives af sidstnævnte for fremtiden.

1/4 1895. Andragende fra lærer Justesen i Karup om at inddrive fourage, tørv samt offer fra møller Simonsen. Sognerådet vedtog at inddrive fourage og tørvene, men højtidsofferet må ansættes af amtsrådet.

19/2 1896. Andragende fra lærer Justesen i Karup om restancer af tørv og hø fra møller Simonsen, hvilket er ansat til 14,25 kr. Det vedtages at inddrive samme, dog forhøjes beløbet til 17,78 kr.

SKØDE

Undertegnede J. C. Sørensen af Truehøjgaard i Rold sogn erkender herved at have solgt og overdraget, ligesom jer herved sælger, skøder og aldeles overdrager til gårdejer Johannes Simonsen af Nygaard i Bur den mig ifølge skøder dateret 24. juni 1876, 14. juni 1879 og 8. september 1881 tinglæste henholdsvis 4. august 1876 og 28. februar 1879 og 16. september 1881 tilhørende ejendom Karup mølle, der under nedenauførte matrikelnumre er skyldsats således:

Matr.nr.	8a af Karup by og sogn af hartkorn	5 skp	1 fdk	2¾ alb
"	5m	"	"	"
"	14b	"	"	"
"	5t	"	"	"
"	5s	"	"	"
"	14e	"	"	"

Under overdragelsen er derhos indbefattet de på ejendommen værende bygninger og disses mur- og nagelfaste appertinentier, alle i og ved møllen værende stedende og løbende redskaber samt alt andet redskab og inventar henhørende til mølledriften, endvidere besætning samt ejendommens rette til- og underliggende, alt således som jeg hidtil har ejet og besiddet samme og med de samme herligheder og rettigheder, byrder og forpligtelser i hvilken henseende navnlig bemærkes og af køberen skal respekteres.

- Kontrakt angående afbenyttelsen af vandet i Hallerå, dateret 5. februar 1852, tinglæst 20. s.m.
- Kontrakt med N.V.Hansen m.fl. betræffende afbenyttelsen af et vandløb, dateret 29. november 1860, tinglæst 7. december s.a.
- Deklaration dateret 5. marts 1868 tinglæst 22. maj s.a. om afbenyttelse af vandet i Karup å og dets opstemning m.v.
- Overenskomst angående Engholm vandingskanal, dateret 20. juni 1872, tinglæst 5. juli s.a. med påtegning, dateret 26. juli 1883, tinglæst 10. august s.a.
- Forening angående afbenyttelsen af vandet i en hovedtillædningsgrøft, dateret 20. august 1875, tinglæst 10. september 1875.
- Bevilling af 14. juli 1876, tinglæst 7. juli s.a. til at nedlægge gården imod at der inden 2 år indrettes et hus som er tillagt i det mindste 1½ td land til takst 24 samt forsynet med beboer.
- Kontrakt angående afbenyttelse af et vandløb, dateret 9. december 1839, tinglæst 9. juni 1854. Denne kontrakt vedrører ikke Matr.nr. 8æ.
- Lejekontrakt til Jens Christian Nielsen på en hedelod, dateret 15. marts 1860, tinglæst den 16. s.m.
- Deklaration angående anlæg og vedligeholdelse af Engholm kanal, dateret 25. marts 1868, tinglæst 22. maj s.a.
- Overenskomst mellem tvende interessentskaber ved Engholm og Kølvrå kanaler, dateret 25. marts 1868, tinglæst 22. maj s.a.
- Overenskomst om afbenyttelsen af Engholm og Kølvrå engvandingskanaler, dateret 3. februar 1870, tinglæst 1. april s.a.

De under g-l anførte forhæftelser vedrører kun Matr.nr. 5m, 14b, 5s, 5t og 14e.

Jeg betaler alle af ejendommen gående kongelige skatter for indeværende halvår, hvorimod køberen betaler renten til 11. juni af prioritetsgælden.

Tiltrædelsen af ejendommen er sket.

I. C. Nielsen 1902 - 1904

Da Karup mølle gik på tvangsauktion i 1902 var købmand I. C. Nielsen den højestbydende og fik den for 5.625 kr. foruden driftsomkostningerne m.v. til 1.100 kr.

Han beholdt den i 2 år, hvorefter han mageskiftede den med Christen Christensen fra Kolkur i Resen sogn..

Personbeskrivelsen vedr. I. C. Nielsen findes under ejendom 3.

UDLÆGSSKØDE

Christopher Krabbe, herredsfoged og skriver i Lysgård og Hids samt en del af Houlbjerg herreder, ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, gør vitterligt: År 1902 den 17. september, eftermiddag kl. 5 Lysgård og Hids samt en del af Houlbjerg herreders fogedret sat på herredskontoret af den undertegnede ordinære dommer og skriver med de undertegnede retsvidner hvor da foretages: Fortsættelse af udlægget i Karup mølle den 5. april 1902.

Skifteforvalteren fremlagde udskrift af auktionsprotokollen af det passerede ved den efter begæring af udlægshaveren under 31. maj d.a. afholdte tvangsauktion over ejendommen Karup mølle matr.nr. 8a og 5s Karup, hvorefter J.C.Nielsen til hvem udlægshaveren havde tiltransporteret sin obligation blev højstbydende på ejendommen med et bud på 5.625 kr. foruden driftsomkostninger m.v. til beløb af 1.100 kr. for hvilket bud bemeldte højstbydende, hvis pantefordring ikke derved blev fuldt dækket, forbeholdt sig ret til at lade sig ejendommen udlægge til ejendom for det af ham således gjorde højeste bud. Endvidere fremlagdes udlægshaverens panteobligation forsynet med kvittering og erklæring fra 1. prioritets-haveren kreditforeningen af jydsk landejendomsbesiddere om at den samtykker i skødes udstedelse.

I henhold til det fremlagte blev af fogden eragtet: Ejendommen Karup mølle:

Matr.nr. 8a Karup by og sogn af hartkorn 5 skp 1 fdk $2\frac{3}{4}$ alb
" " 5s " " " " " " " 0 " 0 " $2\frac{3}{4}$ "

udlægges J.C.Nielsen til ejendom i henhold til det ved den derover afholdte tvangsauktion fremlagte og passerede beskrivelse heraf udfærdiges på stemplet papir af 1. klasse for 6.725 kr. Fogedretten hævet. Christopher Krabbe

Vidner: L.P.Petersen H.Seelen

Til bekræftelse under min hånd og embedets segl.

Lysgård m.fl. herreders kontor Kjellerup den 17. september 1902. Christopher Krabbe

Læst på Lysgård og Hids samt en del af Houlbjerg herreders ting den 19. september 1902 og indført i skøde- og pantebogen. Auktionsudskrift med panteattest og auktionsvilkår er vedhæftet.

Kristen Kristensen 1904 - 1930

Kristen Kristensen mageskiftede i 1904 med I. C. Nielsen, der fik ejendommen i Koldkur, Resen sogn, Viborg amt og Kristen Kristensen fik møllen i Karup.

Den beholdt han til 1930, hvor han solgte 8a til Otto Andersen. De øvrige parceller, der hørte sammen med møllen, solgte han, inden han døde i 1939.

Kristen Kristensen boede aldrig på møllen, men havde forskellige bestyrere eller forpagtere. Da der ikke findes kontrakter, ved vi ikke præcist hvem og hvor længe, de har været der.

[Kilde Karlo Krogh Hansens slægtsmateriale]

”Jens Anton forpagtede Karup Mølle omkring 1912, da svigerfaderen Kristen Kristensen (”Kræn Peder”) byttede sig til denne for sin gård i Koldkur. Anton bestyrede dog ikke Møllen ret længe (til omkring 1918,) idet hovedparten af Møllen og den tilhørende krobevilling herefter blev solgt til et konsortium, som lod opføre Karup hotel. Hertil flyttedes krobevillingen. Det ejende konsortium lavede dog hotellet til afholdshotel.”

Jens Anton giftede sig til Mosegården, som han overtog efter sin svigerfader ”Kræn Peder”. I 1919 blev han registreret som boende på Mosegården. Gården lå på den senere Flyveplads i Karup. Når de mange søskende var samlede, holdt han ofte taler om hvordan, de havde lært guds frygt i barndomshjemmet. Hans svigerfar var ”Kræn Peder”, som der kan læses nærmere om hos Jens Brunbjerg. Elly siger, at Kræn Peder var en fremskridtsmand og lignede et bymenneske.

En periode boede han i et lille hus på søsiden af Ibsgade i Viborg.

Kristen Kristensens personbeskrivelse findes under ejendom 25.

MAGESKIFTESKØDE

Underskrevne kro- og møllejer I.C.Nielsen af Karup mageskifter, skøder og overdrager herved til gårdejer Kr. Kristensen af Kolkur i Resen sogn den mig i henhold til udlægsskøde, tinglæst 19. september 1902 tilhørende ejendom, Karup kro og mølle, skyldsat under

Matr.nr.	8a Karup by og sogn for hartkorn	5 skp	1 fdk	2¾ alb
”	5s	”	0”	2¾”

Med bygninger med mur- og sømfast tilbehør, al udvendig besætning af levende og døde ting, mølle og byggeinventarium samt 3 borde, 4 bænke og en flaskereol i beværtningslokalet.

Og da køberen har fyldestgjort mig for overdragelsen ved, at han uden ansvar for mig overtager, fra 11. december f.a. at regne, forrenter og i sin tid indfrieder den på ejendommen hæftende pantegæld, nemlig 5.500 kr. som i henhold til obligation, læst 19. september 1902 skyldes til kreditforeningen af jyske landejendomsbesiddere på statutmæssige vilkår og 6.000 kr, som i henhold til obligation, læst 9. januar 1903 skyldes købmand Schou i Holstebro, og hvoraf svares forhøjet rente, samt ved at han i dag har meddelt mig mageskifteskøde på den ham tilhørende ejendom matr.nr. 2a Koldkur, Resen sogn af hartkorn 3 tdr. - ? skp. – 2 fdk - ¼ alb med bygninger med tilbehør, besætning og inventarium og ved, at han i dag har udstedt obligation til mig for 1.500 kr., så skal den foran nærmere betegnede ejendom, Karup mølle og kro med tilbehør herefter tilhøre ham med de samme herligheder og rettigheder, men og byrder og pligter, hvormed jeg har ejet samme, fri for hver mands lovlige tiltale.

Køberen er bekendt med, og retsanmærkning frafaldes om

- at den 20. februar 1852 er tinglæst kontrakt om afbenyttelse af vandet i Haller å,
- at den 9. juni 1854 er tinglæst kontrakt angående afbenyttelse af et vandløb, vedrører kun matr.nr. 5s,
- at den 7. december 1860 er tinglæst kontrakt angående afbenyttelse af et vandløb,
- at den 22. maj 1868 er tinglæst deklaration angående afbenyttelse af vandet i Karup å m.m.,
- at den 22. maj 1868 er tinglæst deklaration angående anlæg og vedligeholdelse af Engholm kanal, vedrører kun matr.nr. 5s,
- at den 22. maj 1868 er tinglæst overenskomst mellem tvende interessentskaber ved Engholm og Kølvrå kanaler vedrører kun matr.nr. 5s,
- at den 1. april 1879 er tinglæst overenskomst om afbenyttelse af Engholm og Kølvrå engvandskanaler, vedrører kun matr.nr. 5s,
- at den 5. juli 1872 er tinglæst overenskomst angående Engholm vandingskanal med påtegning tinglæst 10. august 1883.
- at den 10. september 1875 er tinglæst forening om afbenyttelse af vandet i en hovedtillædningsgrøft,
- at den 7. juli 1876 er tinglæst bevilling til at nedlægge gården, mod at der inden 2 år indrettes et hus, som er tillagt i det mindste 1½ tdr land til takst 24, samt forsynes med beboere,
- at den 29. maj 1891 er tinglæst kontrakt om benyttelsen af vand fra en omløbskanal ved Karup Mølle.

Af hensyn til det stemplede papir bemærkes, at den her overdragne ejendom med tilbehør har en værdi i handel ogandel af 19.000 kr., hvoraf 3.000 kr., skriver tre tusinde kroner, er værdien for

det medfulgte løsøre, medens 16.000 kr., skriver seksten tusinde kroner, er værdien for den overdragne faste ejendom.

Det tilføjes, at gjorte afdrag på kreditforeningsskøden, såvelsom andelen i reservefonden kommer køberen til gode, og at køberen betaler alle fra og med 1. april d.a. forfaldne skatter og afgifter. Omkostningerne ved de i anledning af handelen fornødne dokumenters oprettelse bæres af køber og sælger, hver med halvparten. Til bekræftelse med min underskrift vidnesfast p.t. Kjellerup den 18. maj 1904. J. Chr. Nielsen

Til vitterlighed: Jens Chr. Jensen Vilstrup

Læst på Lysgård og Hids samt en del af Houbjerg herreders ting den 20. maj 1904 og indført i skøde- og pantebogen.

Modstående mageskifteskøde forevist.

Kilde: Lysgård m.fl. herreders skøde- og panteprotokol (B47-SP58 fol. 78)

Justitsministeriets Genpartipapir. Til Skøder, Skadesløsbreve, Kvitteringer til Udslettelse og andre Paategninger m. m. (vedr. fast Ejendom).

Mtr. Nr., Ejerlav, Sogn: *8. og 9. Havn, By og Sogne*
(i København Kvarter) *2. og 3. af Havnens Gaarde.*
eller (i de sønderjydske Landsdele) Bd. og Bl. i Tingbogen, Art. Nr., Ejerlav, Sogn.

Akt: Skab *1* Nr. *150*
(Udfyldes af Dommerkontoret)

Købers } Bopæl: *Havn*
Kreditors }

Gade og Hus Nr.:
(hvor saadant findes)

Anmelderens Navn og Bopæl (Kontor):

*Skattemyndigheden
Nicolaistræde 11.*

Stempel: *3* Kr. og Øre.

Havnehavestræk

angaaende en Partel til Ejendomsloven af Havnens Stræk i Havn, kaldet til Lov Nr. 81 af 29. Marts 1924, jfr. Lov af 1. Juli 1924.

Underbegrebet Landeegend *Købmandens Havn* af Havn, sælges hermed til *Hr. Otto Thomsen, Havn* en Partel, stor ca. 2,33 ha (ca 42 1/2 Ad. Ld.) saaledes som denne er godkendt haand af *Arbejdskommisjonen* og *Statens Jordlovsudvalg* fra følgende Vilkaar:

1. Sælgeren betaler alene Omkostningerne ved Udskyntningen, der fra Sælgerens Forudskættelse skal udskyttes af en Landeindfykkel efter den godkendte Plan med dertil hørende Højhedsregulering.

2. Sælgeren skal inden Forsinkelstiden af Sagen paa egen Bekostning freigøre den solgte Partel for Paabegyld og Hæftelser og Besvikelser, saavel som den solgte Partel idet Havnemunde, jfr. Lov om Tinglysning Nr. 111 af 31. Marts 1926.

3. Omkostningerne ved dette Forhøjnings Ejerbetale, Stenlægning, Paategninger, Tinglysning og Færdigretelse behales af Sælger og Køber hver sin Hæftelse.

4. Køberen overtager den solgte Partel den 1. Okt. 1929 i den Skædd den er Kaldt og godkendt af forordnede Stadsraadet og den saavel Højhedsregulering som for Skatter og alene paa Partellen hvorende Afgifter.

Købesummen er bestemt til 6600 Kr. og Gode skrives 200 Kr. i de 200 Kr. og Gode der skal betales, naar Skatstaarene idetbetales Saavedagene helligemed 4. Okt. p. a. fra Overtagelsesdagen.

Naar Udskyntningen er beklædet, skal Sælgeren idetbetale Skatte til Køberen, medens i den Køberen betalte Skatstaar, paa Købesummenes Hovedstykke 6600 Kr. og Gode skal kunne hænges inden Højsættelse af Køberens Paabegyld eller for Skatstaar paa ejendomsloven af Havnens Stræk, men ellers med de Partellen tilhørende Højhedsregulering.

1654 29/30

og Kærlighed, Bygden og Forslygheden, som Salgeren har givet denne, og skal respektere eventuelle værdier ved Udskiftningen i den Vej, der til Betjald og saa skal være til fri Tak og Fødsel for Køberne og efterfølgende Ejere af Ejendommen.

Da Parcellen er solgt og udlægges som Husmandsbrug af den fornuftige Lov, skulles Købekontrakten til Taksh. 188.

Da Køberne som foranført er bevilget Statslaan i Huushold til fornuftige Lov i Finansiærark 1929-30, som forpligter Køberne sig til at opføre Bygninger paa den Købeljord, lad efter det for disse gældende Vexler til Statslaan og at forsinde disse Færdiggørelsesiden Forsin. Kæse fra Køberens Side, ligesom Køberne som Helhed ikke maa forsinke Skidets Færdiggørelse ved Huusholdet eller Udskiftelse af Kæseholdning m. m.

I Sagsmaals tilfælde underkastes Salger og Køber sig Kæsepligtloven af 11 April 1916.

Jeg, Køberne er enig med Salgeren i denne Købekontrakt og Forslyghed om efter den Huushold. Salgeren udlægges fra Købekontrakten over fornuftige Lov, som er anlagt og vedtænkt over Ejendommen Matri. N° 9^a og 10^a Karup, By og Sogn, i den Vejning Vejning nu gaar, en 6,30 Meter (10 Alen) bred Vej ind til Ejendommen Matri. N° 8^a Karup, som denne Købekontrakt om Huushold og videre førtende i samme Bredde og Vejning udlægges Vejning over Matri. N° 8^a, imod det for den i vestre Skjel af sidstnævnte Ejendommen, al den Plads i Skjelplantning, derfra og i Vinkel paa Vejning Chukst. Landevej og ind til denne udlægges Vejning i samme Bredde over Matri. N° 7^a Karup, som jeg, Kæse Christianus Karup og er ejer af, ifølge mit Skide paa Matri. N° 5^a og 6^a Karup og 2^a Halvraa af 30 Marks 1929, Kinglyst 16 April 1929. Parcellen Matri. N° 8^a Karup, selges yderligere med Vejning ad den Vej der er udlagt fra fornuftige Lov over Kørselen ved Købekontrakten langs Køberens Plantning imod Syd til Chukst. Landevej og Vejning ad den til og fra sydøstre Hjørne af 8^a udlægges og paa Korte af paa og udlægges 6,30 Meter bred Vej og Vej.

De fornuftige og udlagte Vej udlægges for nuværende og fremtidige Ejere af Matri. N° 8^a Karup, By og Sogn, og paa Matri. N° 9^a og 10^a Karup, By og Sogn og Matri. N° 7^a Karup, med paa Matri. N° 8^a Karup. Samtidig gjenlægges den ifølge Landbrugsgesindsheds Skrivelse af 3 September 1929 til Matri. N° 2^a og 2^a af Halvraa Gaarde Brødt Sogn, over Matri. N° 2^a af Halvraa Gaarde, Brødt Sogn udlagt 3,77 Meter bred Vej og Kinglyst som servitutstiftende paa Matri. N° 2^a af Halvraa Gaarde, med paa Matri. N° 2^a og 2^a af Halvraa Gaarde.

København den 13 Januar 1931.

Sanne Salger: Samu. Næher
Ks. Kristensen Otho Andersen Ejer af M. N. 7 & 8
Niels Christiansen

til Værløshed om egne Underskrifter vedhæftede og Fald-
myndighed.

Jens Pedersen

Lind. Lyngskov

M. Mærskov

Lind. Lynggaard.

Skøde

Da den fornuvte solgte Parcel nu ifølge Landbrugs-
ministeriets Udskykningsafprøvnings af 3 September 1929
nu er skyldsatt under

M. N. Nr.

By.

Sogn.

Mark.

8^a

København

København

10. 3 Skp. 3 M. 1 c. l. l.

2^e

Hjælvråa Gaard

Grove Sogn

10. 0 Skp. 0 M. 0 1/2 c. l. l.

2^{af}

Hjælvråa Gaard

Grove Sogn

10. 0 Skp. 0 M. 1 1/4 c. l. l.

med Vederlag for Tienningelse

og Bæbesummen er afgjort endelig ved, at Næher, af den
hans bevilgede Statskassens har udstedt Transport til
Salgeren paa Bæbesummen 660 Kr. og Gne samt hoved
afgjort Koster og Skatter m. v., hvorved Bæbesum-
men er endelig afgjort, saa hidskæden jeg Salgeren
Kristen Kristensen, Køb, hermed til Næher Otho An-
dersen, Sammenhed, den fornuvte Ejendomme med al sit
Tilhørende og tilhørende samt tilhørende Værløshed
til fuld Kasse Ejendomme efter Lov og ibrigt
samt Fælle i Hushold til Beskæftigelse i forarbej-
de Købekontrakt af 13/1 1931 idet Kjærlere i Købekon-
traktens Part 9 gjenbages med Bæ for nuværende og
forudtidige Ejere af Matr. N. 8^a Køb til en 6³⁸ Mønt
(10 Mønt) Vej over Matr. N. 9^a og 7^a samt 8^a Køb m. v.
til fri Fortag og Fordel for Ejere af Matr. N. 8^a Køb,
servitåtskiftende paa Matr. N. 9^a og 9^a og 7^a Køb med
Paataler for Ejere af Matr. N. 8^a Køb.

Ligeledes gjenbages den udstedte Vej paa Matr. N. 2^e og 2^{af}
Hjælvråa Gaard, Grove Sogn, til Fordel for Matr. N. 2^e og 2^{af}
sammenhed, samt i fornuvte Udskykningsafprøvnings-
afgjort servitåtskiftende paa Matr. N. 2^e sammenhed med
Paataler for Ejere af Matr. N. 2^e og 2^{af} Hjælvråa.

Handelen tiltrædes af Salgerens Hustru

Kjærlere over Matr. N. 7^a tiltrædes af Niels Christian-
sen Køb, der har modtaget 110 Kr. for Vejdekklari-

1874

Harup sogn

Løbe Nr. 1
Værdingsprotokollen

har undernævnte Sagsvurderingsmand foretaget en omhyggelig Besigtelse og
 Værding af Indtægten i den afsluttede Erstatnings- og Landbygger af de paa Matr.-Nr. 80
 Sogn *Harup* hermed *Harup* Aar 1874
 Ejendommens Navn *Holger Christens*
 Tilføjet Ejer var *Holger Christens*

Udsættelse *P. Høgggaard*

Den indvundne Indtægt og Børgelse, Kalf, Gald, Ud-
 givelse, Skatte og m. v. Ved hver Bygning udføres, om
 Fundamenten, Kalkbetonen, Kamler o. l. er medtagne i
 Forsikringen, og de med levende Bødd, angivet for Funda-
 menter for sig, for Kalkbetonen for sig osv., eller om de er
 medtagne fra Forsikringen. Hvor Bygningen har flere
 Etager, høl eller andre Kamler, naar Værdingen og Be-
 skrivelsen ske p. Etage, sættes al der sættes et bestemt
 Beløb for Kamler, 1. 2. Etage, Tagetage osv.)

Ejendoms- navn Lid- og Aarsværdi	Byg- ning	Ind- tægt	Ud- gaver	Net- to	Til- føjet	Værdi for Bygning	Værdi for Forsikring	Børgelse for
						Kr.	Kr.	Kr.
<i>Stuehus</i>					<i>Omud.</i>		<i>10800</i>	<i>10800</i>
<i>h. Møllehus</i>					<i>de de Omud.</i>		<i>4900</i>	<i>4900</i>
<i>Møllehus</i>					<i>de de Omud.</i>		<i>5000</i>	<i>5000</i>
<i>Møllehus</i>					<i>Tubine og Mølleværk</i>		<i>12700</i>	<i>12700</i>
							<i>33400</i>	<i>33400</i>

Bygningernes Litr. og Anvendelse	Begynt	Længde	Bredde	Højde	Ydermurene er af	Tagbedækning	Den indvendige Indretning og Benyttelse. Loft, Gulv, Udstyrelse, Skorstens m. v. Ved hver Bygning anføres, om Fundamenter, Kalkelovne, Komfur o. l. er medregnede i Forsikringen, og da med hvilke Beløb, angivet for Fundamenter for sig, for Kalkelovne for sig osv., eller om de er undtagne fra Forsikringen. (Hvor Bygningen har flere Etager, hel eller delvis Kælder, maa Vurderingen og Beskrivelsen ske pr. Etage, saaledes at der sættes et bestemt Beløb for Kælder, 1. 2. Etage, Tagetage osv.)	Værdi som Nybygning.	Værdi til Forsikring.	Bærgens forsikret for
<i>Trang</i>										33400

Den samlede Forsikringssum bliver saaledes ... 33400

Med Hensyn til Bygningernes Indretning, Benyttelse og Naboafstand henvises til sidste Vurderingsforretning, der afholdtes den 16/12/18

Vi erklærer paa Tro og Love, at vi ved Ansættelsen af ovenstaaende Værdier har taget ethvert tilberligt Hensyn til Bygningernes Tilstand og de i Øjeblikket gældende Priser paa Bygningsmaterialer og Arbejdsløn, og vi anser de anførte Beløb for at være Bygningernes sande og virkelige Forsikringsværdi i Øjeblikket.

- Findes der Lynafledere og hvor?
- Efter Netsystem?
- Efter Stangsystem?
- Hvem har udført Installationen og naar?
- Findes der Petroleums- eller Benzinmotorer, Foderkokekedler eller lignende, i hvilken Bygning og hvorledes er de installerede?

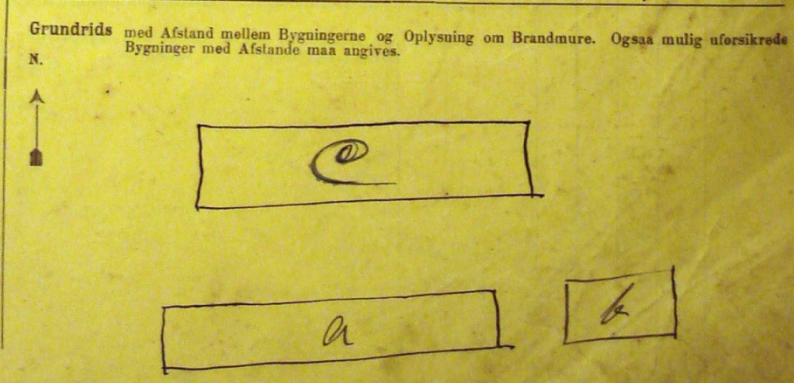
Stedets tidligere Forsikring for 38400 Kr. under Fors. Nr. 21 udgaar uforsikret. *Den nærmeste nabosted er tilhørende med Tag, og dette ligger m fra Litr. Der drives følgende Næringsbrug i Ejendommen: Mølleri.*

Denne Forretning har vi foretaget paa Tro og Love.

Jens Chr Jensen Formand. *Martinus Hoied* Vurderingsmand. *Poul Lauggaard* Rekvirent.

Modtaget for Vurdering Kr. 0.

Jens Chr Jensen Formand.

Fors. Nr.	Beliggenhed (By, Mark, Omdrev, Kvar, Hede eller dest.) samt Stedets alm. Beteg.:	Matr.-Nr.	Den Forsikrede.	Naar indteget, Dato	De forsikrede Bygningers				
					Litr.	Anvendelse.	Fors. Beløb, Kr.	Bygningsmaade.	
34 (gl. nr. 21)	Larup	474 513	~~Peder Jørgensen~~ Fru Kaja Christensen 9. Blågade 10, Frederikshavn	29	a	Stuehus	10.800	Gem. By	
					b	Køkken	2.000	do	
						~~Stald bygget længe~~	~~6.000~~	~~do~~	
						~~1. Værelse~~	~~1.500~~	~~Bygget~~	
						c	Løgekvar	1.300	Gem. By
						f	~~Stald~~	~~200~~	~~do~~
						g	Stald	800	do
						h	Stald	200	Bygget
				16	i	1 Percelebænk	2000		
						Skov og	1500		
						1 Kuffet	1000		
						1 Ligeb	500		
						1 Tæppe	400		
						1 Uld	400		
						1 Kasse	450		
						Lodder	100		
						Romme, Kiste og Værel	200		
						1 Døren af Stalden	500 =	8050	
				29.10.38		1 Dieselmotor	5.000		
					c	Stald, Sæbne, Garage	5.400	Bygget	
					d	Udskrivningshus	2.750	do	
						hvorunder 1.000 kr. Centralvarmekedel			
					f	Stald	200	Bygget	
						Sæbne og Løgekvar			
						a: 400 b: 125 d: 50 f: 25			
				31.10.40	A	Stuehus	17.300	Bygget	
						Elektr. m. Maaler	800		
						Centralvarme	3.000		
						1. Grøskedel	150		
					P	Dieselmotorhus			
						Lager af Pakkasser	5.000	do	
						Elektr.	250		
						Kasse	1.600		
						Valse	600		
						Kuise	700		
						Vægt m. Lodder	160		
						Romme etc.	200		
						Dieselmotor	5.000		
						Køleanlæg	12.000		
					C	Stald & Pakkasser	9.000	do	
					J	udkl. af Løgekvar	4.400	do	
						Elektr.	150		
						at anføres...	60.410		

40
 Garagebygning
 2 1/2 etager og 1 etage
 bygget af træ og
 teglsten m. v.

519: 25/2-61

Fors.-Nr.	Beliggenhed (By, Mark, Overstret, Kvar, Fæde eller andet.) Stedets alm. Beteg.:	Matr.-Nr.	Den Forsikrede.	Naar indteget, Dato	De forsikrede Bygningers			
					Litr.	Anvendelse.	Fors. Beløb, Kr.	Bygningsmaade.
86 (1990)	Slarup Møllerrang	32	Kammand Krohn Kv. Niels Hvidt Pedersen	29/3 30	a	Kuchus	565	Gym. skole
					b	Skole	902	do
				20/12 48	c	Lade	4925	do
					d	Garde	1600	do
				520				
				275-56				
				520-25/4-59				

Slarup Sogn. 58

Dimensioner i Meter				Pris pr. 1 Meter Kr.	Grundriss med indbyrdes Afstand.	Nærmeste Nabosted:	
lang.	dyb.	høj.	Fors.-Nr.			Abstand.	
10.1	7.9	3.2	70				
18.7	8.2	2.8	40				
12.5	5.4	0.2	15				
2.25	2.4	-	20				

